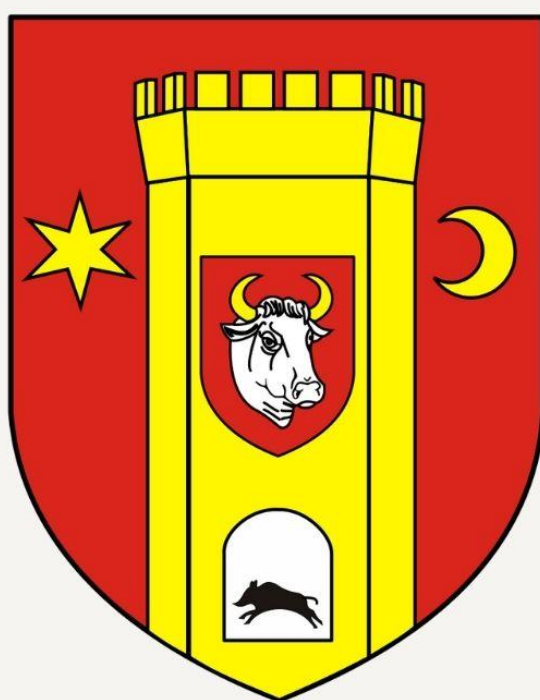

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH POWIATU CZŁUCHOWSKIEGO NA LATA 2021-2030

OŚRODEK PSYCHOPROFILAKTYKI
"NOWA PERSPEKTYWA"

Spis treści

WPROWADZENIE.....	5
METODYKA OPRACOWYWANIA STRATEGII	6
UWARUNKOWANIA FORMALNE OPRACOWANIA STRATEGII.....	8
SPÓJNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI	11
DOKUMENTY EUROPEJSKIE	11
DOKUMENTY KRAJOWE	12
DOKUMENTY REGIONALNE.....	13
CHARAKTERYSTYKA POWIATU	14
POŁOŻENIE I DEMOGRAFIA	14
RYNEK PRACY	18
SYTUACJA GOSPODARCZA	21
GOSPODARKA MIESZKANIOWA I KOMUNALNA.....	24
KULTURA, SPORT I REKREACJA	26
EDUKACJA.....	27
OCHRONA ZDROWIA	32
BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE.....	33
DZIAŁALNOŚĆ ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH	34
POMOC SPOŁECZNA.....	35
POMOC SPOŁECZNA W GMINACH POWIATU CZŁUCHOWSKIEGO.....	37
POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE W CZŁUCHOWIE	41
CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA	43
UBÓSTWO	43
BEZROBOCIE, PROMOCJA ZATRUDNIENIA ORAZ AKTYWIZACJA NA LOKALNYM RYNKU PRACY	46
BEZDOMNOŚĆ	51
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ, DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA.....	52
POWIATOWY ZESPÓŁ ORZEKANIA O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI	55
REHABILITACJA ZAWODOWA I SPOŁECZNA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI	56
UZALEŻNIENIA	57
PRZEMOC W RODZINIE	64

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA
P O W I A T U C Z Ł U C H O W S K I E G O

BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO.....	69
PROBLEMY ZWIĄZANE Z ZAPEWNIENIEM OPIEKI DZIECIOM POZBAWIONYM OPIEKI RODZICÓW.....	74
STARZENIE SIĘ SPOŁECZEŃSTWA	77
PRZESTĘPCZOŚĆ.....	81
ANALIZA SWOT.....	84
CZĘŚĆ PROGRAMOWA	88
MISJA I WIZJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	89
KIERUNKI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH.....	90
ZAKŁADANE REZULTATY REALIZACJI STRATEGII.....	111
SYSTEM WDRAŻANIA STRATEGII.....	112
SYSTEM AKTUALIZACJI STRATEGII	113
MONITORING I EWALUACJA	113
WSKAŹNIKI STOPNIA EFEKTYWNOŚCI REALIZACJI STRATEGII.....	114
OCENA RYZYKA	114
WNIOSKI I PODSUMOWANIE	115
SPIS RYSUNKÓW, WYKRESÓW I TABEL	117
BIBLIOGRAFIA.....	122

Wykaz skrótów:

OPS – Ośrodki Pomocy Społecznej

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

NGO – (ang. non-government organization) – organizacja pozarządowa

PFRON – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

PZON – Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności

NFZ – Narodowy Fundusz Zdrowia

POZ – Podstawowa Opieka Zdrowotna

PUP – Powiatowy Urząd Pracy

GUS – Główny Urząd Statystyczny

G/MKRPA – Gminna/Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

KBPN – Krajowe Biuro Do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii

PARPA – Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

ZI – Zespół Interdyscyplinarny

KPP – Komenda Powiatowa Policji

PPP – Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

JOSG – jednostki organizacyjne samorządowych gmin (ośrodki kultury, sportu itp.)

WTZ – Warsztat Terapii Zajęciowej

ŚDS – Środowiskowy Dom Samopomocy

PK – Punkty Konsultacyjne

UTW – Uniwersytet Trzeciego Wieku

DPS – Dom Pomocy Społecznej

ROPS – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

WPROWADZENIE

Przemiany technologiczne, ekonomiczne i społeczno-kulturowe, które dokonały się w XX wieku były przyczyną przeobrażeń w sferze życia społecznego i doprowadziły do zmiany starych i powstania nowych problemów społecznych. Problem społeczny określany jest jako niekorzystne dla społeczności zjawisko, zagrażające, niebezpieczne i konieczne do wyeliminowania. O problemie społecznym mówimy wówczas, gdy dane zjawisko spełnia kilka kryteriów: dotyczy wielu osób w społeczności, ma charakter powtarzający się, a nie jednorazowy, jest postrzegane i odczuwane przez członków danej społeczności jako istotne dolegliwości w życiu zbiorowym, domaga się rozwiązania i można mu zaradzić poprzez zbiorowe działanie¹. Wśród problemów społecznych występujących w polskiej rzeczywistości wymieniane są: alkoholizm, narkomania, nikotynizm, ubóstwo, bezrobocie, przemoc, hazard, bezradność opiekuńczo-wychowawcza oraz wykluczenie społeczne. Jednym z instrumentów ekonomii społecznej jest tworzenie lokalnych strategii rozwiązywania problemów społecznych, które są ważnymi dokumentami odnoszącymi się do polityki społecznej, a odpowiednio przygotowane i wdrażane prowadzą do rozwiązania kluczowych problemów społecznych występujących na danym terytorium.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Człuchowskiego na lata 2021-2030² jest dokumentem wyznaczającym najważniejsze kierunki działań mających na celu doprowadzenie do zmiany niekorzystnych zjawisk społecznych na terenie Powiatu. Wskazuje ona obszary problemowe, priorytetowe zadania służące przeciwdziałaniu tym problemom, a także zakładane rezultaty. Strategia jest wyrazem zintegrowanego planowania społecznego zwiększającego efektywność podejmowanych działań. Jej wdrażanie odbywa się poprzez szereg działań związanych z realizacją planów strategicznych. W celu zwiększenia skuteczności, konieczne jest systematyczne śledzenie zjawisk i problemów społecznych, które są przedmiotem Strategii.

Strategia będzie służyć osiągnięciu zaplanowanych celów, wraz ze szczegółowym określeniem sposobów dojścia do poprawy sytuacji społecznej w wybranych obszarach. W związku z tym, że rozwiązywanie problemów społecznych jest procesem długofalowym, w działalności lokalnej polityki społecznej potrzebne jest strategiczne podejście. Planowanie strategiczne, polegające na podejmowaniu systematycznych działań, podczas których planowana jest przyszłość i wytyczane są najistotniejsze kierunki działań, uwzględnia długi horyzont czasowy. Strategia stanowi zatem ważny instrument zarządzania, dzięki któremu możliwe jest rozpoznanie i wdrażanie przedsięwzięć o charakterze społecznym oraz integracja różnych środowisk lokalnych w ramach wspólnie zaplanowanych i skoordynowanych działań.

¹ Kwaśniewski J., Rola diagnozy w rozwiązywaniu problemów społecznych.

² Na potrzeby niniejszego opracowania dla występujących w tekście sformułowań „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Człuchowskiego na lata 2021-2030” stosowana będzie skrócona nazwa „Strategia”.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Człuchowskiego na lata 2021-2030 zawiera kilka części składowych: charakterystykę Powiatu, diagnozę sytuacji społecznej oraz część programową zawierającą misję, wizję, cele, zadania przewidziane do realizacji, zakładane rezultaty, system wdrażania, monitoring i ewaluację. W Strategii uwzględniono różnorodny zakres problematyki społecznej. Diagnoza sytuacji społecznej dokonana została w następujących obszarach:

- ubóstwo
- bezrobocie, promocja zatrudnienia oraz aktywizacja na lokalnym rynku pracy,
- bezdomność,
- niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba,
- uzależnienia,
- przemoc w rodzinie,
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego,
- problemy związane z zapewnieniem opieki dzieciom pozbawionym opieki rodziców,
- starzenie się społeczeństwa,
- przestępczość.

Do każdego z tych obszarów wskazane zostały podstawowe informacje, działania interwencyjne i najważniejsze problemy wynikające z przeprowadzonej diagnozy.

METODYKA OPRACOWYWANIA STRATEGII

Podstawowe elementy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Człuchowskiego na lata 2021-2030 są tożsame ze strukturą innych dokumentów określających kierunki lokalnej polityki społecznej. Wskazane w nich cele, zarówno główne jak i szczegółowe, mają za zadanie przybliżyć Powiat do osiągnięcia wskazanego przez lokalne władze i mieszkańców jego pożądanego obrazu w przyszłości. Tym co wyróżnia Strategię od innych wiążących dokumentów i programów jest przede wszystkim jej okres obowiązywania oraz nadrzędność wobec nich. Mimo, iż horyzont czasowy nie został wskazany w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, powinien precyzować główne działania powiatu w zakresie zaspokajania społecznych potrzeb mieszkańców i niwelowania nierówności społecznych w długim okresie, tj. 5-10 lat. Jest to podejście zgodne z założeniami strategicznego planowania i zarządzania w administracji publicznej. W naukach o zarządzaniu wyróżnia się trzy główne poziomy planowania:

- planowanie strategiczne (długofalowe), w ramach którego określone zostają priorytetowe kierunki działań Powiatu, cele i zasoby umożliwiające ich osiągnięcie;
- planowanie taktyczne (średniookresowe), czyli programy wskazujące zadania niezbędne do osiągnięcia celów głównych;

- planowanie operacyjne (krótkookresowe), które obejmuje jednorazowe lub cykliczne projekty i zadania pozwalające na realizację poszczególnych, mniej złożonych elementów planów taktycznych³.

Obligatoryjny charakter strategii rozwiązywania problemów społecznych oraz jej istota i wpływ na kreowanie lokalnej polityki nakłada na jej realizatorów obowiązek tworzenia jej w sposób odpowiedzialny i spójny z zapisami zawartymi w nadrzędnych dokumentach strategicznych na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym oraz lokalnym.

Zdefiniowane w dokumentach strategicznych problemy oraz kierunki działań skierowanych na rozwój społeczno-gospodarczy powiatu i wsparcie mieszkańców w zaspokajaniu ich potrzeb, mają szczególne znaczenie dla opracowywania i wdrażania strategii rozwiązywania problemów społecznych. Spójna wizja powiatu w przyszłości pozwala podmiotom realizującym zadania z zakresu polityki społecznej na wprowadzanie kompleksowych i adekwatnych do potrzeb mieszkańców działań.

Poniżej zawarte zostały elementy wchodzące w skład Strategii oraz poszczególne etapy jej opracowania.

Tabela 1. Etapy opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

LP.	Etap	Charakterystyka
1	Analiza strategiczna	Analiza bieżącej sytuacji, problemów, barier oraz potencjału umożliwia wskazanie obszarów problemowych występujących w Powiecie. Głównym źródłem informacji o sytuacji mieszkańców, ich problemów i potrzeb jest analiza danych zastanych, czyli bieżącej dokumentacji urzędowej, danych demograficzno-gospodarczych i trendów społecznych. Na tym etapie ocenie poddaje się również otoczenie jednostki samorządowej, które wpływa na jej rozwój i wykorzystanie dostępnych zasobów. Dodatkowym sposobem na określenie możliwości i ograniczeń powiatu jest Analiza SWOT, wskazująca na jego mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia.
2	Sformułowanie Misji i Wizji Strategii	Wizja zawarta w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest swoistym obrazem, do którego dąży powiat za sprawą realizacji celów wskazanych w niej, natomiast misja określa nadrzędny powód opracowania Strategii.
3	Określenie celów priorytetowych i zadań	W następstwie prawidłowo przeprowadzonej analizy strategicznej możliwe jest wyszczególnienie głównych obszarów problemowych występujących na terenie Powiatu. Wskazanie najdotkliwszych trudności mieszkańców i określenie kompleksowych działań minimalizujących ich skalę zapewnia realizację polityki społecznej zgodnej z oczekiwaniami i potrzebami, a także podniesienie jakości życia lokalnej społeczności.

³ R. W. Gryffin (2004), Podstawy zarządzania organizacjami, Warszawa: PWN., s. 224-225.

4	Wskazanie sposobu wdrażania i kontroli realizacji Strategii	Ostatnim elementem Strategii jest określenie planu, zgodnie z którym ma zostać zrealizowana podczas okresu jej obowiązywania. Zarówno źródła finansowania, podmioty odpowiedzialne za realizację poszczególnych celów, sposób komunikacji jak i sprawozdawczość mają niebagatelny wpływ na stopień i jakość jej wdrożenia, dlatego zarówno w trakcie, jak i po jej zakończeniu należy przeprowadzić ewaluację, umożliwiającą ocenę działań w odniesieniu do zamierzonych celów.

Źródło: opracowanie własne

Strategia rozwiązywania problemów społecznych stanowi narzędzie, które służy instytucjom samorządowym i organizacjom pozarządowym w wspieraniu oraz wzmacnianiu potencjału społeczności lokalnej. Z tego powodu proces jej tworzenia i wdrażania nie może pomijać udziału osób szczególnie nią zainteresowanych, czyli mieszkańców i pracowników instytucji publicznych. Włączenie ich w procesy decyzyjne i kreowanie działań nazywa się *partycypacją społeczną*, a jej najczęściej spotykanymi formami są konsultacje społeczne, warsztaty strategiczne oraz badania diagnozujące zagrożenia lokalne i potrzeby mieszkańców w obszarach ujętych w dokumencie. Uspołecznienie Strategii i powierzenie części odpowiedzialności za jej charakter mieszkańcom daje możliwość zaplanowania działań adekwatnych do rzeczywistych oczekiwań społeczności lokalnej oraz stwarza warunki do wykorzystania jej potencjału.

UWARUNKOWANIA FORMALNE OPRACOWANIA STRATEGII

Opracowanie całościowej, spójnej i wieloletniej koncepcji rozwiązywania problemów społecznych powiatu, podobnie jak inne dokumenty strategiczne, jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Podstawą jurejdczną do opracowania niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1038), która w powiązaniu z art. 16 b., ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.), stanowi, iż do zadań własnych powiatu o charakterze obligatoryjnym należy *opracowanie oraz realizacja Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka – po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami*⁴.

Tworząc niniejszą Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych opierano się na kluczowych dla tej materii aktach prawnych tak, aby była ona kompatybilna oraz komplementarna z założeniami polityki Państwa. Wśród najistotniejszych ustaw

⁴ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.).

kompetencyjnych, nakładających na administrację rządową i samorządową określone obowiązki, należy wyszczególnić m.in.:

1. Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. z 2009 r. poz. 946),
2. ustawę z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 11),
3. ustawę z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 735),
4. ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1038).

AKTY PRAWNE DOTYCZĄCE WSPARCIA RODZINY I DZIECKA

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 159 z późn. zm.),
2. ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2407),
3. ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1329),
4. ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 952),
5. ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 111),
6. ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 877),
7. ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1359),
8. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 218 z późn. zm.).

AKTY PRAWNE DOTYCZĄCE OCHRONY ZDROWIA ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA UZALEŻNIENIOM

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1119),
2. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2050),
3. ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 711),
4. ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 685).

AKTY PRAWNE DOTYCZĄCE OŚWIATY, ZATRUDNIENIA ORAZ WSPARCIA SOCJALNEGO

1. Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 573),
2. ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1409 z późn. zm.),
3. ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 4),
4. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 176),
5. ustawa z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2085),
6. ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia lokali mieszkalnych na wynajem, mieszkań chronionych, noclegowni, schronisk dla osób bezdomnych, ogrzewalni i tymczasowych pomieszczeń (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 11 z późn. zm.),
7. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 11),
8. ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 423 z późn. zm.),
9. uchwała Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019–2023 (M.P. z 2018 r. poz. 1007),
10. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” (Dz. U. poz. 1061 z późn. zm.).

AKTY PRAWNE NORMUJĄCE ASPEKTY FINANSOWE

1. Ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 38 z późn. zm.),
2. ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 305),
3. ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 217).

AKTY PRAWNE NORMUJĄCE POBYT CUDZOZIEMCÓW NA TERENIE KRAJU

1. Ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 159),
2. ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1472),
3. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1108).

SPÓJNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Człuchowskiego na lata 2021-2030 jest zgodna z kierunkami polityk w sferze społecznej zawartymi w dokumentach strategicznych realizowanych na poziomie Unii Europejskiej, Kraju oraz Regionu. Rozdział ten przedstawia opis wyżej wymienionych dokumentów strategicznych.

Dokumenty europejskie

„Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu” jest kluczowym dokumentem społeczno-gospodarczym Unii Europejskiej. Strategia ta obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

- rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
- rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
- rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

W ramach trzech priorytetów tematycznych przygotowano siedem projektów przewodnich:

- „Unia innowacji” – projekt na rzecz poprawy warunków ramowych i dostępu do finansowania badań i innowacji, tak by innowacyjne pomysły przeradzały się w nowe produkty i usługi, które z kolei przyczynią się do wzrostu gospodarczego i tworzenia nowych miejsc pracy;
- „Młódzież w drodze” – projekt na rzecz poprawy wyników systemów kształcenia oraz ułatwiania młodzieży wejścia na rynek pracy;
- „Europejska agenda cyfrowa” – projekt na rzecz upowszechnienia szybkiego Internetu i umożliwienia gospodarstwom domowym i przedsiębiorstwom czerpania korzyści z jednolitego rynku cyfrowego;
- „Europa efektywnie korzystająca z zasobów” – projekt na rzecz uniezależnienia wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów, przejścia na gospodarkę niskoemisyjną, większego wykorzystania odnawialnych źródeł energii, modernizacji transportu oraz propagowania efektywności energetycznej;
- „Polityka przemysłowa w erze globalizacji” – projekt na rzecz poprawy otoczenia biznesu, szczególnie w odniesieniu do MŚP, oraz wspierania rozwoju silnej i zrównoważonej bazy przemysłowej, przygotowanej do konkurowania na rynkach światowych;
- „Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia” – projekt na rzecz modernizacji rynków pracy i wzmocnienia pozycji obywateli poprzez rozwój kwalifikacji przez całe życie w celu zwiększenia współczynnika aktywności zawodowej i lepszego dopasowania popytu do podaży na rynku pracy, między innymi dzięki mobilności siły roboczej;

- „Europejski program walki z ubóstwem” – projekt na rzecz zapewnienia spójności społecznej i terytorialnej, tak aby korzyści płynące ze wzrostu gospodarczego i zatrudnienia były szeroko dostępne, a osoby ubogie i wykluczone społecznie mogły żyć godnie i aktywnie uczestniczyć w życiu społeczeństwa⁵.

Dokumenty krajowe

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Człuchowskiego na lata 2021-2030 jest zgodna z poniższymi dokumentami krajowymi:

- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 roku), będąca aktualizacją średniookresowej strategii rozwoju kraju, stanowi obowiązujący, kluczowy dokument dla Polski w zakresie średnio i długofalowej polityki gospodarczej. Strategia zawiera rekomendacje dla polityk publicznych oraz jest podstawą dla zmian w systemie zarządzania rozwojem. Jej głównym celem jest: *tworzenie warunków dla wzrostu dochodów Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym*”.
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030, która jest podstawowym dokumentem strategicznym polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 r. Kładzie ona nacisk na zrównoważony rozwój całego kraju, czyli zmniejszanie dysproporcji w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego różnych terytoriów, a w szczególności wspomaga rozwój tych obszarów, które nie mogą w pełni rozwinąć swojego potencjału rozwojowego lub utraciły funkcje społeczno-gospodarcze. Krajowa Strategia proponuje rozwiązania służące operacjonalizacji celów polityki regionalnej, a wraz z usprawnieniem mechanizmów i narzędzi koordynacji interwencji publicznej, szczególną wagę w systemie realizacji poświęca projektom strategicznym.
- Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030, której celem jest *rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia*⁶. W Strategii wyznaczono 5 celów szczegółowych:
 1. Wzrost zatrudnienia.
 2. Wydłużenie okresu aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych.
 3. Poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.
 4. Poprawa zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej.
 5. Podniesienie kwalifikacji i kompetencji obywateli.

⁵ Europa 2020 - Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.

⁶ Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030.

- Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030 stanowi kontynuację Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2020, a jej głównym celem jest wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków. Realizacja celu odbywa się w 3 obszarach:
 1. Współdziałanie – społeczeństwo obywatelskie,
 2. Kultura – tożsamość i postawy obywatelskie,
 3. Kreatywność – potencjał kulturowy i kreatywny.
- Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014-2020 uwzględnia długofalowe wyzwania związane z globalizacją, rozwojem ekonomicznym, jakością polityk publicznych, zjawiskami demograficznymi, czy inwestycjami w kapitał ludzki. Program obejmuje pięć następujących osi priorytetowych: I. Osoby młode na rynku pracy, II. Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, III. Szkolnictwo wyższe dla gospodarki i rozwoju, IV. Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa oraz V. Pomoc Techniczna.

Dokumenty regionalne

Na poziomie regionalnym najważniejszymi dokumentami strategicznymi dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Człuchowskiego na lata 2021-2030 są: Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030 wraz z Partnerską Strategią Rozwoju Powiatu Człuchowskiego na lata 2021-2030.

CHARAKTERYSTYKA POWIATU

POŁOŻENIE I DEMOGRAFIA

Powiat człuchowski położony jest w południowo-zachodniej części województwa pomorskiego, w sąsiedztwie powiatów: bytowskiego, chojnickiego, sępoleńskiego, złotowskiego oraz szczecineckiego. Powierzchnia powiatu obejmuje 1 575 km², a jego siedzibą administracyjną jest miasto Człuchów. Powiat leży na skrzyżowaniu dróg krajowych: Nr 22 Elbląg-Gorzów Wielkopolski i Nr 25 Koszalin-Bydgoszcz.

Rysunek 1. Mapa powiatu człuchowskiego

Źródło: <https://pl.wikipedia.org/>

W skład Powiatu wchodzi 4 gminy wiejskie: Człuchów, Koczała, Przechlewo, Rzeczenica, 2 gminy miejsko-wiejskie: Czarne, Debrzno oraz 1 gmina miejska: Człuchów.

Pod względem powierzchni największą część Powiatu stanowi gmina wiejska Człuchów – jej obszar zajmuje 361,65 km². Na drugim miejscu pod względem powierzchni znajduje się gmina wiejska Rzeczenica (274,92 km²), natomiast na trzecim gmina Przechlewo (243,88 km²). Najmniejszą gminą tworzącą powiat człuchowski jest miasto Człuchów, którego obszar zajmuje 0,8% powierzchni (12,48 km²).

Tabela 2. Powierzchnia gmin znajdujących się na terenie powiatu człuchowskiego

gmina	powierzchnia w km ²	obszar powiatu (w %)
gmina Człuchów	361,65	23,0
miasto Człuchów	12,48	0,8
gmina Czarne	234,90	14,9
gmina Debrzno	224,17	14,2
gmina Koczała	223,39	14,2
gmina Przechlewo	243,88	15,5
gmina Rzeczenica	274,92	17,4

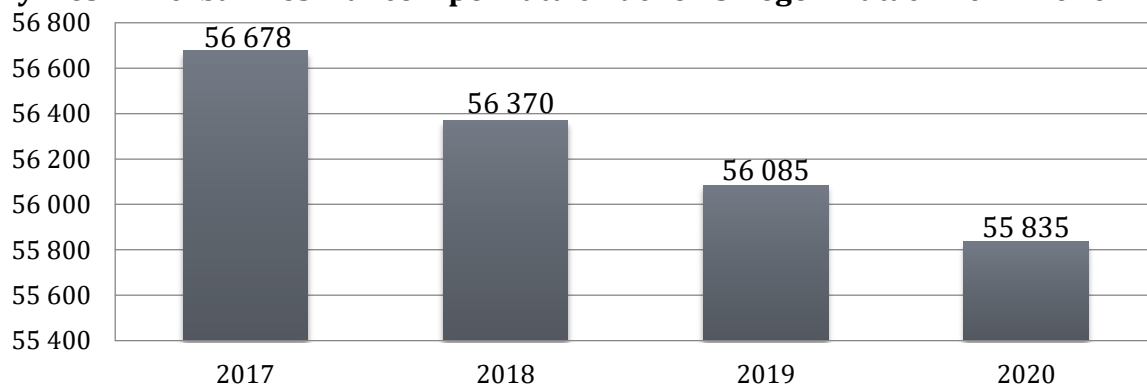
Źródło: <https://pl.wikipedia.org/>

Struktura demograficzna, będąca rezultatem procesów demograficznych w przeszłości, determinuje kształtowanie się zjawisk demograficznych i społecznych w przyszłości. Rozpoznanie istotnych cech, zjawisk i procesów społecznych jest także kontekstem dla weryfikacji kierunków dotychczasowych działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, a co za tym idzie umożliwia wnioskowanie dotyczące wymaganych w tym zakresie zmian, zarówno w odniesieniu do skali interwencji, jak i jej rodzaju.

Powiat człuchowski zamieszkuje 55 835 osób (stan na 31.12.2020 roku). Na przestrzeni analizowanych lat liczba mieszkańców zmniejszyła się o 843 osoby, czyli o 1,5% (w stosunku do 2017 roku). Szczegółowe dane statystyczne przedstawia wykres nr 1.

Wykres 1. Liczba mieszkańców powiatu człuchowskiego w latach 2017-2020

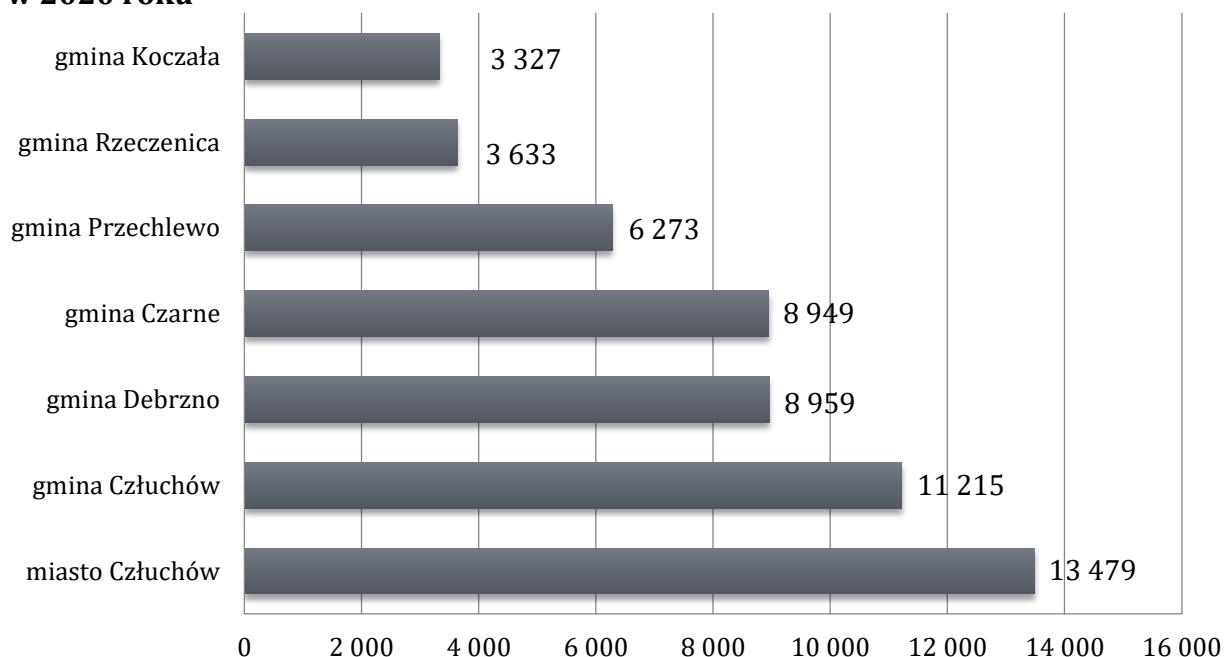

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Rozpatrując populację Powiatu z podziałem na poszczególne gminy widzimy, że jej największą część zamieszkuje miasto Człuchów (13 479 mieszkańców) oraz gminę wiejską Człuchów, która liczy 11 215 osób. Na trzecim miejscu znajduje się gmina Debrzno z zamieszkującymi ją 8 959 osobami, natomiast na czwartym gmina Czarne – na jej obszarze mieszka 8 949 osób. Najmniejsza liczba osób zamieszkuje gminę Koczała (3 327 osób) oraz Rzeczenica (3 633 osoby).

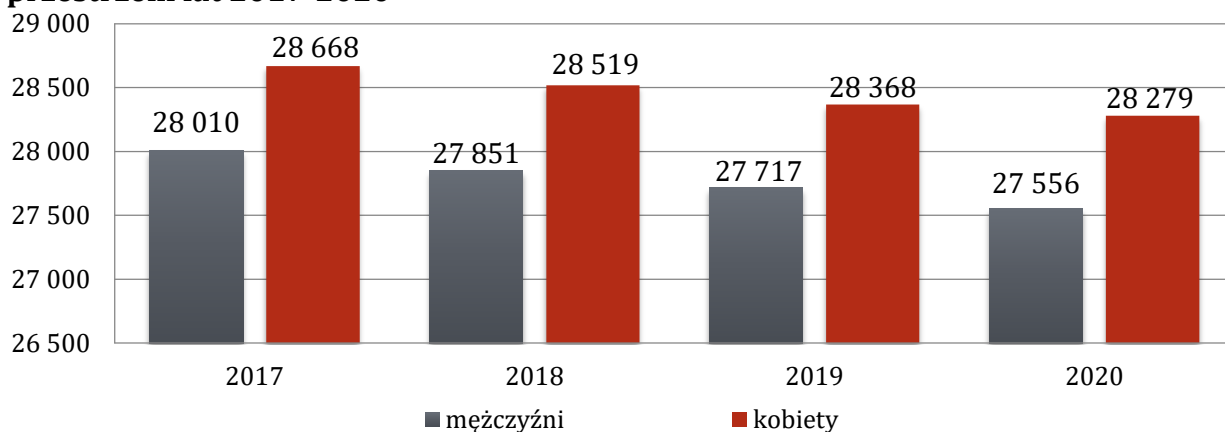
Wykres 2. Liczba mieszkańców powiatu człuchowskiego w podziale na gminy w 2020 roku

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Liczba ludności Powiatu jest zróżnicowana pod względem płci – na jego terenie zamieszkuje 27 556 mężczyzn, którzy stanowią 49,4% populacji oraz 28 279 kobiet (50,6%). Współczynnik feminizacji w powiecie wynosi 103, co oznacza, że na każdym 100 mężczyzn przypadają 103 kobiety. W województwie pomorskim współczynnik ten był nieco wyższy i wynosił 106 (stan na 31.12.2020 roku).

Wykres 3. Liczba kobiet i mężczyzn zamieszkujących powiat człuchowski na przestrzeni lat 2017-2020

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Przyrost naturalny, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów jest w Powiecie ujemny i wynosi -189 (stan na koniec 2020 roku), co odpowiada przyrostowi naturalnemu -3,38 na 1000 mieszkańców. Na przestrzeni lat 2018-2020 przyrost naturalny na terenie Powiatu był zawsze ujemny i tylko w 2017 roku przyjmował wartość dodatnią. Najniższy odnotowany został w 2020 roku (-189), natomiast najwyższy w 2017 roku, kiedy wynosił 61.

Tabela 3. Przyrost naturalny w powiecie człuchowskim na przestrzeni lat 2017-2020

wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
urodzenia żywe	594	536	541	507
zgony	533	553	561	696
przyrost naturalny	61	-17	-20	-189

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Największy przyrost naturalny na 1000 ludności w 2020 roku odnotowany został w gminie Rzeczenica, gdzie przyjął wartość dodatnią i wyniósł 0,28, z kolei najniższą wartość współczynnika odnotowano w gminie Koczała, gdzie kształtowała się na poziomie -9,01. Szczegółowe dane dotyczące przyrostu naturalnego na 1000 ludności w poszczególnych gminach powiatu człuchowskiego zostały zaprezentowane w kolejnej tabeli.

Tabela 4. Przyrost naturalny na 1000 ludności w gminach należących do powiatu człuchowskiego w 2020 roku

gmina	przyrost naturalny na 1000 ludności
gmina Człuchów	-2,24
miasto Człuchów	-2,58
gmina Czarne	-5,88
gmina Debrzno	-3,02
gmina Koczała	-9,01
gmina Przechlewo	-3,17
gmina Rzeczenica	0,28

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Struktura ludności w powiecie człuchowskim według ekonomicznych grup wieku w roku 2020 przedstawia się następująco:

- 18,9% mieszkańców jest w wieku przedprodukcyjnym – do 17 roku życia;
- 60,3% mieszkańców Powiatu jest w wieku produkcyjnym – dla kobiet jest to między 18-59 rokiem życia, a dla mężczyzn między 18-64;
- 20,8% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym – dla kobiet jest to 60 lat i więcej, a dla mężczyzn 65 lat i więcej.

Poniższa tabela przedstawia udział ludności według ekonomicznych grup wieku w powiecie człuchowskim. Na przestrzeni lat 2017-2020 dostrzegalny jest stopniowy wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym (o 2,3 pp.) i nieznaczny spadek osób w wieku przedprodukcyjnym (o 0,3 pp.) w ogólnej liczbie ludności. Jednocześnie można zauważyć, że odsetek osób w wieku produkcyjnym spadł na przestrzeni lat 2017-2020 o 2,0 pp. Udział osób w poszczególnych ekonomicznych grupach wiekowych w powiecie człuchowskim prezentuje się nieco odmiennie od wskaźników w województwie

pomorskim. Na jego terenie 19,8% osób jest w wieku przedprodukcyjnym, 59,3% w wieku produkcyjnym, a 20,9% w wieku poprodukcyjnym.

Tabela 5. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w powiecie człuchowskim w latach 2017-2020 (w procentach)

wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
wiek przedprodukcyjny	19,2	19,0	19,0	18,9
wiek produkcyjny	62,3	61,7	60,9	60,3
wiek poprodukcyjny	18,5	19,3	20,1	20,8

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

W 2020 roku zarejestrowano 596 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 782 wymeldowania, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych dla powiatu człuchowskiego było ujemne i wyniosło -186. W tym samym roku odnotowano 20 zameldowań z zagranicy oraz 23 wymeldowania za granicę – daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące -3. Na przestrzeni omawianych lat saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych zawsze przyjmowało wartości ujemne.

Tabela 6. Saldo migracji wewnętrznych i zewnętrznych w powiecie człuchowskim w latach 2017-2020

wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
saldo migracji wewnętrznych	-230	-264	-220	-186
saldo migracji zagranicznych	-59	-11	-7	-3

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

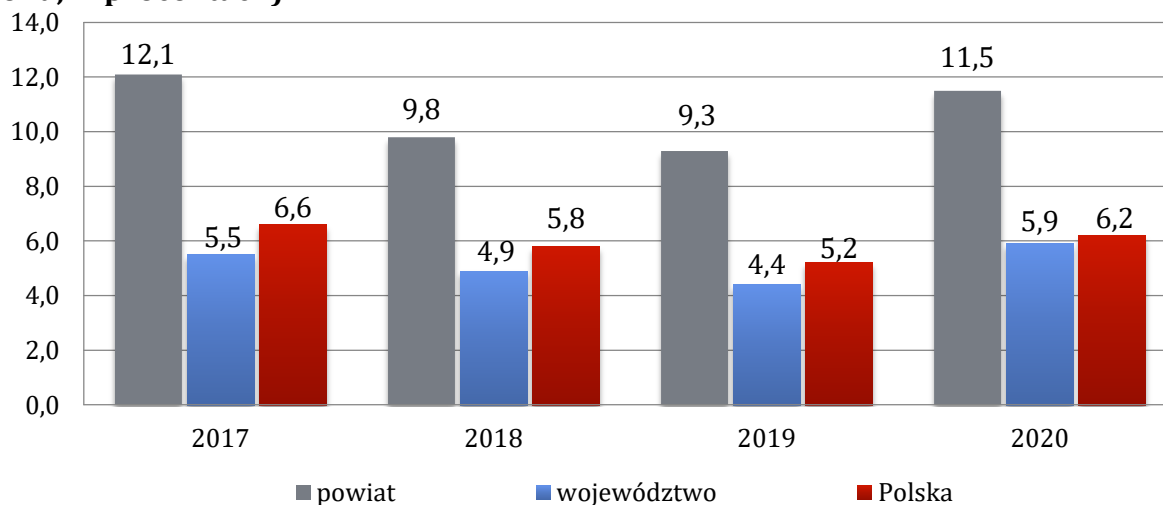
RYNEK PRACY

Ważnym wskaźnikiem w ocenie rynku pracy jest stopa bezrobocia rejestrowanego, która jest wyrażonym w procentach stosunkiem liczby osób zarejestrowanych jako bezrobotne w urzędach pracy, do liczby ludności aktywnej zawodowo (zasobu siły roboczej danej populacji). Kolejny wykres przedstawia wartość stopy bezrobocia w powiecie człuchowskim, województwie pomorskim oraz w całej Polsce. W 2020 roku wynosiła ona w powiecie 11,5%, a więc była prawie dwa razy wyższa niż stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie (5,9%) i w kraju (6,2%). Na przestrzeni lat 2017-2019 stopa bezrobocia w powiecie człuchowskim uległa zmniejszeniu (o 2,8 pp.), podobnie jak ma to miejsce w całym województwie i w Polsce. W 2020 roku nastąpił jej nagły wzrost – w porównaniu do 2019 roku różnica kształtowała się na poziomie 2,2 pp.

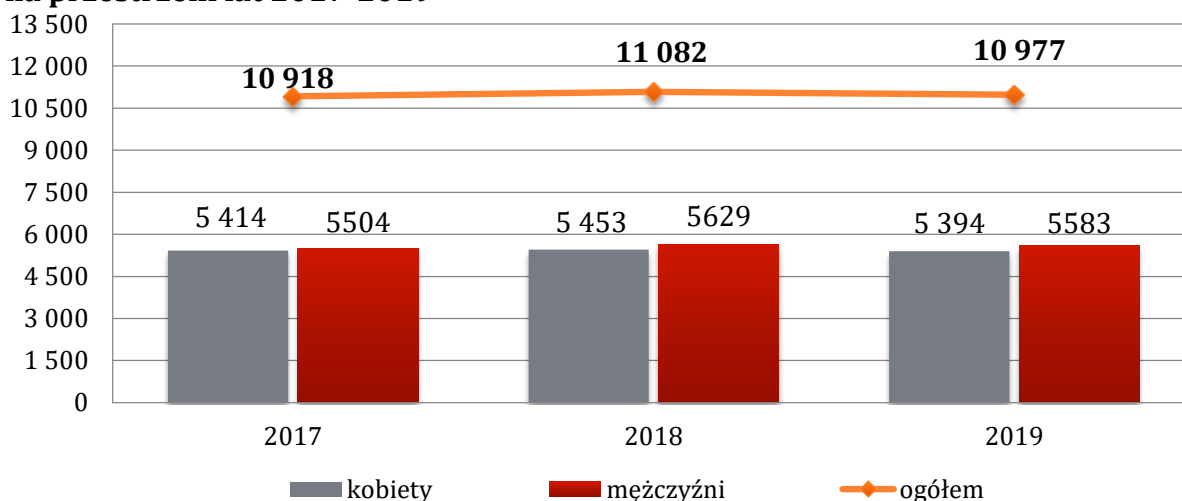
Wykres 4. Stopa bezrobocia w powiecie człuchowskim na przestrzeni lat 2017-2020 w porównaniu do województwa pomorskiego i całej Polski (stan na koniec roku, w procentach)

Źródło: <https://czluchow.praca.gov.pl/>

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego za 2019 rok, w powiecie człuchowskim na 1000 mieszkańców pracowało 196 osób⁷. Wszystkich pracujących w 2019 roku było 10 977 osób, z czego 50,9% stanowili mężczyźni (5 583 osoby), a 49,1% kobiety (5 394 osoby). W porównaniu do 2017 roku liczba osób pracujących zwiększyła się o 0,5% (59 osób).

Wykres 5. Liczba osób pracujących w podziale na płeć w powiecie człuchowskim na przestrzeni lat 2017-2019

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

⁷ Bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, wg faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności.

Barometr zawodów to jednoroczna prognoza sytuacji w zawodach. Dzieli on zawody na trzy grupy: deficytowe, zrównoważone i nadwyżkowe. Zawody deficytowe to takie, w których liczba wolnych miejsc pracy jest większa niż liczba osób zainteresowanych podjęciem pracy i spełniających wymagania pracodawców (najtrudniej pracodawcom znaleźć kandydatów do pracy). Zawody zrównoważone to te, w których liczba wolnych miejsc pracy jest zbliżona do liczby osób zainteresowanych podjęciem pracy i spełniających wymagania pracodawców. Zawody nadwyżkowe, w których liczba wolnych miejsc jest mniejsza niż liczba osób zainteresowanych podjęciem pracy i spełniających wymagania pracodawców (najtrudniej osobom poszukującym pracy znaleźć zatrudnienie).

Wśród zawodów maksymalnie deficytowych na terenie powiatu człuchowskiego w 2019 roku znalazły się m.in. następujące profesje: analitycy systemów komputerowych, pracownicy wykonujący dorywcze prace proste, kierownicy w instytucjach finansowych i ubezpieczeniowych, technicy archiwiści i pokrewni, asystenci nauczycieli, kierownicy w handlu detalicznym i hurtowym, drukarze, hodowcy drobiu, farmaceuci specjaliści, programiści aplikacji, wydawcy posiłków, windykatrzy, kierownicy do spraw marketingu i sprzedaży. Wśród grupy zawodów deficytowych wyróżniono: funkcjonariuszy służby więziennej, psychologów, robotników przygotowujących i wnoszących konstrukcje metalowe, kierowników do spraw obsługi biznesu i zarządzania, robotników budowlanych robót wykończeniowych, barmanów, lekarzy bez specjalizacji, w trakcie specjalizacji lub ze specjalizacją I stopnia, projektantów grafiki i multimediiów, inżynierów do spraw przemysłu i produkcji, sekretarki, inżynierów budownictwa, pracowników obsługi biurowej, robotników wykonujących prace proste w ogrodnictwie i sadownictwie, monterów konstrukcji budowlanych i konserwatorów budynków, pracowników bibliotek, galerii, muzeów, informacji naukowej oraz analityków systemów komputerowych i programistów. Do zawodów nadwyżkowych w 2019 roku zaliczono: operatorów wolnobieżnych maszyn rolniczych i leśnych, specjalistów z dziedziny prawa, robotników leśnych, sprzedawców sklepów, ślusarzy, monterów i konserwatorów instalacji klimatyzacyjnych i chłodniczych, spawaczy, zamiataczy oraz ręcznych pakowaczy, a w zawodach maksymalnie nadwyżkowych znajdowali się: technicy rolnictwa, maszyniści kotłów parowych, górnicy podziemnej i odkrywkowej eksploatacji złóż, introligatorzy, robotnicy przetwórstwa surowców roślinnych, projektanci wzornictwa przemysłowego i odzieży, technicy weterynarii, ładowacze nieczystości, kierownicy w hotelarstwie oraz specjaliści do spraw higieny, bezpieczeństwa pracy i ochrony środowiska⁸.

⁸ Zawody deficytowe i nadwyżkowe w Powiecie Człuchowskim. Informacja sygnałna 2019 r.

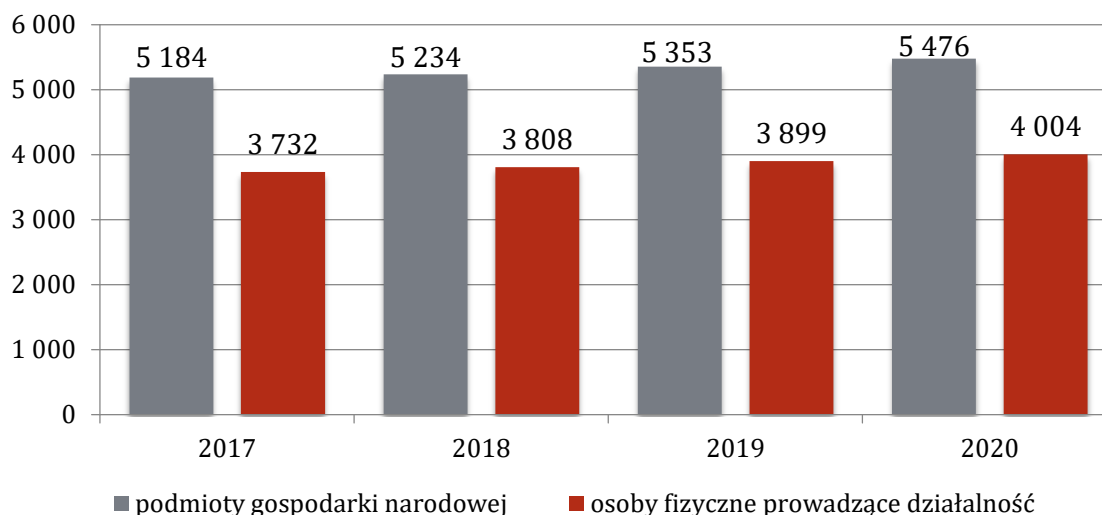

SYTUACJA GOSPODARCZA

Jednym ze wskaźników określających aktywność gospodarczą danej zbiorowości, jest liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na danym terenie. W powiecie człuchowskim pod koniec 2020 roku w rejestrze REGON zarejestrowanych było łącznie 5 476 podmiotów gospodarki narodowej, w tym większość stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – było ich 4 004. Podobnie sytuacja wyglądała w 2019 roku, kiedy to osób fizycznych prowadzących własną działalność było 3 899, natomiast wszystkich podmiotów prowadzących działalność – 5 353. Na przestrzeni lat 2017-2020 liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w powiecie systematycznie się zwiększała – w stosunku do 2017 roku nastąpił wzrost o 5,6%.

Wykres 6. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w latach 2017-2020 w powiecie człuchowskim

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Na przestrzeni ostatnich lat najwięcej podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych było w mieście Człuchów – 2 140. Gmina Człuchów ukształtowała się na drugim miejscu pod względem ich liczby (908 podmiotów), natomiast najmniej podmiotów odnotowano w gminie Koczała (259). W latach 2017-2020 liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON zwiększała się we wszystkich gminach powiatu człuchowskiego. Najmniejszy wzrost liczby podmiotów odnotowany został w mieście Człuchów (0,4%) i gminie Przechlewo (1,7%), natomiast największy w gminie Człuchów (19,8%) i gminie Koczała (9,7%).

Tabela 7. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w poszczególnych gminach powiatu człuchowskiego w latach 2017-2020

gmina	2017	2018	2019	2020
gmina Człuchów	758	801	836	908
miasto Człuchów	2 132	2 104	2 132	2 140
gmina Czarne	647	645	651	674
gmina Debrzno	695	719	737	752
gmina Koczała	236	237	262	259
gmina Przechlewo	461	461	465	469
gmina Rzeczenica	255	267	270	274

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Zgodnie z kolejną tabelą, prywatna działalność gospodarcza w powiecie człuchowskim koncentruje się głównie na handlu hurtowym i detalicznym oraz naprawie pojazdów samochodowych (1 026 podmiotów). Ważnymi sekcjami są również: budownictwo (839 podmiotów), przetwórstwo przemysłowe (343 podmioty) oraz transport i gospodarka magazynowa (312 podmiotów). Najmniej zarejestrowanych jest natomiast działalności związanych górnictwem i wydobywaniem (1 podmiot), z dostawą wody, gospodarowaniem ściekami i odpadami oraz działalności związanej z rekultywacją (6 podmiotów), a także wytwarzaniem i zaopatrywaniem w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych (7 podmiotów).

Tabela 8. Rodzaj prowadzonej działalności osób fizycznych w powiecie człuchowskim (stan na koniec 2020 roku)

sekcja	liczba
handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle - sekcja G	1 026
budownictwo - sekcja F	839
przetwórstwo przemysłowe - sekcja C	343
transport i gospodarka magazynowa - sekcja H	312
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna - sekcja M	281
opieka zdrowotna i pomoc społeczna - sekcja Q	278
pozostała działalność usługowa - sekcja S, T, U	207
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo - sekcja A	173
działalność finansowa i ubezpieczeniowa - sekcja K	126
działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi - sekcja I	101
działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca - sekcja N	99

edukacja - sekcja P	80
informacja i komunikacja - sekcja J	58
działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją - sekcja R	41
działalność związana z obsługą rynku nieruchomości - sekcja L	26
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych - sekcja D	7
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją - sekcja E	6
górnictwo i wydobywanie - sekcja B	1

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Największa ilość podmiotów gospodarczych działających w powiecie człuchowskim według klas wielkości to mikro przedsiębiorstwa zatrudniające 0-9 pracowników – jest ich 5 271 (stan na koniec 2020 roku). Małych przedsiębiorstw zatrudniających 10-49 pracowników jest w powiecie 161. Działalność prowadzi również 38 średnich przedsiębiorstw zatrudniających 50-249 pracowników oraz 6 dużych przedsiębiorstw z ponad 250 zatrudnionymi osobami.

Rysunek 2. Liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie powiatu człuchowskiego według klas wielkości (stan na koniec 2020 roku)

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

GOSPODARKA MIESZKANIOWA I KOMUNALNA

Z danych GUS wynika, że całkowite zasoby mieszkaniowe w powiecie człuchowskim to łącznie 18 087 nieruchomości (stan na koniec 2019 roku). Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w całym powiecie w 2019 roku kształtowała się na poziomie 76,0 m². Na przestrzeni omawianych lat można zauważyć spadek liczby wypłaconych dodatków mieszkaniowych, który wyniósł 20,8%. Odnotowany został również wzrost liczby mieszkań oraz niewielki wzrost przeciętnej powierzchni użytkowej 1 mieszkania. W 2019 roku na terenie powiatu człuchowskiego funkcjonowało 179 lokali socjalnych – to o 30,6% więcej niż w 2017 roku.

Tabela 9. Zasoby mieszkaniowe w powiecie człuchowskim na przestrzeni lat 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba mieszkań	17 981	18 087	18 087
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (m ²)	75,5	75,8	76,0
liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych	9 990	8 771	7 910
liczba lokali socjalnych	137	155	179

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Liczba mieszkań przypadających na każdy 1 000 mieszkańców w powiecie człuchowskim jest niższa w porównaniu do ich liczby w województwie pomorskim (stan na koniec 2019 roku). W powiecie są to 324,2 mieszkania, z kolei w całym województwie – 382,6. Można zauważyć, że z roku na rok systematycznie wzrasta liczba mieszkań przypadających na 1 000 mieszkańców zarówno w całym powiecie, jak i w gminach do niego należących. Analizując poszczególne gminy w aspekcie mieszkalnictwa można zauważyć, że w 2019 roku najwięcej mieszkań przypadających na 1 000 mieszkańców odnotowanych zostało w mieście Człuchów (365,5) i w gminie Koczała (351,9), natomiast najmniej w gminie Człuchów (273,7) i Przechlewo (285,4). Szczegółowe dane w tym zakresie prezentuje poniższa tabela.

Tabela 10. Liczba mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców w powiecie człuchowskim, w poszczególnych gminach oraz województwie pomorskim w latach 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
województwo pomorskie	371,5	376,8	382,6
powiat człuchowski	317,2	320,9	324,2
gmina Człuchów	267,3	271,1	273,7
miasto Człuchów	356,7	361,7	365,5
gmina Czarne	324,8	328,5	331,1
gmina Debrzno	331,0	334,0	340,2
gmina Koczała	343,8	349,3	351,9

gmina Przechlewo	281,4	283,7	285,4
gmina Rzeczenica	302,8	305,5	308,8

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Charakterystykę instalacji techniczno-sanitarnych w powiecie człuchowskim według danych prezentowanych przez Główny Urząd Statystyczny z 2019 roku przedstawiono w kolejnej tabeli. Z danych wynika, że mieszkania wyposażone w wodociąg w całym powiecie stanowiły 98,6% ogółu mieszkań, natomiast z dostępem do łazienki – 93,5%. Rozpatrując tą kwestię z podziałem na poszczególne gminy wchodzące w skład powiatu można zauważyć, że do wodociągu podłączonych było 99,8% mieszkań w mieście Człuchów, 99,1% w gminie Czarne, 98,7% w gminie Debrzno oraz 98,5% w gminie Człuchów i Przechlewo. Najmniejszy udział mieszkań podłączonych do sieci wodociągowej znajduje się w gminie Rzeczenica (95,6%) i Koczała (95,8%).

Wyposażonych w łazienkę było natomiast 98,6% mieszkań w mieście Człuchów, 95,4% w gminie Przechlewo, 93,6% w gminie Czarne, 92,1% w gminie Debrzno oraz 89,8% z gminy Człuchów. Najmniejszy udział mieszkań wyposażonych w łazienkę miała gmina Rzeczenica (85,7%) oraz gmina Koczała (88,9%). W przypadku instalacji wodociągowej powiat człuchowski oraz przynależne do niego gminy charakteryzują się wysokim stopniem dostępności do omawianej instalacji techniczno-sanitarnej. Nieco mniejszy odsetek budynków mieszkalnych jest wyposażonych w łazienkę – zarówno na terenie całego powiatu, jak i w gminach do niego przynależących.

Tabela 11. Mieszkania wyposażone w wodociąg i łazienkę w powiecie człuchowskim z podziałem na poszczególne gminy w 2019 roku (w procentach)

gmina	wodociąg	łazienka
powiat człuchowski	98,6	93,5
gmina Człuchów	98,5	89,8
miasto Człuchów	99,8	98,6
gmina Czarne	99,1	93,6
gmina Debrzno	98,7	92,1
gmina Koczała	95,8	88,9
gmina Przechlewo	98,5	95,4
gmina Rzeczenica	95,6	85,7

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

KULTURA, SPORT I REKREACJA

Działalność kulturalną w każdej z gmin powiatu człuchowskiego prowadzą przede wszystkim Ośrodki Kultury, Biblioteki Publiczne wraz z licznymi filiami, a także świetlice. Szczegółowe dane dotyczące infrastruktury kulturalnej w poszczególnych gminach znajdują się w kolejnej tabeli.

Tabela 12. Infrastruktura i zasoby kulturalne na terenie powiatu człuchowskiego z podziałem na poszczególne gminy

gmina	infrastruktura kulturalna
gmina Człuchów	➤ Gminna Biblioteka Publiczna w Polnicy wraz z filiami: Barkowo, Rychnowy, Wierzchowo-Dworzec.
miasto Człuchów	➤ Miejski Dom Kultury, ➤ Miejska Biblioteka Publiczna im. dr. Janusza Korczaka wraz z filią, ➤ Społeczne Ognisko Muzyczne, ➤ Ognisko Muzyczne, ➤ Muzeum Regionalne, ➤ Ośrodek Sportu i Rekreacji.
gmina Czarne	➤ Czarneńskie Centrum Kultury, ➤ Biblioteka Publiczna w Czarnem wraz z filią w Wyczechach, ➤ Świetlice wiejskie.
gmina Debrzno	➤ Centrum Kultury, Sportu i Turystyki.
gmina Koczała	➤ Gminny Ośrodek Kultury, ➤ Gminna Biblioteka Publiczna.
gmina Przechlewo	➤ Gminna Biblioteka i Centrum Kultury, ➤ Ośrodek Sportu i Rekreacji, ➤ Kino za Rogiem „Filipinka”.
gmina Rzeczenica	➤ Gminne Centrum Kultury, Sportu, Turystyki i Rekreacji, ➤ Biblioteka Publiczna.

Źródło: opracowanie własne na podstawie stron internetowych gmin

Na obszarze powiatu znajdują się liczne pomniki, parki, zabytkowe obiekty sakralne, a także pozostałości średniowiecznego zamku krzyżackiego z XIV wieku, w którym swoją siedzibę ma Muzeum Regionalne w Człuchowie. Ponadto na terenie miasta Człuchowa są 4 jeziora: Rychnowskie, Urzędowe (Szpitalne), Miejskie Duże oraz Miejskie Małe.

Do infrastruktury sportowo-rekreacyjnej znajdującej się na terenie powiatu człuchowskiego należą:

- korty tenisowe,
- Samorządowy Basen Sportowo-Rekreacyjny,
- place zabaw, boiska, siłownie plenerowe, skate park,
- boiska i hale sportowe,
- obiekty sportowo-rekreacyjne przy ośrodkach sportu i rekreacji,
- kompleks boisk sportowych przy placówkach oświatowych,
- ośrodek wypoczynkowy nad jeziorem Rychnowskim.

EDUKACJA

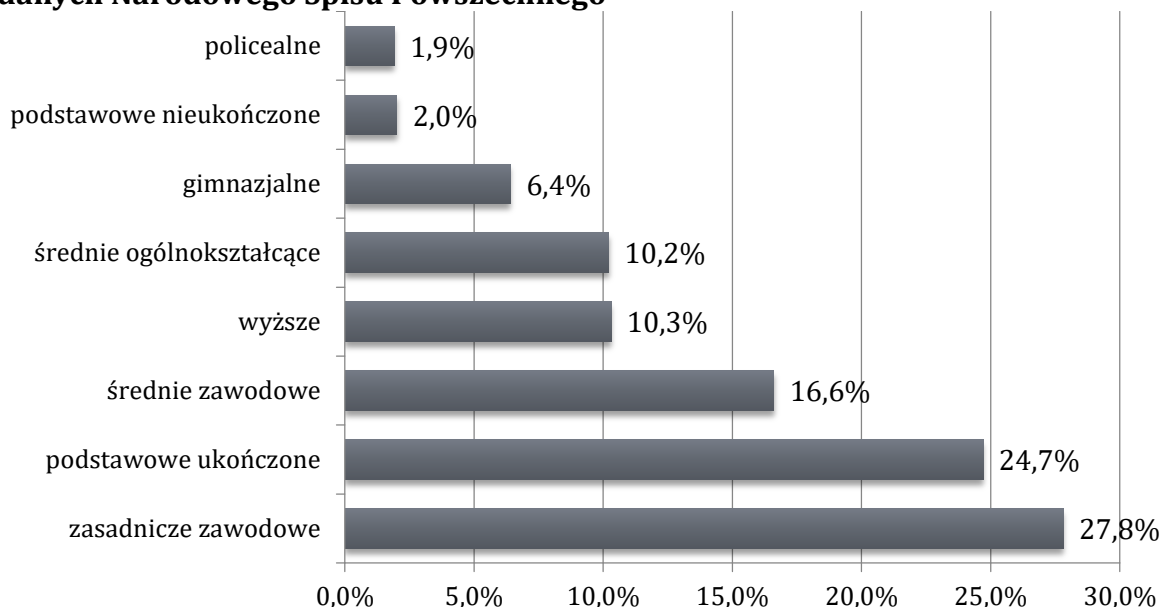
Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku struktura wykształcenia mieszkańców powiatu człuchowskiego przedstawia się następująco:

- 10,3% ludności posiada wykształcenie wyższe,
- 1,9% wykształcenie policealne,
- 10,2% średnie ogólnokształcące,
- 16,6% średnie zawodowe,
- 27,8% zasadnicze zawodowe,
- 6,4% gimnazjalne,
- 27,4% podstawowe ukończone,
- 2,0% zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej.

W porównaniu do całej Polski i województwa pomorskiego, mieszkańcy powiatu człuchowskiego mają znacznie niższy poziom wykształcenia. Wśród kobiet mieszkających w Powiecie największy odsetek ma wykształcenie podstawowe ukończone (27,3%) oraz zasadnicze zawodowe (20,2%). W przypadku mężczyzn, najczęściej posiadają oni wykształcenie zasadnicze zawodowe (35,6%) oraz podstawowe ukończone (22,1%).

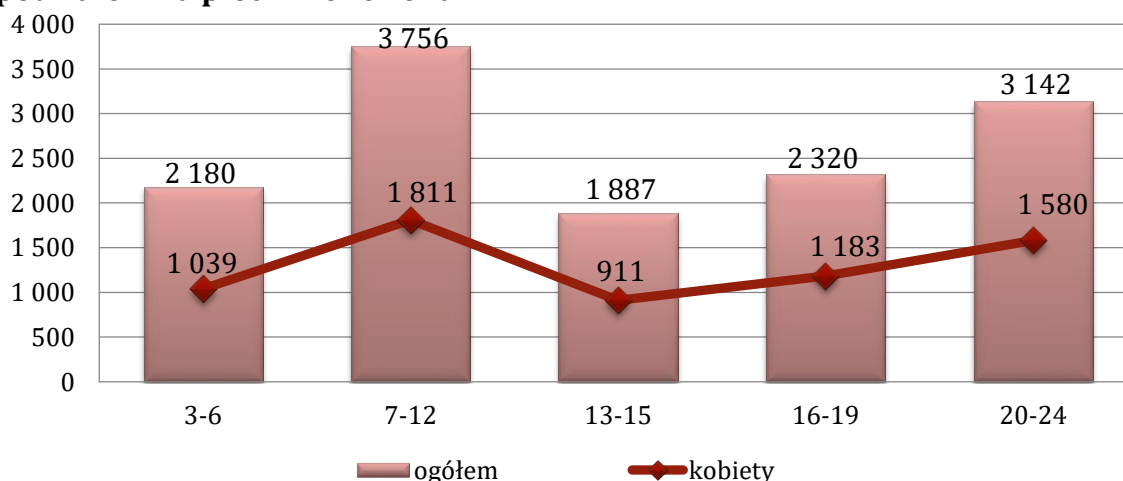
Wykres 7. Poziom wykształcenia mieszkańców powiatu człuchowskiego według danych Narodowego Spisu Powszechnego

Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2011

W wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) w 2020 roku było 13 285 mieszkańców powiatu człuchowskiego, w tym 49,1% stanowiły kobiety, a 50,9% mężczyźni. Rozpatrując tą kwestię z podziałem na poszczególne edukacyjne grupy wiekowe można zauważyć, że w przedmiotowym roku najwięcej osób miało 7-12 lat (3 756 osób). Na drugim miejscu pod tym względem znalazły się osoby w wieku 20-24 lata (3 142 osoby), natomiast na trzecim miejscu osoby mające 16-19 lat (2 320 osób). Ludność powiatu według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2020 roku prezentuje wykres poniżej.

Wykres 8. Ludność powiatu człuchowskiego według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2020 roku

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Poniższa tabela przedstawia ludność gmin należących do powiatu człuchowskiego według edukacyjnych grup wieku w 2020 roku. Z prezentowanych danych wynika, że w gminie Człuchów (3 059), mieście Człuchów (2 751), gminie Debrzno (2 235) oraz w gminie Czarne (2 112) jest najwięcej mieszkańców będących w wieku potencjalnej nauki. We wszystkich gminach powiatu człuchowskiego przeważają mieszkańcy mający 7-12 lat.

Tabela 13. Ludność gmin należących do powiatu człuchowskiego według edukacyjnych grup wieku w 2020 roku

gmina	3-6	7-12	13-15	16-19	20-24	ŁĄCZNIE
gmina Człuchów	497	857	459	521	725	3 059
miasto Człuchów	439	777	395	545	595	2 751
gmina Czarne	310	633	275	363	531	2 112
gmina Debrzno	357	598	317	408	555	2 235
gmina Koczała	134	216	95	116	170	731
gmina Przechlewo	288	438	242	246	340	1 554
gmina Rzeczenica	155	237	104	121	226	843

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

W 2020 roku powiat człuchowski był organem prowadzącym dla następujących jednostek oświatowych:

- Zespół Szkół Ponadpodstawowych im. Jana Pawła II w Czarnem,
- Zespół Szkół Technicznych im. Józefa Szymczaka w Człuchowie,
- Liceum Ogólnokształcące im. Stefana Czarnieckiego w Człuchowie,
- Zespół Szkół Agrobiznesu w Człuchowie,
- Centrum Kształcenia Ustawicznego w Człuchowie,
- Zespół Szkół Sportowych im. Polskich Olimpijczyków w Człuchowie.

Na terenie powiatu funkcjonują również następujące placówki oświatowo-wychowawcze: Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Debrznie; Powiatowa Bursa Szkolna w Człuchowie; Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Człuchowie, w którym znajduje się Przedszkole Specjalne dla Dzieci Niepełnosprawnych Intelktualnie w Stopniu Umiarkowanym lub Znacznym, z Autyzmem oraz Niepełnosprawnościami Sprzężonymi; Zespół Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych Powiatu Człuchowskiego oraz Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii w Wierzchowie Dworzec.

Poniższa tabela przedstawia placówki oświatowe, dla których organem prowadzącym są poszczególne gminy wchodzące w skład powiatu człuchowskiego.

Tabela 14. Wykaz placówek oświatowych, dla których organem prowadzącym są poszczególne gminy powiatu człuchowskiego

gmina	nazwa jednostki oświatowej
gmina Człuchów	Szkoła Podstawowa w Rychnowach
	Zespół Szkolno-Przedszkolny w Wierzchowie-Dworcu (Szkoła Podstawowa i Przedszkole Samorządowe)
	Zespół Szkolno-Przedszkolny w Polnicy (Szkoła Podstawowa im. Józefa Wybickiego i Przedszkole Samorządowe)
	Szkoła Podstawowa im. Mariana Rejewskiego w Stołcznie
	Przedszkole Samorządowe im. Jasia i Małgosi w Głędowie
miasto Człuchów	Szkoła Podstawowa nr 1 im. Przyjaciół Ziemi
	Zespół Szkół Podstawowych
	Społeczna Szkoła Podstawowa STO
	Niepubliczna Szkoła Podstawowa „PIANO”
	Przedszkole Jacka i Agatki
	Przedszkole Niepubliczne Bajka z grupą żłobkową
	Niepubliczne Przedszkole „Motylek” z oddziałem integracyjnym
	Przedszkole Muzyczne PIANO
	Przedszkole Muzyczne „Piano+”
	Centrum Edukacyjne Zespół Wychowania Przedszkolnego „Akademia Przedszkolaka”
	Przedszkole Niepubliczne SMYK
	Centrum Edukacyjne Żłobek Delfinek
	Centrum Edukacyjne Żłobek Delfinek Bis
Przedszkole Niepubliczne Bajka z grupą żłobkową	
Niepubliczny „Żłobek na Górcie”	
gmina Czarne	Szkoła Podstawowa im. Danuty Siedzikówny ps. „Inka” w Czarnem
	Szkoła Podstawowa w Wyczechach
	Szkoła Podstawowa w Krzemieniewie
	Przedszkole Gminne w Czarnem
	Gminny Żłobek
gmina Debrzno	Przedszkole Miejskie im. Jana Brzechwy
	Szkoła Podstawowa w Starym Gronowie wraz z oddziałami przedszkolnymi

	Szkoła Podstawowa w Myśligoszczy wraz z oddziałami przedszkolnymi
	Szkoła Podstawowa w Uniechowie wraz z oddziałami przedszkolnymi
	Szkoła Podstawowa w Debrznie wraz z oddziałami przedszkolnymi
	Żłobek Gminny w Debrznie
gmina Koczała	Zespół Kształcenia i Wychowania w Koczale, w tym: Publiczne Przedszkole oraz Szkoła Podstawowa
gmina Przechlewo	Gminny Żłobek Smykolandia
	Przedszkole im. Kubusia Puchatka
	Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Przechlewie wraz z oddziałami przedszkolnymi
	Szkoła Podstawowa w Sąpolnie wraz z oddziałami przedszkolnymi
gmina Rzeczenica	Zespół Szkół w Rzeczenicy, w tym: Szkoła Podstawowa w Rzeczenicy, szkoła filialna w Pieniężnicy z oddziałem przedszkolnym, Samorządowe Przedszkole w Gwieździnie, Samorządowe Przedszkole w Rzeczenicy, Samorządowe Przedszkole w Międzyborzu

Źródło: opracowanie własne na podstawie stron internetowych gmin

W kolejnej tabeli przedstawiono wyniki egzaminu ósmoklasisty uczniów z gmin należących do powiatu człuchowskiego, w porównaniu do wyników całego powiatu i województwa pomorskiego. Z zebranych danych wynika, że uczniowie z powiatu uzyskali niższe wyniki ze wszystkich przedmiotów niż uczniowie z województwa.

Najwyższe wyniki z języka polskiego osiągnęli ósmoklasiści z gminy Rzeczenica uzyskując średnio 62,1% oraz gminy Przechlewo (60,9%). W przypadku wyników dotyczących egzaminu z matematyki, najlepsze wyniki osiągnęli uczniowie z miasta Człuchów (42,9%) oraz gminy Koczała (42,4%) i tym samym były one wyższe niż w całym powiecie. Tą część egzaminu najslabiej napisali ósmoklasiści z gminy Debrzno (30,2%) oraz z gminy Człuchów (33,6%). Z egzaminem z języka angielskiego najlepiej poradzili sobie uczniowie z miasta Człuchów (55,3%), którzy uzyskali lepsze wyniki niż uczniowie z całego powiatu i województwa. Najslabiej napisali go uczniowie z gminy Debrzno (32,8%).

Tabela 15. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2020 roku uczniów z terenu województwa pomorskiego, powiatu człuchowskiego oraz należących do niego gmin (w procentach)

gmina	język polski	matematyka	język angielski
województwo pomorskie	57,8	45,5	53,7
powiat człuchowski	50,6	36,6	43,7
gmina Człuchów	48,4	33,6	39,3
miasto Człuchów	54,7	42,9	55,3
gmina Czarne	47,8	35,8	44,5

gmina Debrzno	43,5	30,2	32,8
gmina Koczała	53,4	42,4	50,0
gmina Przechlewo	60,9	41,4	50,0
gmina Rzeczenica	62,1	38,3	41,7

Źródło: <https://mapa.wyniki.edu.pl>

Analizie poddano także wyniki z egzaminu maturalnego, do którego przystąpili uczniowie szkół ponadpodstawowych. Uczniowie szkół prowadzonych przez powiat człuchowski uzyskali słabsze wyniki od maturzystów z całego województwa pomorskiego (wyjątek stanowi język polski na poziomie rozszerzonym, gdzie uczniowie z terenu powiatu uzyskali takie same wyniki jak uczniowie w województwie). W porównaniu do całej Polski, wyniki na poziomie powiatu kształtują się na nieco niższym lub zbliżonym stopniu. Najlepsze wyniki odnotowano z języka angielskiego na poziomie podstawowym (w Polsce – 71%, w województwie – 72%, w powiecie – 62%), natomiast najgorsze z części matematycznej na poziomie rozszerzonym (w Polsce – 34%, w województwie – 33%, w powiecie – 20%).

Tabela 16. Wyniki egzaminu maturalnego w 2020 roku w powiecie człuchowskim oraz województwie pomorskim (w procentach)

wyszczególnienie	język polski		matematyka		język angielski	
	podst.	rozs.	podst.	rozs.	podst.	rozs.
Polska	52	57	52	34	71	56
województwo pomorskie	53	58	51	33	72	57
powiat człuchowski	49	58	42	20	62	48

Źródło: <https://www.oke.gda.pl/>

OCHRONA ZDROWIA

Na terenie powiatu człuchowskiego funkcjonuje Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Człuchowie, w którym działa: Szpital SPZOZ, Przychodnia SPZOZ, Diagnostyka SPZOZ, świadczenia opiekuńczo-paliatywne SPZOZ oraz Ratownictwo Medyczne SPZOZ.

Celem SPZOZ jest prowadzenie działalności leczniczej poprzez:

- udzielanie świadczeń zdrowotnych finansowych ze środków publicznych osobom ubezpieczonym oraz innym osobom uprawnionym do tych świadczeń na podstawie odrębnych przepisów,
- udzielanie świadczeń zdrowotnych na rzecz innych osób, w zakresie wynikającym z umów zawartych z podmiotami zlecającymi takie świadczenia,
- szkolenie i doskonalenie kadr medycznych,
- prowadzenie działalności w zakresie promocji zdrowia⁹.

⁹ Statut Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Człuchowie (Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XXI/130/2012 Rady Powiatu Człuchowskiego z dnia 29 czerwca 2012 r.)

Z danych GUS wynika, iż w powiecie człuchowskim w 2019 roku funkcjonowało 20 przychodni zdrowia, a na 1 przypadają 2 804 mieszkańców. Jest to wartość czterokrotnie mniejsza, w porównaniu do liczby mieszkańców przypadających na 1 przychodnię w gminie Człuchów (11 128), a także znacząco korzystniejsza niż w gminie Debrzno (8 984), gminie Rzeczenica (3 607), gminie Koczała (3 356) i gminie Przechlewo (3 166). Jednocześnie wartość ta jest większa od liczby osób przypadających na 1 przychodnię w mieście Człuchów (1 514) oraz w gminie Czarne (1 811). W ramach POZ w 2019 roku najwięcej porad w przeliczeniu na 1 mieszkańca udzielono w mieście Człuchów (8,1) oraz w gminie Rzeczenica (4,6), a najmniej w gminie Człuchów (0,3).

Tabela 17. Dane statystyczne dotyczące opieki zdrowotnej w powiecie człuchowskim z podziałem na gminy w 2019 roku

wyszczególnienie	liczba osób przypadających na 1 przychodnię	porady podstawowej opieki zdrowotnej udzielone na 1 mieszkańca
powiat człuchowski	2 804	4,2
gmina Człuchów	11 128	0,3
miasto Człuchów	1 514	8,1
gmina Czarne	1 811	4,0
gmina Debrzno	8 984	3,8
gmina Koczała	3 356	2,9
gmina Przechlewo	3 166	4,4
gmina Rzeczenica	3 607	4,6

Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca 2020

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Bezpieczeństwo publiczne jest to ogół warunków i instytucji chroniących życie, zdrowie, mienie obywateli oraz majątek ogólnonarodowy, ustrój i suwerenność państwa przed zjawiskami groźnymi dla ładu prawnego. Bezpieczeństwo publiczne umożliwia sprawne funkcjonowanie społeczeństwa.

Przestrzeganiem porządku publicznego na terenie całego Powiatu zajmuje się Komenda Powiatowa Policji w Człuchowie. Ponadto w ramach KPP w Człuchowie na terenie gminy Debrzno, Rzeczenica, Czarne, Przechlewo i Koczała działają Posterunki Policji.

Ochronę przeciwpożarową zapewnia natomiast Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Człuchowie, w ramach której funkcjonuje Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza oraz 11 stowarzyszeń Ochotniczych Straży Pożarnych oraz 12 należących do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego.

DZIAŁALNOŚĆ ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

Organizacje pozarządowe prowadzące działalność pożytku publicznego poprzez zgromadzenie w swoich szeregach lokalnych liderów pragnących rozwiązywać ważne problemy społeczne, znacząco wpływają na jakość życia w powiecie. Poczucie odpowiedzialności za rozwój lokalnych społeczności, powoduje że organizacje te są odpowiednim partnerem powiatu do realizacji zadań publicznych.

Samorząd powiatowy od wielu lat współpracuje z organizacjami pozarządowymi w ramach uchwalanego corocznie *Programu współpracy Powiatu Człuchowskiego z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami*. Celem głównym Programu jest zaspokajanie potrzeb społecznych mieszkańców Powiatu oraz wzmocnienie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego poprzez budowanie i umacnianie partnerstwa pomiędzy Powiatem, a organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami. Na terenie powiatu działalność prowadzi wiele organizacji pozarządowych, w tym poniższe stowarzyszenia pomocy społecznej:

- Solidarni Plus „Eko Szkoła Życia” w Wandzinie,
- Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych „Dwa Serca”,
- Klub Abstynenta „Krokus”,
- Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych Dorosłych, Dzieci ich Rodzin i Opiekunów „Razem”,
- Stowarzyszenie Rodzin Ofiar Wypadków Drogowych „Pomocna Dłoń”,
- Stowarzyszenie Zdrowie Psychiczne „Pomoc”,
- Stowarzyszenie Kobiet po Mastektomii „Klub Amazonek”,
- Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych „Szansa”,
- Człuchowskie Stowarzyszenie Przyjaciół Hospicjum,
- Stowarzyszenie „Podaj Dalej”,
- Stowarzyszenie „Pełnosprawnik”.

Ponadto na terenie Powiatu funkcjonuje 55 Uczniowskich i Szkolnych Klubów Sportowych, 7 stowarzyszeń sportowych zarejestrowanych w KRS, 58 stowarzyszeń kulturalnych, oświatowych, gospodarczych i innych zarejestrowanych w KRS, 4 fundacje oraz 13 terenowych oddziałów stowarzyszeń działających na obszarze kraju¹⁰.

W kontekście prawidłowości i efektywności prowadzonych działań na terenie Powiatu, niezwykle istotnym potencjałem jest doświadczona kadra jednostek samorządu terytorialnego. Pracownicy administracji samorządowej posiadają wieloletnie doświadczenie i kompetencje, które umożliwiają im efektywne działanie w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych, realizacji różnorodnych programów i projektów na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu mieszkańców oraz inicjowania nowych, skutecznych działań w obszarze pomocy społecznej. Istotne dla realizatorów polityki społecznej oraz założeń wynikających ze Strategii Rozwiązywania

¹⁰ <https://bip.powiatczluchowski.org.pl/artypul/stowarzyszenia-rejestrowe>

Problemów Społecznych jest partnerstwo i kompleksowe działanie w obszarach, w których występują problemy społeczne. Wymagają one szerokiego podejścia i ścisłej współpracy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Człuchowie z Ośrodkami Pomocy Społecznej, administracją rządową, organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz lokalnej społeczności i osób przeżywających trudności, podmiotami ekonomii społecznej oraz sektorem prywatnym.

POMOC SPOŁECZNA

Pomoc społeczna powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego lokalnego systemu. Ważne jest, by powstały zespoły koordynujące pracę poszczególnych wyspecjalizowanych instytucji (pomoc społeczna, szkoła, sąd, policja, ochrona zdrowia itp.) lub system współpracy przy podejmowaniu decyzji dotyczącej świadczenia pomocy. Pomimo tego, nie jest to uwarunkowane prawnie rozwiązanie systemowe. Nieliczne pozytywne przykłady budowania sieci współpracy nie zmieniają faktu, że dominuje model realizacji własnych ustawowych zadań przez poszczególne instytucje. Brak jest wyspecjalizowanych środowiskowych służb pomocy i wsparcia, które reagowałyby w sytuacjach potencjalnego zagrożenia i wychodziły z ofertą pomocy do osób z grupy ryzyka.

W systemie pomocy poza świadomością braków systemowych, powinna dominować świadomość nadrzędnych zasad i wartości, na których opiera się polityka zabezpieczenia społecznego. Ważna jest świadomość wartości porządkujących ład społeczny takich jak: zasada pomocniczości, personalizmu, prymatu i autonomii rodziny.

Na szczeblu samorządu gminnego zadania z zakresu pomocy społecznej realizują ośrodki pomocy społecznej. Na terenie powiatu człuchowskiego funkcjonują:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Człuchowie,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Człuchowie,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rzeczenicy,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Koczale,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przechlewie,
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarnem,
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Debrznie.

Jednostki pomocy społecznej na terenie powiatu człuchowskiego realizują zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej polegające w szczególności na:

- przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń;
- pracy socjalnej;
- prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej;
- analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej;
- realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych;

- rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb;
- realizacji zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym;
- realizacji zadań zleconych gminie z zakresu administracji rządowej.

Realizowane zadania z zakresu pomocy społecznej i rozeznaczonych potrzeb lokalnej społeczności uwarunkowane są szeregiem obowiązujących aktów prawnych, w szczególności:

- ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1876 z późn. zm.);
- ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 713 z późn. zm.);
- uchwały nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 (M.P. z 2018 r., Nr 140);
- ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 111);
- ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 877);
- ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 218 z późn. zm.);
- ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 821 z późn. zm.);
- ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 685);
- ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1398 z późn. zm.);
- ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 1327 z późn. zm.);
- ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 1348 z późn. zm.);
- ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2407).

Ponadto, Ośrodki Pomocy Społecznej podejmują zadania dotyczące profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie, które zawarte są w następujących dokumentach:

- Programach Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Programach Przeciwdziałania Narkomanii,
- Programach Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.

Na szczeblu powiatu człuchowskiego zadania z zakresu pomocy społecznej i rehabilitacji społecznej realizowane są przez:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Człuchowie,
- Powiatowe Centrum Rehabilitacji i Terapii Zajęciowej w Czarnem,
- Dom Pomocy Społecznej w Czarnem,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Człuchowie,
- Powiatowy Zespół Orzekania o Niepełnosprawności,
- Powiatowy Urząd Pracy w Człuchowie,
- Zakład Aktywności Zawodowej w Czarnem,
- Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Debrznie,
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Człuchowie,
- Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii w Wierzchowie Dworzec,
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Człuchowie,
- Ośrodek Readaptacji Stowarzyszenia Solidarni „PLUS” EKO „Szkoła Życia” w Wandzinie,
- Centrum Rodzin w Człuchowie,
- organizacje pozarządowe,
- kościół i związki wyznaniowe.

Pomoc społeczna w gminach powiatu człuchowskiego

Na koniec 2020 roku najmniej liczna kadra była zatrudniona w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Rzeczenicy, gdzie pracowało 12 pracowników, w tym 3 pracowników socjalnych. Największą kadrę posiadał Ośrodek Pomocy Społecznej w mieście Człuchów, gdzie zatrudniono 37 osób, w tym 7 pracowników socjalnych. W gminie Czarne i Człuchów liczba pracowników OPS również była wysoka i wynosiła kolejno: 25 i 20 osób. W porównaniu do 2019 roku zatrudnienie w Ośrodkach Pomocy Społecznej w mieście Człuchów, gminie Przechlewo i Człuchów uległo zwiększeniu, w gminie Debrzno kształtowało się na tym samym poziomie, natomiast w przypadku pozostałych gmin powiatu zauważalny jest spadek liczby osób pracujących w OPS. Szczegółowe dane statystyczne przedstawia tabela poniżej.

Tabela 18. Kadra Ośrodków Pomocy Społecznej w powiecie człuchowskim w latach 2017-2020

gmina	2017		2018		2019		2020	
	ogółem	prac. socjalni	ogółem	prac. socjalni	ogółem	prac. socjalni	ogółem	prac. socjalni
gmina Człuchów	24	5	21	6	19	5	20	5
miasto Człuchów	29	7	31	7	31	7	37	7
gmina Czarne	23	5	30	5	30	5	25	5
gmina Debrzno	15	6	18	6	16	6	16	5
gmina Koczała	14	3	13	3	19	3	15	3
gmina Przechlewo	14	3	14	2	20	3	22	3
gmina Rzeczenica	15	2	15	2	16	3	12	3

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018, 2019 i 2020 rok

W porównaniu do 2019 roku liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminach należących do powiatu człuchowskiego uległa zwiększeniu. W 2017 roku z pomocy skorzystało 2 497 rodzin, w 2018 – 2 209, w 2019 roku – 2 315, natomiast w 2020 roku – 2 323 rodziny. W stosunku do 2019 roku łączna liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w Powiecie uległa zwiększeniu o 0,3%, natomiast w porównaniu do 2018 roku wzrosła o 5,2%.

Tabela 19. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminach należących do powiatu człuchowskiego w latach 2017-2020

gmina	2017	2018	2019	2020
gmina Człuchów	430	340	323	283
miasto Człuchów	388	397	388	364
gmina Czarne	468	470	481	502
gmina Debrzno	513	395	399	355
gmina Koczała	258	214	182	173
gmina Przechlewo	237	221	402	489
gmina Rzeczenica	203	172	140	157
ŁĄCZNIE	2 497	2 209	2 315	2 323

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Liczba pobierających świadczenia pomocy społecznej na 1 000 mieszkańców określana jest jako wskaźnik deprywacji lokalnej. W 2020 roku w gminach powiatu człuchowskiego, wskaźnik ten kształtował się na zróżnicowanym poziomie. Można zauważyć, że w omawianym roku najniższy poziom wskaźnika odnotowano w gminie Człuchów (2,68) oraz w mieście Człuchów (2,81). Z kolei największa liczba świadczeniobiorców na 1 000 mieszkańców w omawianym okresie występowała w gminie Rzeczenica (5,81) oraz w gminie Koczała (5,52). Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 20. Wskaźnik deprivacji lokalnej na przestrzeni lat 2017-2020 w gminach należących do powiatu człuchowskiego (w procentach)

gmina	2017	2018	2019	2020
gmina Człuchów	5,44	3,64	3,17	2,68
miasto Człuchów	3,02	3,12	3,06	2,81
gmina Czarne	6,36	6,19	5,56	4,60
gmina Debrzno	7,86	5,95	5,72	5,03
gmina Koczała	7,90	7,14	6,49	5,52
gmina Przechlewo	5,44	4,85	4,79	3,98
gmina Rzeczenica	7,72	6,14	5,73	5,81

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Osoby długotrwale korzystające z pomocy społecznej to te, które w ciągu ostatnich 3 lat (36 miesięcy) były zarejestrowane w systemie świadczeń pomocy społecznej przez co najmniej 18 miesięcy. W 2017 roku liczba osób długotrwale pobierających świadczenie wyniosła 1 530, w 2018 – 1 469, w 2019 roku – 1 417, natomiast w 2020 roku – 1 191 osób. W porównaniu do 2017 roku liczba osób długotrwale pobierających świadczenie zmalała o 22,2%. Najwięcej osób długotrwale pobierających świadczenie pomocy społecznej mieszkało w gminie Czarne (307 osób), natomiast najmniej w gminie Rzeczenica (60 osób).

Tabela 21. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w latach 2017-2020 w gminach należących do powiatu człuchowskiego

gmina	2017	2018	2019	2020
gmina Człuchów	199	197	132	118
miasto Człuchów	252	231	221	236
gmina Czarne	358	410	369	307
gmina Debrzno	434	375	330	257
gmina Koczała	172	150	126	105
gmina Przechlewo	115	106	154	108
gmina Rzeczenica	0	0	85	60
ŁĄCZNIE	1 530	1 469	1 417	1 191

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018, 2019 i 2020 rok

W dalszej kolejności przedstawione zostały dane dotyczące liczby osób, z którymi przeprowadzono wywiady środowiskowe na przestrzeni lat 2017-2020 w gminach należących do powiatu człuchowskiego. W 2020 roku wywiady z największą ilością beneficjentów pomocy społecznej zostały przeprowadzone w mieście Człuchów (381 osób) oraz w gminie Debrzno, gdzie odbyto rozmowy z 336 osobami. Jak wynika z danych zaprezentowanych w kolejnej tabeli, w gminie Przechlewo nie przeprowadzono wywiadu z żadną osobą. Ogółem we wszystkich gminach powiatu, na przestrzeni omawianych lat liczba osób, z którymi przeprowadzono wywiady

środowiskowe uległa zmniejszeniu o 26,5%. Największy spadek dostrzegalny jest w gminie Debrzno (35,5%) i Rzeczenica (33,8%), natomiast najniższy w mieście Człuchów (9,1%) i gminie Koczała (9,7%).

Tabela 22. Liczba osób, z którymi przeprowadzono wywiady środowiskowe na przestrzeni lat 2017-2020 w gminach należących do powiatu człuchowskiego

gmina	2017	2018	2019	2020
gmina Człuchów	429	399	352	299
miasto Człuchów	419	432	420	381
gmina Czarne	358	331	239	238
gmina Debrzno	521	383	398	336
gmina Koczała	185	163	219	167
gmina Przechlewo	0	0	0	0
gmina Rzeczenica	225	224	149	149
ŁĄCZNIE	2 137	1 932	1 777	1 570

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018, 2019 i 2020 rok

Praca socjalna to działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w środowisku społecznym poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Praca socjalna prowadzona jest:

- z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej,
- ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokajania potrzeb członków społeczności.

Wskaźnik pracy socjalnej, czyli stosunek liczby rodzin objętych pracą socjalną do rodzin osób, którym przyznano świadczenie pomnożony przez 100%, kształtował się w 2020 roku na najwyższym poziomie w gminie Przechlewo (221,67%) oraz w gminie Czarne (200,80%), natomiast najniższa wartość wskaźnika została odnotowana w mieście Człuchów (6,43%) i w gminie Debrzno (28,62%). Na przestrzeni lat 2017-2020 wartość wskaźnika pracy socjalnej w większości gmin zwiększyła się – wzrost dotyczył gminy Człuchów, Czarne, Przechlewo, Rzeczenica i miasta Człuchów. Z kolei spadek nastąpił w gminie Debrzno i Koczała.

Tabela 23. Wskaźnik pracy socjalnej w gminach należących do powiatu człuchowskiego na przestrzeni lat 2017-2020 (w procentach)

gmina	2017	2018	2019	2020
gmina Człuchów	82,75	100,00	100,00	100,00
miasto Człuchów	2,92	4,20	6,30	6,43
gmina Czarne	137,65	149,68	164,73	200,80
gmina Debrzno	45,62	61,09	44,22	28,62
gmina Koczała	116,20	106,37	100,00	74,63
gmina Przechlewo	79,75	104,07	208,82	221,67
gmina Rzeczenica	24,63	23,26	28,57	25,48

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Człuchowie

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Człuchowie jest jednostką organizacyjną samorządu terytorialnego. Centrum realizuje zadania własne i zlecone z zakresu pomocy społecznej określone ustawą z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej oraz w oparciu o ustawę z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, a także zadania wynikające z ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Głównym celem działania PCPR jest realizacja zadań samorządu powiatowego w zakresie pomocy społecznej, pieczy zastępczej, rehabilitacji zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnością, udzielania wsparcia osobom w przewyciężaniu trudnych sytuacji życiowych, usamodzielniania się oraz integracji ze środowiskiem. Do podstawowych zadań Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie wynikających z ustawy o pomocy społecznej należy w szczególności:

- opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych;
- prowadzenie specjalistycznego poradnictwa;
- przyznawanie należnej pomocy pieniężnej na usamodzielnienie i kontynuowanie nauki, wychowankom opuszczającym młodzieżowe ośrodki wychowawcze, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, schroniska dla nieletnich;
- prowadzenie mieszkań chronionych dla wychowanków opuszczających pieczę zastępczą;
- prowadzenie i rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym oraz umieszczanie w nich kierowanych osób;
- prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- prowadzenie ośrodków interwencji kryzysowej.

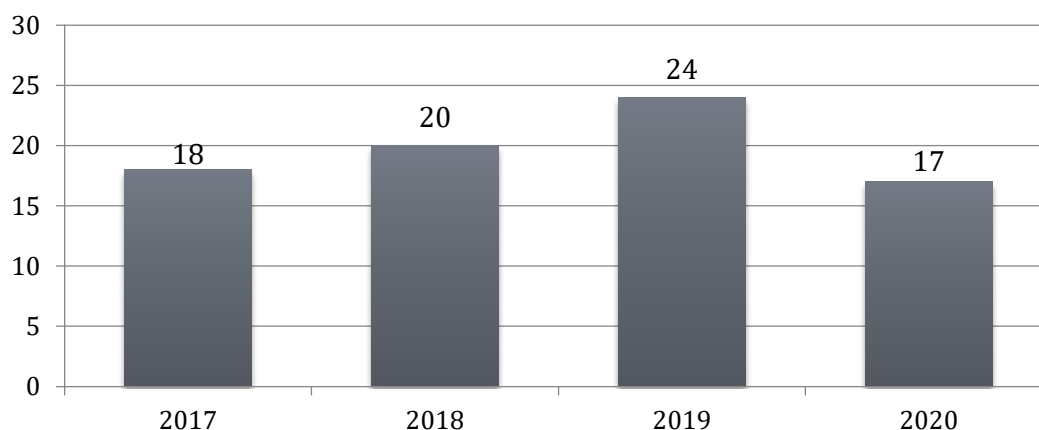

Podstawą prawną do realizowania zadań z zakresu pomocy społecznej jest wspomniana ustawa oraz wydane do niej rozporządzenia, a także dokument prawa miejscowego – Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Człuchowskiego.

W 2020 roku w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Człuchowie zatrudnionych było 17 pracowników, w tym 5 osób posiadało wykształcenie podyplomowe, 8 osób – wyższe magisterskie, 1 osoba – wyższe licencjackie, 2 osoby – średnie i policealne, a kolejna osoba – zawodowe.

Na przestrzeni lat 2017-2020 można zauważyć wahanie się liczby pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie. Z poniższego wykresu wynika, że liczba pracowników PCPR w 2020 roku przyjęła najniższą wartość.

Wykres 9. Liczba pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Człuchowie na przestrzeni lat 2017-2020

Źródło: Sprawozdanie z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Człuchowie za 2017, 2018, 2019 i 2020 rok

CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Na podstawie danych empirycznych przekazanych między innymi przez Ośrodki Pomocy Społecznej funkcjonujące w powiecie człuchowskim, danych GUS, Powiatowego Urzędu Pracy oraz Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, do każdego z obszarów wymienionych we wprowadzeniu do Strategii przeprowadzono analizy diagnostyczne, w skład których wchodzi:

- charakterystyka problemu i działań interwencyjnych,
- analiza SWOT, która została przedstawiona po wszystkich podrozdziałach¹¹.

UBÓSTWO

Diagnozy w zakresie poziomu ubóstwa dokonano na podstawie danych statystycznych dotyczących liczby beneficjentów pomocy społecznej oraz przyznanych świadczeń z pomocy społecznej. Ich zakres umożliwił zarówno opis stanu najbardziej aktualnego, jak również porównanie dynamiki zachodzących procesów poprzez porównanie zmian na przestrzeni lat. W tym celu analizie poddano liczbę osób, które uprawnione były do korzystania ze świadczeń ogółem oraz tych, które uprawnione były do pomocy z tytułu ubóstwa.

UBÓSTWO

W 2020 roku ubóstwo jako powód udzielania pomocy i wsparcia z pomocy społecznej znajdowało się na 1 miejscu w takich gminach jak: Czarne, Debrzno, Koczała i Rzeczenica. W gminie Człuchów znajdowało się ono na drugim miejscu pod względem liczby rodzin, którym udzielono pomocy i wsparcia, w mieście Człuchów na trzecim, natomiast w gminie Przechlewo uplasowało się na piątym miejscu.

¹¹ Analiza SWOT wskazuje czynniki mające wpływ na możliwości interwencji, w podziale na mocne i słabe strony, szanse i zagrożenia. Mocne i słabe strony to czynniki wewnętrzne (GMK), takie na które mamy wpływ i takie które odnoszą się do teraźniejszości; szanse i zagrożenia to czynniki zewnętrzne (województwo, kraj, Europa), takie na które mamy niewielki wpływ i takie które mogą odnosić się do przyszłości.

Dane źródłowe pokazują, że łączna liczba rodzin zamieszkujących gminy powiatu człuchowskiego, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu ubóstwa uległa na przestrzeni lat 2017-2020 znaczącemu spadkowi (w stosunku do 2017 roku o 34,7%). W 2017 roku z tego powodu z pomocy skorzystało łącznie 1 241 rodzin, w 2018 roku – 952, w 2019 roku – 890, natomiast w 2020 roku – 810 rodzin. Największy spadek liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa dostrzegalny jest w gminie Człuchów (46,5%) oraz w gminie Debrzno (37,2%). Tylko w przypadku gminy Przechlewo zauważalny jest wzrost liczby rodzin otrzymujących pomoc z powodu ubóstwa, który wyniósł aż 900% (w stosunku do 2017 roku).

Tabela 24. Liczba rodzin, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu ubóstwa w gminach wchodzących w skład powiatu człuchowskiego w latach 2017-2020

gmina	2017	2018	2019	2020
gmina Człuchów	228	160	160	122
miasto Człuchów	247	201	209	182
gmina Czarne	225	177	154	135
gmina Debrzno	296	238	211	186
gmina Koczała	116	81	74	78
gmina Przechlewo	2	3	8	20
gmina Rzeczenica	127	92	74	87
ŁĄCZNIE	1 241	952	890	810

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018, 2019 i 2020 rok

Ośrodki Pomocy Społecznej w powiecie człuchowskim od stycznia 2019 roku realizują program „Posiłek w szkole i w domu”, który zastąpił realizowany w latach poprzednich program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Celem Programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się trudnej sytuacji materialnej, osób samotnych, w podeszłym wieku i niepełnosprawnych.

Wśród największej liczby osób otrzymujących świadczenie pieniężne w 2020 roku znalazło się 204 mieszkańców gminy Debrzno, 203 mieszkańców miasta Człuchów oraz 179 osób zamieszkujących gminę Człuchów. Natomiast najmniejsza liczba świadczeniobiorców zamieszkiwała gminę Przechlewo (68 osób) oraz gminę Koczała (73 osoby). W postaci świadczenia niepieniężnego pomoc otrzymało w przedmiotowym roku najwięcej mieszkańców gminy Czarne – 165 osób, gminy Debrzno – 162 osoby oraz gminy Przechlewo – 107 osób. Najmniejsza liczba świadczeń niepieniężnych została przyznana w gminie Człuchów – skorzystało z nich jedynie 12 świadczeniobiorców oraz w mieście Człuchów – 52 osoby. W stosunku do poprzedniego roku liczba świadczeniobiorców niepieniężnej formy zasiłku znacznie spadła. Widoczny jest również spadek przyznanych zasiłków pieniężnych.

Tabela 25. Liczba osób korzystających ze świadczenia pieniężnego i niepieniężnego w ramach programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” i „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2017-2020 w gminach powiatu człuchowskiego

gmina Człuchów				
rodzaj świadczenia	2017	2018	2019	2020
pieniężne	255	197	204	179
niepieniężne	197	74	32	12
miasto Człuchów				
rodzaj świadczenia	2017	2018	2019	2020
pieniężne	243	237	205	203
niepieniężne	87	84	72	52
gmina Czarne				
rodzaj świadczenia	2017	2018	2019	2020
pieniężne	282	228	197	155
niepieniężne	237	248	207	165
gmina Debrzno				
rodzaj świadczenia	2017	2018	2019	2020
pieniężne	283	239	209	204
niepieniężne	311	260	209	162
gmina Koczała				
rodzaj świadczenia	2017	2018	2019	2020
pieniężne	110	88	81	73
niepieniężne	106	102	87	69
gmina Przechlewo				
rodzaj świadczenia	2017	2018	2019	2020
pieniężne	100	112	95	68
niepieniężne	160	131	134	107
gmina Rzeczenica				
rodzaj świadczenia	2017	2018	2019	2020
pieniężne	105	89	63	77
niepieniężne	119	88	92	81

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

Osoby uzyskujące niskie dochody lub pozbawione dochodów mają możliwość ubiegania się o dofinansowanie do wydatków mieszkaniowych ponoszonych w związku z zajmowaniem lokalu mieszkalnego. W 2020 roku najwięcej świadczeń pieniężnych w formie dodatków mieszkaniowych zostało przyznanych w gminie Debrzno (300 gospodarstw) i mieście Człuchów (231 gospodarstw), natomiast najmniejsza liczba dodatków mieszkaniowych została przyznana w gminie Rzeczenica, gdzie zaledwie 2 gospodarstwa domowe objęto tą formą pomocy. Na przestrzeni ostatnich czterech lat można zauważyć tendencję spadkową w zakresie liczby przyznawanych dodatków mieszkaniowych.

Tabela 26. Liczba gospodarstw domowych w poszczególnych gminach powiatu człuchowskiego, które otrzymały dodatki mieszkaniowe w latach 2017-2020

gmina	2017	2018	2019	2020
gmina Człuchów	80	169	50	55
miasto Człuchów	553	478	271	231
gmina Czarne	290	126	120	99
gmina Debrzno	382	352	333	300
gmina Koczała	18	16	18	10
gmina Przechlewo	20	21	19	13
gmina Rzeczenica	9	7	4	2
ŁĄCZNIE	1 352	1 169	815	710

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018, 2019 i 2020 rok

BEZROBOCIE, PROMOCJA ZATRUDNIENIA ORAZ AKTYWIZACJA NA LOKALNYM RYNKU PRACY

Wśród głównych zjawisk kryzysowych zachodzących w sferze społecznej jest bezrobocie. Bezrobocie, w szczególności długotrwałe (przekraczające 12 miesięcy), jest bardzo niekorzystne społecznie, gdyż wpływa negatywnie zarówno na warunki bytowe jednostki lub rodziny (długotrwały brak stałego wynagrodzenia, uzależnienie od wsparcia z systemu pomocy społecznej), jak również kondycję psychofizyczną (zaburzenia zdrowia psychicznego, dolegliwości psychosomatyczne) oraz społeczną (pogłębiająca się izolacja społeczna, spadek aktywności osoby pozostającej bez pracy). Czynniki te bardzo często skutkują wzrostem ubóstwa, pogłębiają stan wykluczenia zawodowego i społecznego (np. zanik posiadanych kwalifikacji zawodowych i trudności w przystosowaniu się do zmieniających się zasad funkcjonowania rynku pracy), a także mogą prowadzić do pojawienia się patologicznych zjawisk takich jak: nadużywanie alkoholu i przestępczość. Negatywne skutki bezrobocia wpływają również na funkcjonowanie rodziny osoby pozostającej bez pracy. W szczególności dotyczy to dzieci, które odczuwając własną sytuacją materialną jako gorszą, w porównaniu do swoich rówieśników, stopniowo mogą izolować się, co jest dotkliwym ograniczeniem

naturalnych potrzeb związanych z rozwojem intelektualnym i społecznym. Bezrobocie jest również przyczyną zaniechania uczestnictwa w życiu kulturalnym i społecznym.

BEZROBOCIE

W 2020 roku bezrobocie jako powód udzielania wsparcia OPS znalazło się na drugim miejscu pod względem liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie Debrzno, Koczała i Przechlewo. W gminie Człuchów, Czarne i mieście Człuchów bezrobocie uplasowało się na miejscu czwartym, natomiast w gminie Rzeczenica - na miejscu pierwszym.

W 2020 roku ogólna liczba rodzin korzystających ze wsparcia Ośrodków Pomocy Społecznej na terenie gmin powiatu człuchowskiego z powodu bezrobocia kształtowała się na poziomie 671. Na przestrzeni omawianych lat odnotowano spadek liczby rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z tego powodu, bowiem w 2017 roku było to 1 151 rodzin, z kolei w 2020 roku o 41,7% mniej. Szczegółowe dane statystyczne dla poszczególnych gmin powiatu człuchowskiego przedstawia tabela poniżej.

Tabela 27. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc powodu bezrobocia w gminach wchodzących w skład powiatu człuchowskiego w latach 2017-2020

gmina	2017	2018	2019	2020
gmina Człuchów	217	139	139	103
miasto Człuchów	178	161	148	135
gmina Czarne	194	158	128	93
gmina Debrzno	254	192	149	141
gmina Koczała	102	82	69	61
gmina Przechlewo	77	58	48	51
gmina Rzeczenica	129	94	72	87
ŁĄCZNIE	1 151	884	753	671

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018, 2019 i 2020 rok

Kolejna tabela przedstawia liczbę zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy mieszkańców powiatu człuchowskiego oraz wchodzących w jego skład gmin. Z danych źródłowych wynika, że pod koniec 2020 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy zarejestrowanych było ogółem 2 236 mieszkańców powiatu człuchowskiego, a największa liczba bezrobotnych występowała na terenie miasta Człuchów – 463 oraz w gminie Człuchów – 450. Wśród gmin, w których odnotowano stosunkowo małą liczbę zarejestrowanych osób pozostających bez zatrudnienia należy wyróżnić gminę Rzeczenica, w której było 146 bezrobotnych mieszkańców oraz gminę Koczała,

w której zarejestrowano 164 osoby pozostające bez pracy. Na przestrzeni lat 2017-2019 dostrzegalna jest pozytywna, malejąca tendencja w zakresie liczby osób bezrobotnych w powiecie. W 2020 roku można natomiast zaobserwować wzrost liczby osób zarejestrowanych w PUP o 24,7%. W porównaniu do 2019 roku zauważalny jest spadek udziału bezrobotnych mieszkańców zarejestrowanych w PUP z gminy Człuchów (2,0 pp.), Debrzno (0,4 pp.) oraz Koczała (0,4 pp.), natomiast w przypadku miasta Człuchów (0,7 pp.), gminy Czarne (0,9 pp.), Przechlewo (0,4 pp.) i Rzeczenica (0,7 pp.) zaobserwować można wzrost ich udziału.

Tabela 28. Mieszkańcy powiatu człuchowskiego zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy w latach 2017-2020 oraz ich udział w ogólnej liczbie ludności zarejestrowanej w PUP (stan na koniec roku) – podziale na gminy

wyszczególnienie	2017		2018		2019		2020	
	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%
gmina Człuchów	482	20,3	381	20,2	397	22,1	450	20,1
miasto Człuchów	451	18,9	385	20,4	358	20,0	463	20,7
gmina Czarne	387	16,3	307	16,3	273	15,2	359	16,1
gmina Debrzno	485	20,4	366	19,4	347	19,4	425	19,0
gmina Koczała	189	7,9	136	7,2	138	7,7	164	7,3
gmina Przechlewo	205	8,6	171	9,1	176	9,8	229	10,2
gmina Rzeczenica	181	7,6	137	7,3	104	5,8	146	6,5
ŁĄCZNIE	2 380	100	1 883	100	1 793	100	2 236	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://czluchow.praca.gov.pl/informacja-o-bezrobociu-w-powiecie-czluchowskim>

Struktura wykształcenia osób bezrobotnych w powiecie człuchowskim prezentuje się następująco:

- 7,2% osób posiada wykształcenie wyższe,
- 18,5% osób posiada wykształcenie średnie zawodowe,
- 11,9% osób posiada wykształcenie średnie ogólnokształcące,
- 31,1% osób posiada wykształcenie zasadnicze zawodowe,
- 31,3% osób posiada wykształcenie gimnazjalne lub niższe.

W stosunku do 2019 roku zauważyć można spadek udziału osób bezrobotnych posiadających wykształcenie wyższe (o 0,2 pp.), średnie zawodowe (o 0,1 pp.), zasadnicze zawodowe (o 0,1 pp.) oraz gimnazjalne lub niższe (o 0,6 pp.). Wzrost zaobserwować można w przypadku osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym (o 1,0 pp.).

Osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy to takie, które ze względu na określone uwarunkowania mają znaczne trudności z wkroczeniem lub utrzymaniem się na rynku pracy. W kolejnej tabeli przedstawiona została liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Człuchowie zamieszkujących

powiat, a które są w szczególnej sytuacji na rynku pracy oraz ich udział w ogólnej liczbie osób zarejestrowanych w PUP. W 2020 roku 1 850 osób znajdowało się w szczególnej sytuacji na rynku pracy i tym samym stanowili oni 82,7% wszystkich osób zarejestrowanych w PUP. W porównaniu do poprzednich lat zauważyć można spadek udziału osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

Jak wynika z danych statystycznych, wzrósł udział osób bezrobotnych będących przed 30 rokiem życia, natomiast zmniejszył się udział osób powyżej 50 roku życia. W porównaniu do 2019 roku wzrósł odsetek osób długotrwale bezrobotnych, natomiast w stosunku do lat 2017-2018 zauważalny jest jego spadek. W porównaniu do 2019 roku odnotowano także wzrost liczby osób posiadających co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia lub co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia oraz osób z niepełnosprawnościami. Jednocześnie warto zwrócić uwagę na to, że osoby posiadające co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia stanowią znaczną część wszystkich zarejestrowanych w PUP mieszkańców powiatu (25,3%).

Tabela 29. Mieszkańcy powiatu człuchowskiego będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP na przestrzeni lat 2017-2020

wyszczególnienie	2017		2018		2019		2020	
	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%
ogółem w szczególnej sytuacji	2 094	88,0	1 589	84,4	1 529	85,3	1 850	82,7
do 30 roku życia	685	28,8	538	28,6	511	28,5	661	29,6
powyżej 50 roku życia	731	30,7	536	28,5	525	29,3	562	25,1
długotrwale bezrobotni	1 235	51,9	889	47,2	774	43,2	1 004	44,9
niepełnosprawni	190	8,0	172	9,1	156	8,7	157	7,0
posiadający co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia	583	24,5	459	24,4	490	27,3	566	25,3
posiadający co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia	47	2,0	29	1,5	31	1,7	35	1,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://czluchow.praca.gov.pl/informacja-o-bezrobociu-w-powiecie-czluchowskim>

A K T Y W I Z A C J A O S Ó B B E Z R O B O T N Y C H

Powiatowy Urząd Pracy w Człuchowie organizuje także aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu. W 2020 roku z prac interwencyjnych skorzystało 65 osób, w stażu brało udział 322 bezrobotnych mieszkańców powiatu, a w szkoleniach – 39. Ponadto udzielono 61 dofinansowań do indywidualnej działalności gospodarczej, a 189 osób otrzymało dofinansowanie na refundację dodatkowych miejsc pracy. Prace społecznie użyteczne w 2020 roku wykonywało 29 osób, roboty publiczne – 244 osoby, bon na zasiedlenie uzyskały 44 osoby, natomiast refundacja dla osób poniżej 30 roku życia dotyczyła 4 osób. W porównaniu do 2019 roku zmniejszyła się liczba osób biorących udział w pracach interwencyjnych (o 55,2%), stażach (o 23,5%), szkoleniach (o 48,7%), pracach społecznie użytecznych (o 38,3%), a także liczba osób, które uzyskały skierowanie na refundację dodatkowych miejsc pracy (o 3,6%) oraz otrzymujących bon na zasiedlenie (o 22,8%). Wzrost zaobserwować można natomiast w przypadku liczby dofinansowań do indywidualnej działalności gospodarczej (o 13,0%) oraz liczby osób biorących udział w robotach publicznych (o 115,9%).

Tabela 30. Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu w powiecie człuchowskim na przestrzeni lat 2017-2020

wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
prace interwencyjne	96	121	145	65
staż	562	401	421	322
szkolenia	138	142	76	39
dofinansowania indywidualnej działalności gospodarczej	90	90	54	61
skierowanie na refundację dodatkowych miejsc pracy	220	252	196	189
prace społecznie użyteczne	81	77	47	29
roboty publiczne	378	458	113	244
bon na zasiedlenie	51	93	57	44
refundacja dla osób poniżej 30 roku życia	198	71	20	4

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://czluchow.praca.gov.pl/informacja-o-bezrobociu-w-powiecie-czluchowskim>

BEZDOMNOŚĆ

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, za osobę bezdomną uważa się „osobę niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o najmie lokali mieszkalnych i dodatkach mieszkaniowych i nigdzie niezameldowaną na pobyt stały w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności i dowodach osobistych”. Jednak jak podkreśla wielu badaczy, bezdomność jest przede wszystkim zjawiskiem społecznym, niepoddającym się opisowi w kategoriach czysto prawniczych. Ani formalne prawo do zamieszkania w danym lokalu ani brak tego prawa nie przesądzają, bowiem niczego w kwestii bezdomności. Możliwe są sytuacje, gdy konflikty rodzinne uniemożliwiają faktyczne współzamieszkiwanie w lokalu, w którym jest się zameldowanym, lub też zaspakajanie potrzeb mieszkaniowych pomimo braku zameldowania i formalnego prawa do zamieszkiwania w danym lokalu. Bezdomni żyją wszędzie i problem ten dotyczy wszystkich krajów na świecie, dlatego każdy z nich podejmuje działania w celu ograniczenia jego skali.

W 2020 roku z powodu bezdomności w całym powiecie człuchowskim udzielono pomocy 57 osobom, w tym 20 osobom z miasta Człuchów, 12 z gminy Człuchów i Debrzno, 9 z gminy Czarne, 2 mieszkańcom gminy Koczała oraz po 1 osobie z gminy Przechlewo i Rzeczenica. Na przestrzeni analizowanych lat liczba osób, którym zostało udzielone wsparcie z powodu bezdomności ulegała wahaniom, gdyż w porównaniu do 2019 roku liczba ta zwiększyła się o 11, w stosunku do 2018 roku wzrosła o 2 osoby, natomiast w porównaniu do 2017 roku liczba osób zmalała o 4.

Tabela 31. Liczba osób, którym zostało udzielone wsparcie z powodu bezdomności w gminach powiatu człuchowskiego w latach 2017-2020

gmina	2017	2018	2019	2020
gmina Człuchów	7	10	10	12
miasto Człuchów	31	26	17	20
gmina Czarne	9	7	9	9
gmina Debrzno	10	7	8	12
gmina Koczała	1	1	2	2
gmina Przechlewo	1	4	0	1
gmina Rzeczenica	2	0	0	1
ŁĄCZNIE	61	55	46	57

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018, 2019 i 2020 rok

Zapewnianie wsparcia osobom pozbawionym schronienia jest jednym z obowiązkowych zadań własnych gminy. Mieszkańcy dotknięci problemem bezdomności kierowani są do 2 funkcjonujących na terenie Powiatu placówek stacjonarnych oraz 1 punktu pomocy doraźnej:

- Noclegowni dla Osób Bezdomnych im. Św. Brata Alberta w Człuchowie,
- Ośrodka Readaptacji EKO „Szkoła Życia” w Wandzinie,
- Punktu Przyjmowania i Wydawania Odzieży oraz Sprzętu AGD.

W 2020 roku w całym powiecie człuchowskim udzielono schronienia 33 osobom bezdomnym, w tym 13 osobom z miasta Człuchów, 9 z gminy Człuchów, 7 z gminy Debrzno, 2 mieszkańcom z gminy Czarne oraz po 1 osobie z gminy Koczała i Rzeczenica. Na przestrzeni analizowanych lat liczba osób, którym zostało udzielone schronienie z powodu bezdomności utrzymywała się na względnie stałym poziomie.

Tabela 32. Liczba osób bezdomnych, którym udzielono schronienia w gminach powiatu człuchowskiego w latach 2017-2020

gmina	2017	2018	2019	2020
Gmina Człuchów	7	6	7	9
Miasto Człuchów	27	24	18	13
gmina Czarne	0	0	2	2
gmina Debrzno	1	6	6	7
gmina Koczała	0	0	2	1
gmina Przechlewo	0	0	0	0
gmina Rzeczenica	0	0	0	1
ŁĄCZNIE	35	36	35	33

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018, 2019 i 2020 rok

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ, DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA

Dla potrzeb Strategii wykorzystano elementy definicji osoby niepełnosprawnej z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób z niepełnosprawnościami i przyjęto, że: *osoby niepełnosprawne to osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnienie ról społecznych, a w szczególności do wykonywania pracy zawodowej.* Osoby z niepełnosprawnościami dzieli się według różnych kryteriów: rodzaju niepełnosprawności, okresu życia, w którym ona wystąpiła oraz stopnia niepełnosprawności. Warty podkreślenia jest fakt, że osoby z niepełnosprawnością tworzą bardzo niejednorodną grupę, w związku z czym działania na ich rzecz powinny być adresowane z uwzględnieniem specyfiki występujących dysfunkcji.

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

W 2020 roku niepełnosprawność jako powód udzielania pomocy i wsparcia OPS znalazła się w gminie Człuchów, Przechlewo i mieście Człuchów na pierwszym miejscu pod względem liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej. W gminie Czarne, Debrzno i Koczała niepełnosprawność uplasowała się na 3 miejscu, natomiast w gminie Rzeczenica na 5 miejscu.

W 2020 roku ogólna liczba rodzin korzystających ze wsparcia Ośrodków Pomocy Społecznej na terenie gmin powiatu człuchowskiego z powodu niepełnosprawności kształtowała się na poziomie 829. W stosunku do 2017 roku nastąpił spadek liczby rodzin o 19,1%. Szczegółowe dane statystyczne dla poszczególnych gmin powiatu człuchowskiego przedstawia tabela poniżej.

Tabela 33. Rodziny z terenu gmin wchodzących w skład powiatu człuchowskiego, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2017-2020

gmina	2017	2018	2019	2020
gmina Człuchów	212	170	170	128
miasto Człuchów	215	214	209	239
gmina Czarne	166	155	145	133
gmina Debrzno	194	165	148	136
gmina Koczała	68	66	65	53
gmina Przechlewo	100	90	84	86
gmina Rzeczenica	70	59	59	54
ŁĄCZNIE	1 025	919	880	829

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018, 2019 i 2020 rok

Kolejna tabela przedstawia dane dotyczące liczby udzielonych świadczeń w postaci zasiłku pielęgnacyjnego dla niepełnosprawnego dziecka w gminach powiatu człuchowskiego na przestrzeni lat 2017-2020. Łącznie we wszystkich gminach w 2017 roku przyznano 8 820 świadczeń, w 2018 roku – 7 841, w 2019 roku – 7 530, natomiast w 2020 roku ich liczba kształtowała się na poziomie 7 350 świadczeń. Na przestrzeni omawianych lat liczba wypłaconych zasiłków uległa spadkowi – w stosunku do 2017 roku zmniejszyła się o 16,7%.

Tabela 34. Liczba udzielonych świadczeń – zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka na przestrzeni lat 2017-2020

gmina	2017	2018	2019	2020
gmina Człuchów	2 415	2 115	1 911	1 757
miasto Człuchów	2 572	2 220	2 140	2 105
gmina Czarne	926	824	727	755
gmina Debrzno	1 479	1 270	1 327	1 315
gmina Koczała	244	266	311	295
gmina Przechlewo	861	799	771	781
gmina Rzeczenica	323	347	343	342
ŁĄCZNIE	8 820	7 841	7 530	7 350

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA

W 2020 roku długotrwała lub ciężka choroba jako powód udzielania pomocy i wsparcia OPS znalazła się na drugim miejscu w gminie Rzeczenica, Czarne oraz mieście Człuchów. W gminie Człuchów uplasowała się na trzecim miejscu, natomiast w przypadku pozostałych gmin, tj. Debrzno, Koczała i Przechlewo znalazła się na czwartym miejscu.

W 2020 roku ogólna liczba rodzin korzystających ze wsparcia Ośrodków Pomocy Społecznej na terenie gmin Powiatu z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby kształtowała się na poziomie 732. Na przestrzeni lat 2017-2020 nastąpił ich znaczny spadek – w stosunku do 2017 roku o 22,2%. Szczegółowe dane statystyczne dla poszczególnych gmin powiatu człuchowskiego przedstawia tabela poniżej.

Tabela 35. Liczba rodzin z terenu gmin wchodzących w skład powiatu człuchowskiego, którym została udzielone pomoc i wsparcie z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w latach 2017-2020

gmina	2017	2018	2019	2020
gmina Człuchów	194	145	145	113
miasto Człuchów	244	252	244	217
gmina Czarne	162	146	141	134
gmina Debrzno	155	123	125	110
gmina Koczała	61	55	60	47
gmina Przechlewo	38	44	40	29
gmina Rzeczenica	87	76	77	82
ŁĄCZNIE	941	841	832	732

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018, 2019 i 2020 rok

POWIATOWY ZESPÓŁ ORZEKANIA O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

Przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, funkcjonuje Powiatowy Zespół Orzekania o Niepełnosprawności, mający na celu ustalanie niepełnosprawności dla celów pozarentowych. Dla dzieci do 16 roku życia Zespół wydaje orzeczenia o niepełnosprawności, natomiast dla osób powyżej 16 roku życia wydawane są orzeczenia o stopniu niepełnosprawności.

W 2020 wydano 1 476 orzeczeń osobom powyżej 16 roku życia, z tego 1 392 orzeczenia z określeniem stopnia niepełnosprawności, 22 o niezaliczeniu do osób niepełnosprawności oraz 62 orzeczenia o odmowie ustalenia stopnia niepełnosprawności. Osobom przed 16 rokiem życia wydano 348 orzeczeń, z czego 309 o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych i 36 o niezaliczeniu do osób niepełnosprawnych. Ponadto wydano 260 legitymacji osoby niepełnosprawnej oraz 357 kart parkingowych, które umożliwiają osobom z niepełnosprawnością korzystanie z ulg i uprawnień na podstawie odrębnych przepisów. W porównaniu do 2019 roku zauważalny jest spadek liczby wydanych orzeczeń dla osób powyżej 16 roku życia o 4%, zmniejszenie liczby wydanych orzeczeń dla osób poniżej 16 roku życia o 6,5% oraz legitymacji osoby niepełnosprawnej o 30,3%. Wzrost został zaobserwowany jedynie w przypadku wydanych kart parkingowych – w porównaniu do roku poprzedniego wyniósł on 22,3%.

Tabela 36. Liczba wydanych przez Powiatowy Zespół Orzekania o Niepełnosprawności orzeczeń, legitymacji i kart parkingowych w latach 2017-2020

wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
liczba orzeczeń dla osób powyżej 16 roku życia	1597	1597	1537	1 476
liczba orzeczeń dla osób poniżej 16 roku życia	851	432	372	348
legitymacja	311	483	373	260
karta parkingowa	267	279	292	357

Źródło: Sprawozdanie z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Człuchowie za 2017, 2018, 2019 i 2020 rok

REHABILITACJA ZAWODOWA I SPOŁECZNA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

Osoby z niepełnosprawnościami często czują się wyobcowane i odsunięte od udziału w życiu społecznym. Ograniczenia utrudniające bądź wręcz uniemożliwiające korzystanie z przysługujących im praw do zaspokajania swoich potrzeb na równi z innymi, stanowią problem równie istotny, co trudności z rehabilitacją zawodową.

Wspieranie osób z niepełnosprawnością realizowane jest w dwóch podstawowych obszarach, tj. rehabilitacji społecznej i zawodowej. Rehabilitacją zawodową zajmuje się Powiatowy Urząd Pracy, natomiast rehabilitacją społeczną – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. Środki pochodzą z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) oraz budżetu powiatu. Na rehabilitację społeczną składa się szereg działań, które zmierzają do ograniczenia niedogodności związanych z niepełnosprawnością, a w szczególności:

- umożliwienie uczestnictwa w warsztatach terapii zajęciowej;
- współfinansowanie wyjazdów na turnusy rehabilitacyjne, zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze oraz likwidacji barier architektonicznych i technicznych w mieszkaniach i otoczeniu.

Na zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej osób z niepełnosprawnością wydatkowano kwotę 496 057 zł, w tym: dokonywanie zwrotu kosztów poniesionych przez pracodawcę w związku z przystosowaniem tworzonych lub istniejących stanowisk pracy, stosowanie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności osób na nich zatrudnionych oraz z rozpoznaniem przez służby medycyny tych potrzeb.

Na zadania z zakresu rehabilitacji społecznej wydatkowano 1 278 577 zł, w tym:

- zobowiązania dotyczące dofinansowania kosztów działalności warsztatów terapii zajęciowej – 819 840 zł;
- uczestnictwo osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych – 186 775 zł;
- likwidowanie barier architektonicznych – 100 000 zł;

- dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób z niepełnosprawnością – 5 000 zł;
- dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom z niepełnosprawnością na podstawie odrębnych przepisów – 166 962 zł¹².

Ponadto Powiat realizuje programy celowe, finansowane ze środków PFRON:

- „Aktywny Samorząd” – w ramach programu można było ubiegać się o dofinansowanie w następujących formach wsparcia: likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową (likwidacja bariery transportowej, likwidacja barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym, likwidacja barier w poruszaniu się, pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej) oraz pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym, adresowana do osób ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, pobierających naukę w szkole wyższej lub policealnej, kolegium, a także do osób mających przewód doktorski otwarty poza studiami doktoranckimi.

Na terenie powiatu człuchowskiego osoby z niepełnosprawnością mogą korzystać ze wsparcia m.in.:

- Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Człuchowie,
- Powiatowego Centrum Rehabilitacji i Terapii Zajęciowej w Czarnem,
- Domu Pomocy Społecznej w Czarnem,
- Warsztatu Terapii Zajęciowej „Promyk” w Czarnem,
- Środowiskowego Domu Samopomocy w Człuchowie,
- Środowiskowego Domu Samopomocy w Przechlewie,
- Zakładu Aktywności Zawodowej w Czarnem,
- Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Człuchowie,
- Zespołu Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych Powiatu Człuchowskiego,
- organizacji pozarządowych.

UZALEŻNIENIA

Alkoholizm jest problemem zdrowotnym i społecznym. Specjaliści z różnych profesji poszukują sposobu rozwiązywania tego problemu. Chcą poznać przyczyny powstawania alkoholizmu i działania, które mogłyby zapobiec jego rozprzestrzenianiu się. Uzależnienie od alkoholu jest uznawane za chorobę spełniając trzy zasadnicze kryteria. Pierwsze kryterium dotyczy naruszonej równowagi między zdrowiem a patologią. Drugim kryterium jest swoista etiologia uzależnienia, natomiast trzeci wskaźnik choroby stanowią zmiany patologiczne, w których obecny jest czynnik fizyczny¹³. Posługując się wskaźnikami

¹² Raport o stanie Powiatu Człuchowskiego za 2020 rok

¹³ Kinney J., Leaton G., *Zrozumieć alkohol*, Warszawa 1996 r.

europijskimi oraz na podstawie danych szacunkowych PARPA, można szacować, iż liczba uzależnionych od alkoholu w Polsce wynosi 600-800 tysięcy, z czego 80% stanowią mężczyźni. Z kolei populacja osób pijących ryzykownie i szkodliwie szacowana jest w Polsce na około 2-3 milionów osób. Dorośli członkowie rodzin alkoholowych tj. takich, gdzie nadużywanie alkoholu zaburza życie rodzinne, stanowią w Polsce populację liczącą 1,5-2 milionów osób. Dzieci i młodzież w rodzinach alkoholowych to w Polsce populacja licząca 1,5-2 milionów osób.

Poniżej przedstawione zostały miejsca na terenie powiatu, gdzie mieszkańcy mogą uzyskać pomoc w przypadku problemu uzależnienia:

- Ośrodki Pomocy Społecznej,
- Punkty Informacyjno-Konsultacyjne,
- pomoc specjalistyczna,
- Gminne/Miejskie Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- placówki ochrony zdrowia,
- samopomocowe grupy wsparcia dla osób uzależnionych oraz członków ich rodzin,
- Centrum Konsultacyjno-Informacyjne ds. Uzależnień w Człuchowie,
- Oddział Rehabilitacyjny Dla Uzależnionych od Substancji Psychoaktywnych,
- Oddział Terapii Uzależnienia od Alkoholu,
- Policja.

W 2020 roku z powodu alkoholizmu z pomocy i wsparcia Ośrodków Pomocy Społecznej korzystało łącznie 101 rodzin, w tym najwięcej z gminy Czarne – 31, z miasta Człuchów – 28 oraz z gminy Koczała – 21 rodzin. Na przestrzeni lat 2017-2020 liczba rodzin, którym udzielono pomocy z omawianego powodu łącznie we wszystkich gminach należących do powiatu człuchowskiego uległa zmniejszeniu. W porównaniu do 2017 roku liczba rodzin spadła o 25,7%, w stosunku do 2018 roku o 20,5%, natomiast w porównaniu do 2019 roku zmniejszyła się o 14,4%.

Tabela 37. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia Ośrodków Pomocy Społecznej z powodu alkoholizmu w gminach należących do powiatu człuchowskiego na przestrzeni lat 2017-2020

gmina	2017	2018	2019	2020
gmina Człuchów	16	14	14	11
miasto Człuchów	48	45	38	28
gmina Czarne	23	29	30	31
gmina Debrzno	1	3	2	1
gmina Koczała	26	23	21	21
gmina Przechlewo	11	8	9	6
gmina Rzeczenica	11	5	4	3
ŁĄCZNIE	136	127	118	101

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018, 2019 i 2020 rok

Ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom odgrywają również działania podejmowane przez Gminne/Miejskie Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Dane dotyczące realizowanych zadań zawarte są w corocznym *Sprawozdaniu z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych (typ PARPA-G1)*.

Z uzyskanych danych wynika, że na terenie powiatu człuchowskiego w omawianych latach członkowie Gminnych/Miejskich Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przeprowadzili rozmowy m.in. z osobami uzależnionymi od alkoholu oraz członkami ich rodzin. W 2020 roku na pierwszym miejscu pod względem liczby przeprowadzonych rozmów z osobami uzależnionymi znajduje się gmina Człuchów, gdzie członkowie Komisji podjęli rozmowę z 34 uzależnionymi mieszkańcami, natomiast na drugim miejscu – gmina Przechlewo, w której przeprowadzono rozmowy z 29 osobami. Najwięcej rozmów z członkami rodzin osób uzależnionych odbyło się na terenie miasta Człuchów (15 osób). W stosunku do roku 2017 na terenie gminy Człuchów i gminy Przechlewo odnotowano wzrost liczby osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy, natomiast w gminie Rzeczenica nieznaczny wzrost zauważalny jest tylko w przypadku osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy. W przypadku pozostałych gmin zaobserwować można spadek liczby osób uzależnionych oraz liczby członków rodzin osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy.

Tabela 38. Działania Gminnych/Miejskich Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminach należących do powiatu człuchowskiego wobec osób uzależnionych oraz członków ich rodzin w latach 2017-2020

gmina Człuchów				
wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
liczba osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	12	14	22	34
liczba członków rodzin osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	4	5	8	8
miasto Człuchów				
wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
liczba osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	32	30	30	10
liczba członków rodzin osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	25	40	25	15
gmina Czarne				
wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
liczba osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	10	8	4	3
liczba członków rodzin osób uzależnionych,	1	0	1	0

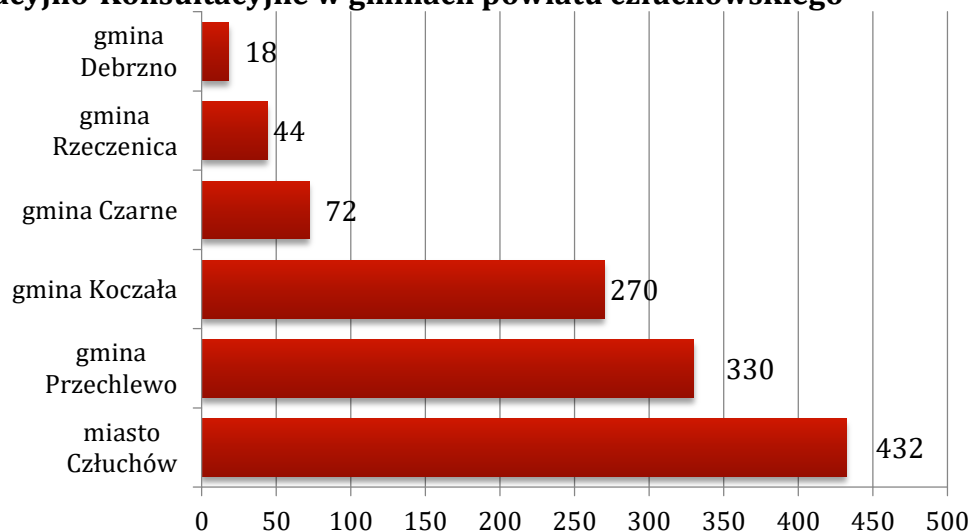
z którymi przeprowadzono rozmowy				
gmina Debrzno				
wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
liczba osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	19	22	16	12
liczba członków rodzin osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	7	6	11	8
gmina Koczała				
wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
liczba osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	16	11	9	4
liczba członków rodzin osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	9	8	4	1
gmina Przechlewo				
wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
liczba osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	14	12	22	29
liczba członków rodzin osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	4	2	12	6
gmina Rzeczenica				
wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
liczba osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	3	5	6	5
liczba członków rodzin osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	7	14	14	7

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2017, 2018, 2019 i 2020 rok

Na terenie powiatu człuchowskiego w 2020 roku łącznie funkcjonowało 6 Punktów Informacyjno-Konsultacyjnych – w gminie Rzeczenica, Przechlewo, Koczała, Debrzno, Czarne oraz mieście Człuchów. Spośród nich, największą, łączną liczbę godzin w miesiącu czynny był Punkt w mieście Człuchów – 432 godziny, natomiast najmniejszą w gminie Debrzno – 18 godzin.

Wykres 10. Łączna liczba godzin, w których w 2020 roku czynne były Punkty Informacyjno-Konsultacyjne w gminach powiatu człuchowskiego

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2017, 2018, 2019 i 2020 rok

Na terenie Powiatu funkcjonują następujące grupy samopomocowe i/lub stowarzyszenia abstynenckie:

- w mieście Człuchów: 1 stowarzyszenie abstynenckie oraz 1 samopomocowa grupa wsparcia dla osób z problemem alkoholowym (grupa AA);
- w gminie Czarne: 2 samopomocowe grupy wsparcia dla osób z problemem alkoholowym (grupa AA);
- w gminie Koczała: 1 samopomocowa grupa wsparcia dla osób z problemem alkoholowym (grupa AA);
- w gminie Debrzno: 1 samopomocowa grupa wsparcia dla osób z problemem alkoholowym (grupa AA).

W zakresie działań Gminnych/Miejskich Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych znajduje się także obszar profilaktyki zachowań ryzykownych. W 2020 roku na terenie gmin powiatu człuchowskiego zostały poprowadzone następujące działania:

- w mieście Człuchów odbyły się programy profilaktyczne rekomendowane w ramach Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego prowadzonego przez PARPA, ORE, KBdSPN i IPiN – *Spójrz Inaczej*, w których wzięło udział 120 uczniów, 20 nauczycieli i 30 rodziców. Prowadzono również inne programy profilaktyczne, w których wzięło udział 1 000 uczniów, 80 nauczycieli i 300 rodziców oraz spektakle, w których uczestniczyło 120 osób;
- w gminie Człuchów zostały zorganizowane programy z zakresu profilaktyki uniwersalnej, którymi objęto 60 uczniów i 2 nauczycieli oraz festyny, imprezy plenerowe oraz konkursy, w których wzięło udział 1 260 osób;
- w gminie Czarne zorganizowano spektakle oraz festyny i inne imprezy plenerowe, w których uczestniczyło łącznie 1 339 osób;

- w gminie Debrzno odbyły się programy z obszaru profilaktyki uniwersalnej skierowane do dzieci i młodzieży, w których uczestniczyło 650 uczniów, 37 nauczycieli i 45 rodziców, a także jednorazowe prelekcje, spektakle, festyny, imprezy sportowe oraz konkursy, w których wzięło udział łącznie 1 370 osób (dane za 2019 rok z powodu braku danych za 2020 rok);
- w gminie Koczała zorganizowano jednorazowe prelekcje, spektakle, imprezy sportowe oraz konkursy, w których łącznie uczestniczyło 490 osób;
- w gminie Rzeczenica zorganizowano jednorazowe prelekcje, spektakle oraz imprezy sportowe dla 264 uczestników;
- w gminie Przechlewo nie zorganizowano żadnych programów profilaktycznych.

R Y N E K N A P O J Ó W A L K O H O Ł O W Y C H

W 2020 roku wartość sprzedanego alkoholu w stosunku do roku 2017 wzrosła w większości gmin powiatu człuchowskiego, z wyjątkiem gminy Rzeczenica, w której odnotowano spadek o 39,6%. Największy wzrost odnotowano w gminie Rzeczenica (39,6%), natomiast najmniejszy w gminie Człuchów (1,2%) i Koczała (2,2%).

Tabela 39. Łączna wartość sprzedanego alkoholu na terenie powiatu człuchowskiego z podziałem na poszczególne gminy w latach 2017-2020 (w złotych)

gmina	2017	2018	2019	2020
gmina Człuchów	4 082 153	3 811 651	4 298 345	4 129 744
miasto Człuchów	20 369 509,72	22 462 756,42	23 758 602,73	23 712 482
gmina Czarne	6 561 004	6 693 270	7 305 669	7 620 116
gmina Debrzno	6 177 153	6 803 149	7 468 320	7 553 782
gmina Koczała	1 718 996	2 024 013	1 939 702	1 756 297
gmina Przechlewo	4 025 958,72	4 316 841,19	4 126 647,40	4 126 647
gmina Rzeczenica	3 980 931	2 871 397	2 403 281	2 402 785

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2017, 2018, 2019 i 2020 rok

Kolejna tabela przedstawia liczbę punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminach należących do powiatu człuchowskiego w latach 2017-2020. W 2020 roku na terenie Powiatu największa, łączna liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych znajdowała się w mieście Człuchów – 48 punktów, natomiast najmniejsza na terenie gminy Rzeczenica – 11. W stosunku do poprzednich lat w części gmin dostrzegalny jest spadek liczby punktów (gmina Człuchów, Czarne, Przechlewo, Debrzno, Koczała i miasto Człuchów), z kolei w gminie Rzeczenica odnotowano wzrost w tym zakresie. Szczegółowe dane zawarto w tabeli nr 40.

Tabela 40. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminach należących do powiatu człuchowskiego na przestrzeni lat 2017-2020

gmina Człuchów				
wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy)	28	27	25	25
przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne)	5	4	4	4
ŁĄCZNIE	33	31	29	29
miasto Człuchów				
wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży	38	36	35	33
przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży	16	18	15	15
ŁĄCZNIE	54	54	50	48
gmina Czarne				
wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży	23	22	21	19
przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży	2	3	3	3
ŁĄCZNIE	25	25	24	22
gmina Debrzno				
wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży	27	28	29	29
przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży	6	6	6	4
ŁĄCZNIE	33	34	35	33
gmina Koczała				
wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży	15	15	15	13
przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży	4	5	4	4
ŁĄCZNIE	19	20	19	17

gmina Przechlewo				
wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży	15	16	15	15
przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży	5	6	5	4
ŁĄCZNIE	20	22	20	19

gmina Rzeczenica				
wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży	6	6	7	8
przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży	2	3	3	3
ŁĄCZNIE	8	9	10	11

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2017, 2018, 2019 i 2020 rok

PRZEMOC W RODZINIE

Przemoc jest intencjonalnym i zamierzonym działaniem człowieka, które ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary. Definicja przemocy w rodzinie według ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie mówi, że: „przemoc w rodzinie należy rozumieć jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa albo dobra osobiste osób najbliższych lub innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, narażające je na szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

Przemoc jest jednym ze zjawisk współwystępujących z innymi problemami funkcjonowania rodziny. W celu rozwiązania problemu przemocy jest potrzeba podejmowania interwencji socjalnej i psychologicznej niezależnie od możliwości podejmowania działań prawnych. Działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w gminach powiatu człuchowskiego zajmują się Zespoły Interdyscyplinarne ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele:

- jednostek organizacyjnych pomocy społecznej,
- gminnych/miejskich komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,
- Policji,
- oświaty,

- ochrony zdrowia,
- organizacji pozarządowych.

Celem działania Zespołu Interdyscyplinarnego jest skoordynowanie wszystkich działań instytucji i organów zaangażowanych w niesienie pomocy osobom krzywdzonym oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Zespół realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Poniżej przedstawione zostały miejsca, gdzie na terenie powiatu człuchowskiego mieszkańcy mogą uzyskać pomoc i wsparcie w przypadku doświadczania przemocy w rodzinie:

- Ośrodki Pomocy Społecznej,
- Punkty Informacyjno-Konsultacyjne,
- Gminne/Miejskie Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- placówki ochrony zdrowia,
- Policja,
- Zespoły Interdyscyplinarne,
- placówki oświatowe,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Człuchowie,
- Centrum Konsultacyjno-Informacyjne ds. Uzależnień w Człuchowie.

W 2020 roku z pomocy Ośrodków Pomocy Społecznej na terenie powiatu człuchowskiego z powodu przemocy w rodzinie skorzystało łącznie 14 rodzin, w 2019 roku – 22, w 2018 roku – 21, natomiast w 2017 roku – 31 rodzin. W 2020 roku największa liczba rodzin korzystająca z pomocy OPS z tego powodu zamieszkiwała gminę Czarne (4 rodziny), natomiast najmniejsza gminę Debrzno i Przechlewo (po 1 rodzinie). Na przestrzeni omawianych lat dostrzec można wahania łącznej liczby rodzin w powiecie, które otrzymały pomoc z powodu przemocy w rodzinie, a w stosunku do 2017 roku ich liczb zmalała dwukrotnie.

Tabela 41. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu przemocy w rodzinie w gminach należących do powiatu człuchowskiego na przestrzeni lat 2017-2020

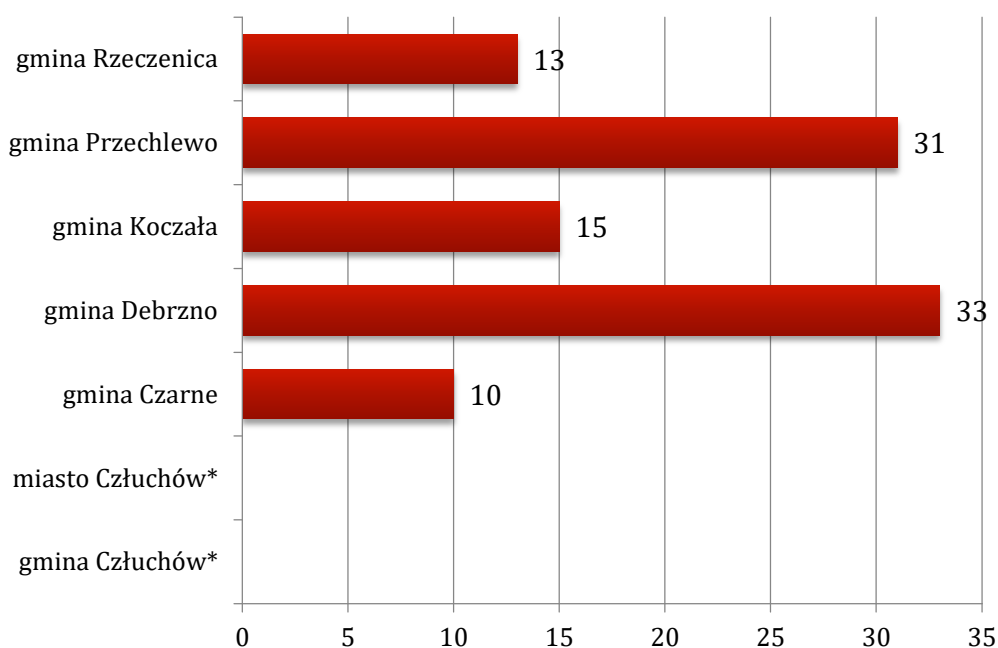
gmina	2017	2018	2019	2020
gmina Człuchów	2	3	3	2
miasto Człuchów	4	3	6	2
gmina Czarne	6	10	6	4
gmina Debrzno	5	2	3	1
gmina Koczała	14	3	2	2
gmina Przechlewo	0	0	1	1
gmina Rzeczenica	0	0	1	2
ŁĄCZNIE	31	21	22	14

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018, 2019 i 2020 rok

Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Procedura „Niebieskiej Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Przedstawiciele podmiotów wyżej wymienionych, realizują procedurę „Niebieskie Karty” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego. Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” w przypadku powzięcia, w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny, bądź przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie. Z danych wynika, że w 2020 roku największa liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” zamieszkiwała gminę Debrzno (33 rodziny). Drugą w kolejności była gmina Przechlewo (31 rodzin), a trzecią gmina Koczała (15 rodzin).

Wykres 11. Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” w poszczególnych gminach powiatu człuchowskiego w 2020 roku

* brak danych

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za okres I-XII 2020 rok

Kolejna tabela przedstawia szczegółowe dane dotyczące liczby sporządzonych formularzy „Niebieska Karta – A” i liczby zakończonych procedur. Można zauważyć, że w 2020 roku w gminie Człuchów, Przechlewo i mieście Człuchów nastąpił wzrost liczby formularzy wszczynających procedurę, natomiast w gminie Czarne i Rzeczenica odnotowano jej spadek. W gminie Debrzno i Koczała liczba formularzy „Niebieska Karta – A” jest na takim samym poziomie, co w 2019 roku. Tendencję wzrostową można

również dostrzec w zakresie liczby zakończonych procedur w gminie Człuchów, Debrzno, Koczała, Przechlewo i mieście Człuchów. Z kolei liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” zmalała w gminie Czarne i Rzeczenica.

Tabela 42. Dane statystyczne dotyczące procedury „Niebieskiej Karty” w poszczególnych gminach powiatu człuchowskiego w latach 2018-2020

gmina Człuchów			
wyszczególnienie	2018	2019	2020
liczba formularzy „Niebieska Karta - A” wszczynających procedurę	30	34	63
liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty”	31	34	52
miasto Człuchów			
wyszczególnienie	2018	2019	2020
liczba formularzy „Niebieska Karta - A” wszczynających procedurę	22	37	47
liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty”	15	29	43
gmina Czarne			
wyszczególnienie	2018	2019	2020
liczba formularzy „Niebieska Karta - A” wszczynających procedurę	24	23	15
liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty”	21	22	15
gmina Debrzno			
wyszczególnienie	2018	2019	2020
liczba formularzy „Niebieska Karta - A” wszczynających procedurę	22	26	26
liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty”	31	18	30
gmina Koczała			
wyszczególnienie	2018	2019	2020
liczba formularzy „Niebieska Karta - A” wszczynających procedurę (przez pracowników socjalnych)	0	0	0
liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty”	9	9	16
gmina Przechlewo			
wyszczególnienie	2018	2019	2020
liczba formularzy „Niebieska Karta - A” wszczynających procedurę	15	21	37
liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty”	13	10	13

gmina Rzeczenica			
wyszczególnienie	2018	2019	2020
liczba formularzy „Niebieska Karta - A” wszczynających procedurę	0	17	13
liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty”	0	14	13

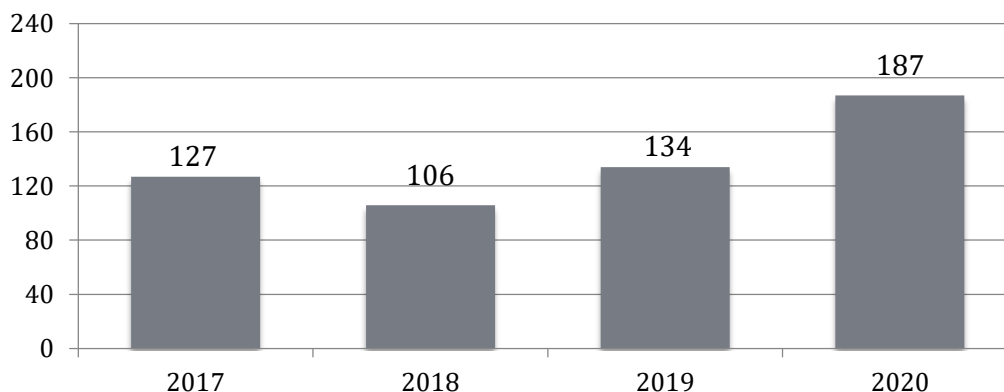
Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za okres I-XII 2018, 2019 i 2020 rok

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Człuchowskim na lata 2021-2025 został przyjęty Uchwałą Nr XXXV/223/2021 Rady Powiatu Człuchowskiego z dnia 28 maja 2021 roku. Realizowany jest przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Człuchowie, we współpracy z samorządami lokalnymi, jednostkami oświatowymi, ochroną zdrowia, organizacjami pozarządowymi, Policją oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W 2020 roku nie realizowano programu korekcyjno-edukacyjnego dla sprawców przemocy z powodu sytuacji pandemicznej oraz niewystarczającej liczby chętnych osób. PCPR w Człuchowie współpracuje ze Specjalistycznym Ośrodkiem Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Tucholi, który zapewnia bezpłatne schronienie dla osób dotkniętych problemem przemocy. W 2020 roku podpisano również porozumienie z Caritas w Sopocie odnośnie możliwości korzystania z posiadanych miejsc w Domu dla kobiet w ciąży i matek z dziećmi.

Na przestrzeni lat 2017-2020 zwiększyła się liczba interwencji policyjnych, związanych z przemocą w rodzinie. W 2020 roku odnotowano 187 interwencji – o 53 więcej niż w 2019 roku, o 81 więcej niż w 2018 roku oraz o 60 więcej niż w 2017 roku.

Wykres 12. Liczba interwencji związanych z przemocą w rodzinie w powiecie człuchowskim w latach 2017-2020

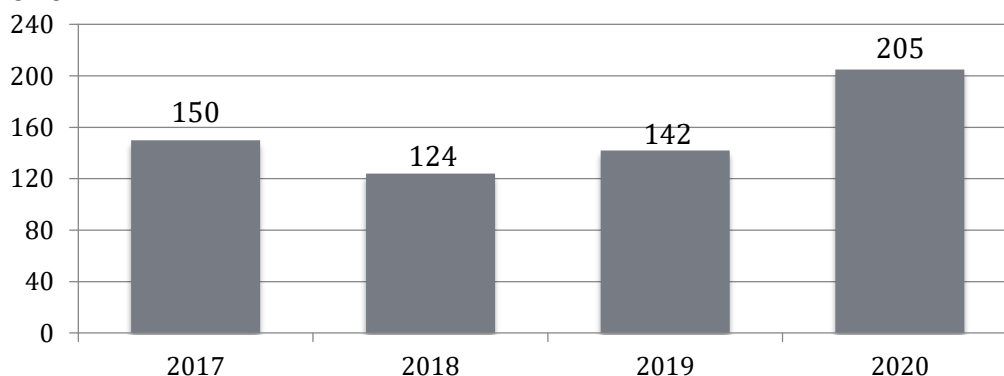

Źródło: dane udostępnione przez KPP w Człuchowie

Z danych Komendy Powiatowej Policji w Człuchowie wynika, że w 2020 roku dotkniętych przemocą w rodzinie było 205 osób. W porównaniu do poprzednich lat można zaobserwować znaczny wzrost osób dotkniętych tym problemem.

Wykres 13. Liczba osób dotkniętych przemocą w powiecie człuchowskim w latach 2017-2020

Źródło: dane udostępnione przez KPP w Człuchowie

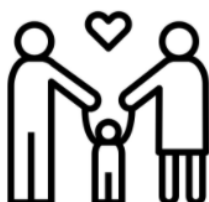
W 2020 roku KPP w Człuchowie odnotowała 88 sprawców przemocy w rodzinie będących pod wpływem alkoholu, z czego 77 z nich zostało doprowadzonych do wytrzeźwienia. Analizując poniższe dane zauważyć można, iż w porównaniu do poprzednich lat zarówno liczba sprawców przemocy w rodzinie pod wpływem alkoholu, jak i liczba sprawców doprowadzonych do wytrzeźwienia uległa zwiększeniu.

Tabela 43. Dane statystyczne dotyczące sprawców przemocy w rodzinie w powiecie człuchowskim w latach 2017-2020

wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
liczba sprawców przemocy w rodzinie będących pod wpływem alkoholu	70	57	74	88
liczba sprawców przemocy w rodzinie doprowadzonych do wytrzeźwienia	69	47	61	77

Źródło: dane udostępnione przez KPP w Człuchowie

BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócić rodzinie zdolności do ich wypełniania. Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego. Wsparcie rodziny polega w szczególności na:

1. wzmocnieniu roli i funkcji rodziny,
2. rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny,
3. podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
4. pomocy w integracji rodziny,

5. przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
6. dążeniu do reintegracji rodziny,
7. pracy z rodziną,
8. pomocy w opiece i wychowaniu dziecka.

Wszystkie jednostki pomocowe działające na terenie powiatu w określony sposób zajmują się wspieraniem rodziny w różnych obszarach jej funkcjonowania, a ich integralne, holistyczne oddziaływania pozwalają uzyskać zamierzone efekty i wprowadzić istotne zmiany w zakresie funkcjonowania instytucji rodziny.

Na poziomie gmin główną jednostką organizacyjną zajmującą się szeroko rozumianym wspieraniem rodziny stanowi Ośrodek Pomocy Społecznej, który służy pomocą rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, prowadzi działania zmierzające do zaspokojenia niezbędnych ich potrzeb i umożliwiające życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Poniższa tabela prezentuje liczbę udzielonych świadczeń rodzinom w poszczególnych gminach powiatu człuchowskiego z podziałem na liczbę dzieci w 2020 roku. Jak wynika z przedstawionych danych, w gminie Czarne przyznano największą ilość świadczeń – ich liczba wynosiła 14 832, a największą część beneficjentów stanowiły rodziny z czworgiem dzieci i więcej. Znacząca liczba świadczeń została przyznana również w gminie Debrzno (7 283 świadczenia). Prezentowane dane pokazują, że najmniejszą liczbę świadczeń przyznano rodzinom zamieszkującym gminę Człuchów – ich liczba wynosiła 424. W powiecie najwięcej świadczeń zostało przyznanych rodzinom, w których wychowuje się czworo i więcej dzieci (11 153), natomiast najmniej, gdzie jest jedno dziecko (3 851).

Tabela 44. Typy rodzin z dziećmi objętych pomocą społeczną w formie świadczeń w gminach należących do powiatu człuchowskiego w 2020 roku (liczba świadczeń)

typ rodziny	jedno dziecko	dwoje dzieci	troje dzieci	czworo i więcej dzieci	ŁĄCZNIE
gmina Człuchów	184	147	50	43	424
miasto Człuchów	366	297	79	101	843
gmina Czarne	1 326	2 991	4 120	6 395	14 832
gmina Debrzno	1 153	1 221	2 594	2 315	7 283
gmina Koczała	291	845	561	1 076	2 773
gmina Przechlewo	90	639	426	616	1 771
gmina Rzeczenica	441	648	1 461	607	3 157
ŁĄCZNIE	3 851	6 788	9 291	11 153	31 083

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

W przypadku samotnego wychowywania dzieci, gdy jeden z rodziców uchyła się od płacenia alimentów na rzecz dzieci, obowiązek ten jest realizowany z funduszu alimentacyjnego. W roku 2020 z omawianych świadczeń skorzystało łącznie 485 osób.

W stosunku do roku 2017 oznacza to znaczący, 18,6% spadek. Najwięcej osób objętych wsparciem zamieszkiwało miasto Człuchów (22,9% wszystkich świadczeniobiorców), gminę Debrzno (22,7%), gminę Człuchów (18,6%) oraz gminę Czarne (19,4%), a najmniej mieszkało w gminie Rzeczenica (3,3%) i Koczała (6,4%). Warto zwrócić uwagę na to, że w porównaniu do 2019 roku liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego w większości gmin Powiatu uległa zmniejszeniu (z wyjątkiem gminy Czarne i Przechlewo, w których można zaobserwować minimalny wzrost).

Tabela 45. Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego na przestrzeni lat 2017-2020 z podziałem na poszczególne gminy należące do powiatu człuchowskiego

gmina	2017	2018	2019	2020
gmina Człuchów	132	122	107	90
miasto Człuchów	132	124	119	111
gmina Czarne	92	83	86	89
gmina Debrzno	130	124	115	110
gmina Koczała	33	31	32	31
gmina Przechlewo	43	39	36	38
gmina Rzeczenica	34	27	19	16
ŁĄCZNIE	596	550	514	485

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH

W 2020 roku z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego pomoc z Ośrodka Pomocy Społecznej otrzymało łącznie 212 rodzin zamieszkujących powiat człuchowski, jednakże tylko w gminie Rzeczenica znajdowała się na trzecim miejscu pod względem liczby rodzin otrzymujących pomoc i wsparcie z tego powodu. W pozostałych gminach bezradność opiekuńczo-wychowawcza nie była głównym powodem korzystania ze wsparcia OPS.

Na przestrzeni lat 2017-2020 liczba rodzin, którym udzielona została pomoc z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego uległa spadkowi w większości gmin powiatu człuchowskiego. Wyjątek stanowi gmina Rzeczenica, w której można zaobserwować wzrost liczby rodzin

otrzymujących pomoc z omawianego powodu. Łączna liczba świadczeniobiorców w ciągu omawianych lat zmniejszyła się z 263 w 2017 roku do 212 w 2020 roku, czyli o 19,4%. Rozpatrując liczbę rodzin, którym udzielona została pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego z podziałem na poszczególne gminy powiatu można stwierdzić, że największy spadek nastąpił w gminie Koczała (77,8%) oraz w gminie Człuchów (69,2%).

Tabela 46. Rodziny, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego we wszystkich gminach należących do powiatu człuchowskiego w latach 2017-2020

gmina	2017	2018	2019	2020
gmina Człuchów	26	15	15	8
miasto Człuchów	34	33	34	31
gmina Czarne	48	44	32	36
gmina Debrzno	70	57	57	54
gmina Koczała	18	16	11	4
gmina Przechlewo	24	23	11	9
gmina Rzeczenica	43	62	55	70
ŁĄCZNIE	263	250	215	212

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018, 2019 i 2020 rok

Ośrodki Pomocy Społecznej realizują zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku (t. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 821, z późn. zm.). Ustawa kładzie nacisk na pracę z rodziną celem niedopuszczenia do odebrania dziecka. W związku z tym wprowadzona została instytucja asystenta rodziny, którego zadaniem jest poprawa całościowego funkcjonowania rodziny oraz udzielanie jej pomocy w wielu obszarach: socjalnym, psychologicznym, wychowawczym, czy też ekonomicznym.

W 2020 roku na terenie całego powiatu człuchowskiego pracowało 10 asystentów rodziny, w tym po 2 w mieście Człuchów, gminie Czarne i Debrzno. Pozostałe gminy zatrudniały po 1 asystencie. W przedmiotowym roku obejmowali oni wsparciem łącznie 123 rodziny z powiatu człuchowskiego, w tym kolejno najwięcej rodzin z miasta Człuchów – ich liczba wynosiła 28, z gminy Czarne – 27 oraz z gminy Debrzno – 21. Najmniej rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny zamieszkiwało gminę Koczała (7 rodzin). W stosunku do 2018 roku liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystenta zwiększyła się w gminie Człuchów, Debrzno, Rzeczenica i mieście Człuchów. Największy wzrost nastąpił w gminie Człuchów (36,4%) oraz w gminie Debrzno (31,3%).

Tabela 47. Asystenci rodziny oraz liczba rodzin objętych ich wsparciem w poszczególnych gminach powiatu człuchowskiego na przestrzeni lat 2018-2020

gmina	2018		2019		2020	
	liczba asystentów rodziny	liczba rodzin	liczba asystentów rodziny	liczba rodzin	liczba asystentów rodziny	liczba rodzin
gmina Człuchów	1	11	1	12	1	15
miasto Człuchów	2	25	2	29	2	28
gmina Czarne	2	33	2	34	2	27
gmina Debrzno	1	16	2	20	2	21
gmina Koczała	1	8	1	7	1	7
gmina Przechlewo	1	14	1	12	1	10
gmina Rzeczenica	1	14	1	14	1	15
ŁĄCZNIE	9	121	10	128	10	123

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Rodziny z terenu powiatu człuchowskiego mogą uzyskać specjalistyczną pomoc psychologiczną w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Człuchowie. Celem działalności Poradni jest pomoc psychologiczno-pedagogiczna dzieciom i młodzieży oraz pomoc w wyborze kształcenia i zawodu. Ponadto ofertą placówki objęci są rodzice i opiekunowie, jak również nauczyciele. Pomoc była udzielana w szczególności poprzez:

- diagnozę psychologiczną, pedagogiczną, logopedyczną, integracji sensorycznej i zawodoznawczej;
- terapię indywidualną psychologiczną, pedagogiczną, tyflopedagogiczną i surdopedagogiczną, logopedyczną, integracji sensorycznej oraz w formie terapeutycznych zajęć grupowych;
- orzecznictwo – wydano 247 orzeczeń kwalifikujących dzieci i młodzież do różnych form kształcenia specjalnego, indywidualnego nauczania, indywidualnego rocznego przygotowania przedszkolnego, zajęć rewalidacyjno-wychowawczych oraz opinii o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju.

Od dnia 1 stycznia 2020 roku bezpłatna pomoc prawna na terenie powiatu odbywa się w 2 punktach, tj. w Człuchowie przy al. Wojska Polskiego 5 oraz w Debrznie przy ul. Ogrodowej 26. W ramach nieodpłatnej pomocy prawnej w 2020 roku udzielono łącznie 554 porady. Pomoc udzielano głównie z następujących zakresów prawa: rodzinnego, pracy, cywilnego, ubezpieczeń społecznych, prawa do opieki zdrowotnej, administracyjnego, podatkowego oraz karnego.

Zorganizowaną działalność w celach zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży w formie placówek wsparcia dziennego prowadzi większość gmin na terenie powiatu człuchowskiego. Na ich obszarze działają świetlice wiejskie oraz Świetlica Socjoterapeutyczna przy Centrum Konsultacyjno-Informacyjnym w Człuchowie, Świetlica dla dzieci i młodzieży (placówka wsparcia dziennego MOPS w Człuchowie) oferująca działalność edukacyjną i wychowawczą.

PROBLEMY ZWIĄZANE Z ZAPEWNIENIEM OPIEKI DZIECIOM POZBAWIONYM OPIEKI RODZICÓW

Podstawowym celem działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie jest udzielanie pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym: dzieciom, rodzinom, osobom starszym, chorym i z niepełnosprawnością, a także zabezpieczenie dzieciom pieczy zastępczej w przypadku niemożności zapewnienia opieki i wychowania przez rodziców. Zgodnie z definicją zawartą w art. 2 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku *o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej* (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 821 z późn. zm.) system pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców. Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej.

Rodzina zastępcza zapewnia opiekę i wychowanie dziecku pozbawionemu całkowicie lub częściowo opieki rodzicielskiej. Może być także ustanowiona dla dziecka niedostosowanego społecznie. Rodzina zastępcza w wypełnianiu swoich funkcji kieruje się dobrem przyjętego dziecka i poszanowaniem jego praw.

Zgodnie z art. 54 ust. 1 ustawy *o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej* „z rodziną zastępczą niezawodową spełniającą warunki do pełnienia funkcji pieczy zastępczej zawodowej, posiadającą pozytywną opinię koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, starosta może zawrzeć, na wniosek tej rodziny umowę o pełnieniu funkcji rodziny zastępczej zawodowej”. Umowy zawiera się w ramach limitu rodzin zastępczych zawodowych na dany rok kalendarzowy, określonego w 3-letnim powiatowym programie dotyczącym rozwoju pieczy zastępczej.

Celem głównym *Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2019-2021* przyjętego Uchwałą Nr V/32/2019 Rady Powiatu Człuchowskiego z dnia 28 lutego 2019 roku jest zapewnienie opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionych opieki i wychowania przez rodziców poprzez organizowanie i prowadzenie pieczy zastępczej w powiecie człuchowskim, tak aby zapewnić opiekę, wychowanie i wsparcie zgodnie z potrzebami.

W 2020 roku PCPR prowadziło i finansowało 46 rodzin zastępczych, w tym:

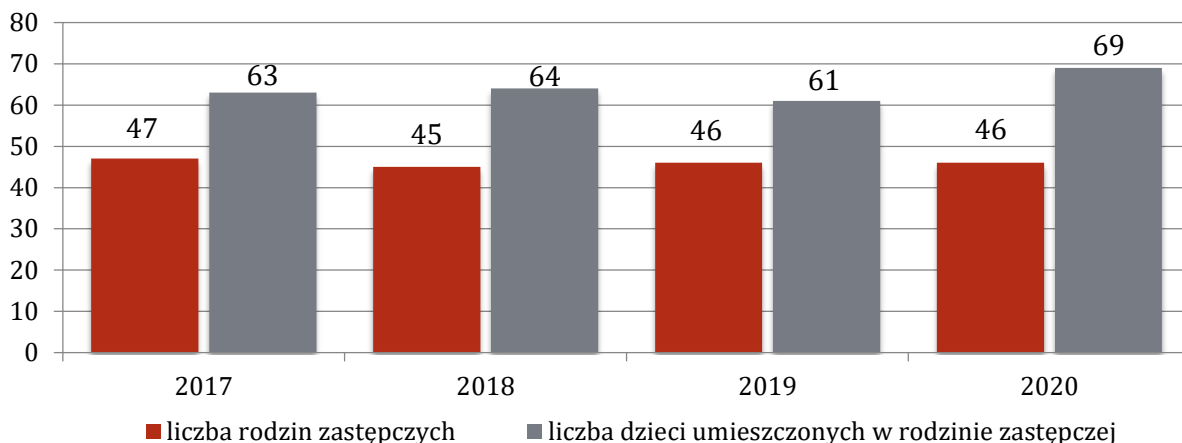
- 31 spokrewnionych rodzin zastępczych, w których opiekę znalazło 42 dzieci;
- 12 niezawodowych rodzin zastępczych, w których opiekę znalazło 18 dzieci,
- 3 rodziny zawodowe, w których przebywało 9 dzieci.

W 2019 roku również było to 46 rodzin (33 spokrewnione, 10 niezawodowych i 3 zawodowe), w których wychowywało się 61 dzieci, w 2018 roku – 45 rodzin (28 spokrewnionych, 13 niezawodowych i 4 zawodowe), w których opiekę znalazło 64 dzieci, natomiast w 2017 roku – 47 rodzin (30 spokrewnionych, 14 niezawodowych i 3 zawodowe), w których przebywało łącznie 63 dzieci. Na przełomie lat 2017-2020

liczba rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie powiatu utrzymywała się na podobnym poziomie. Zwiększyła się natomiast liczba dzieci wychowujących się w rodzinach zastępczych.

Wykres 14. Liczba rodzin zastępczych oraz umieszczonych w nich dzieci w latach 2017-2020

Źródło: Sprawozdanie z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Człuchowie za 2017, 2018, 2019 i 2020 rok

W 2020 roku do rodzin biologicznych powróciło 14 dzieci, 1 zostało przysposobione, a 13 wychowanków podjęło się usamodzielnienia. W porównaniu do 2019 roku zwiększyła się liczba dzieci, które powróciły do biologicznych rodzin, gdyż w 2019 roku było to 3 dzieci, w 2018 roku – 6, natomiast w 2017 roku – 5 dzieci. Liczba dzieci przysposobionych ulegała wahaniom, co obrazuje poniższa tabela, natomiast liczba dzieci, które objęto pomocą w celu usamodzielnienia uległa znacznemu zwiększeniu.

Tabela 48. Liczba dzieci, które powróciły do rodzin biologicznych, przysposobionych i usamodzielniających się na przestrzeni lat 2017-2020

wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
liczba dzieci, które powróciły do rodzin biologicznych	5	6	3	14
liczba dzieci przysposobionych	1	3	3	1
liczba dzieci usamodzielnianych	6	0	11	13

Źródło: Sprawozdanie z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Człuchowie za 2017, 2018, 2019 i 2020 rok

Na przestrzeni lat 2019-2020 nie utworzono żadnej nowej rodziny zawodowej, a w 2019 roku z jedną zakończono współpracę. W 2018 roku utworzono jedną taką rodzinę, w której przebywało 2 dzieci.

Zespół ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej dokonuje oceny zasadności dalszego pobytu dziecka w rodzinie zastępczej oraz oceny rodziny zastępczej w celu ustalenia, m.in. aktualnej sytuacji rodzinnej dziecka, stosowanych metod pracy z dzieckiem i rodziną, modyfikacji planu pomocy dziecku, monitorowania procedur adopcyjnych dzieci z uregulowaną sytuacją prawną, stanu zdrowia dziecka i jego aktualnych potrzeb.

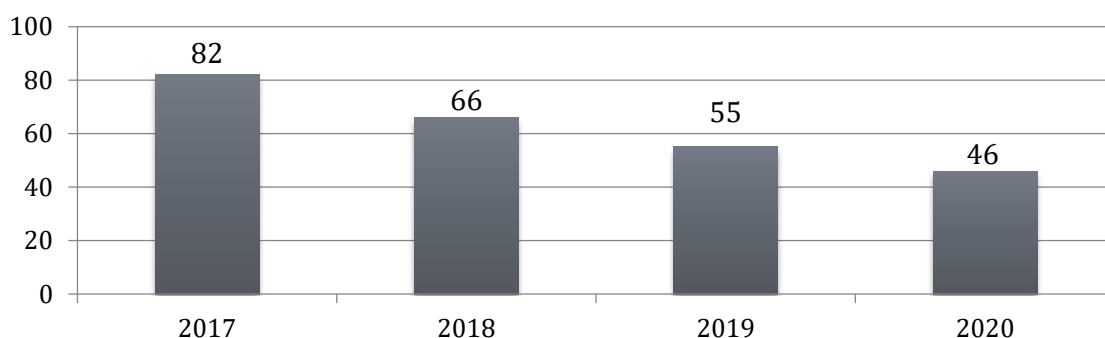
Ocena sytuacji dziecka dokonywana jest, co 3 miesiące w przypadku dzieci do 3 lat, co 6 miesięcy w przypadku dzieci powyżej 3 lat i stanowi podstawę do sporządzenia opinii dla sądu dotyczącej zasadności dalszego pobytu dziecka w rodzinie zastępczej oraz utworzenia planu pomocy dziecku. Rodzina zastępcza podlega również ocenie pod względem predyspozycji do pełnienia powierzonych im funkcji oraz jakości wykonywanej pracy. Rodziny, w których występują problemy opiekuńczo-wychowawcze z dziećmi, problemy rodzinne czy też kryzysy małżeńskie, wspierane są działaniami: psychologa, pedagoga, pracownika socjalnego i koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej. W 2020 roku odbyło się 6 posiedzeń Zespołu, dokonano 123 ocen sytuacji opiekuńczo-wychowawczej dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej i tyle samo sprawozdań oraz 8 dodatkowych opinii do Sądu. W 2019 roku dokonano 141 ocen, w 2018 roku – 144, natomiast w 2017 roku – 163 oceny.

PCPR w Człuchowie współpracuje z Ośrodkiem Adopcyjnym Fundacji „Dla Rodziny” w Gdańsku. W 2020 roku przekazano informację do Ośrodka o 4 dzieci z uregulowaną sytuacją prawną, natomiast w przypadku jednego dziecka nastąpiła adopcja. W 2019 roku zgłoszono do Ośrodka 7 dzieci, w tym 3 została przysposobiona, w 2018 roku – 5 dzieci, w tym 2 została przysposobiona, natomiast w 2017 roku – 8 dzieci z uregulowaną sytuacją prawną, w tym 2 dzieci została przysposobiona.

W przypadku wyczerpania możliwości udzielenia pomocy rodzinie biologicznej lub braku możliwości umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej, dziecko pozbawione częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej jest kierowane do instytucjonalnej pieczy zastępczej w formie placówki opiekuńczo-wychowawczej typu: socjalizacyjnego, interwencyjnego, specjalistyczno-terapeutycznego lub rodzinnego.

Na terenie powiatu człuchowskiego funkcjonuje Zespół Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych, którego celem jest zapewnienie dzieciom całodobowej opieki i wychowania oraz zaspakajanie niezbędnych potrzeb bytowych, rozwojowych, emocjonalnych, społecznych i religijnych. Na dzień 31.12.2020 roku w placówce przebywało 46 dzieci, w 2019 roku – 55, w 2018 roku – 66, natomiast w 2017 roku – 82 dzieci. W porównaniu do 2017 roku liczba dzieci umieszczonych w placówce opiekuńczo-wychowawczej zmniejszyła się o 43,9%.

Wykres 15. Liczba dzieci umieszczonych w placówce opiekuńczo-wychowawczej w latach 2017-2020

Źródło: Sprawozdanie z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Człuchowie za 2017, 2018, 2019 i 2020 rok

Od dnia 1 kwietnia 2016 roku rodzinom zastępczym na każde umieszczone dziecko do ukończenia 18 roku życia przysługuje dodatek wychowawczy w wysokości 500 zł miesięcznie, który w całości finansowany jest z dotacji celowej z budżetu państwa. W okresie od 1.01.2020 roku do 31.12.2020 roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Człuchowie na ten cel wypłaciło łącznie 570 855,20 zł, w tym: 293 756 zł dla 60 dzieci z rodzin zastępczych oraz 277 099,20 zł dla 54 dzieci z placówki opiekuńczo-wychowawczej.

Na podstawie *Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30.05.2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start”* (Dz. U. 2018 r. poz. 1061) w 2020 roku wypłacono niniejsze świadczenie w kwocie 300 zł (na dziecko) dla 100 wychowanków pieczy zastępczej w łącznej wysokości 30 000 zł.

Osobom pełnoletnim opuszczającym rodzinne i instytucjonalne formy pieczy zastępczej przysługuje pomoc na kontynuowanie nauki, zagospodarowanie oraz usamodzielnienie. Przedmiotową pomoc przyznaje się na czas nauki, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez osobę usamodzielnianą 25 roku życia. Przysługuje ona osobie usamodzielnianej, która realizuje Indywidualny Program Usamodzielnienia i przebywała na podstawie orzeczenia sądu przez okres:

- co najmniej 3 lat w spokrewnionej w rodzinie zastępczej,
- co najmniej 1 rok w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą niezawodową, rodzinę zastępczą zawodową, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-terapeutyczną.

W 2020 roku 10 (o 1 mniej niż w 2019 roku) wychowanków rodzin zastępczych oraz 3 (o 8 mniej niż w 2019 roku) wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych i 1 wychowanek Młodzieżowych Ośrodków Wychowawczych (o 1 mniej niż w 2019 roku) skorzystało z różnych form pomocy na usamodzielnienie.

STARZENIE SIĘ SPOŁECZEŃSTWA

Aktywność i integracja społeczna seniorów stanowią niezwykle ważny i wymagający obszar dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Dzięki postępowi medycznemu żyjemy coraz dłużej, coraz dłużej chcemy być aktywni i korzystać z życia w pełni. Pomimo tego w starszych osobach często nie dostrzega się potencjału i korzyści płynących dla społeczności lokalnej, należy pamiętać, że to właśnie seniorzy dzięki swej wiedzy i życiowemu doświadczeniu mogą stanowić niezwykle cenne źródło nauki dla młodych pokoleń. Równie często projektując infrastrukturę rekreacyjną pomija się potrzeby osób starszych, co negatywnie wpływa na ich samopoczucie, a co za tym idzie - na ich odbiór przez resztę społeczeństwa. Należy kreować zupełnie nowy wizerunek osoby starszej – jako osoby aktywnej, sprawnej i będącej pełnoprawnym obywatelem społeczności lokalnej. Na przestrzeni ostatnich lat można zauważyć wzrost udziału osób,

które ukończyły 60 lat w populacji ogólnej. Zjawisko to nazywane starzejącym się społeczeństwem ma miejsce zarówno w Polsce, jak i w większości uprzemysłowionych krajów. Niesie to za sobą konieczność intensyfikacji działań skierowanych w stronę wsparcia i integracji osób starszych.

W 2020 roku osoby w wieku poprodukcyjnym stanowiły 20,8% wszystkich mieszkańców powiatu człuchowskiego, co oznacza wzrost w stosunku do 2017 roku o 2,3 pp. Największy odsetek seniorów zamieszkiwał w 2020 roku miasto Człuchów (26,2%), natomiast najmniejszy gminę Człuchów (15,4%).

Tabela 49. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w powiecie człuchowskim i gminach do niego należących na przestrzeni lat 2017-2020 (w procentach)

gmina	2017	2018	2019	2020
gmina Człuchów	13,8	14,4	14,9	15,4
miasto Człuchów	22,7	23,9	25,0	26,2
gmina Czarne	18,6	19,4	20,5	21,3
gmina Debrzno	19,2	20,1	20,6	21,0
gmina Koczała	19,0	20,2	21,6	22,6
gmina Przechlewo	16,7	17,3	17,9	18,5
gmina Rzeczenica	17,0	17,5	18,1	18,6
powiat człuchowski	18,5	19,3	20,1	20,8

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Łączna liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy i wsparcia pomocy społecznej we wszystkich gminach powiatu człuchowskiego kształtowała się w 2020 roku na poziomie 258. Na przestrzeni omawianych lat dostrzegalne są wahania łącznej liczby osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w powiecie. W 2017 roku było to 271 osób, w 2018 roku – 315, w 2019 roku – 359, natomiast w 2020 roku – 258 osób. W stosunku do 2019 roku w gminie Człuchów i Rzeczenica nastąpił wzrost liczby osób, które ukończyły 60 rok życia i korzystały z pomocy OPS. Na terenie pozostałych gmin powiatu człuchowskiego ich liczba uległa zmniejszeniu lub utrzymywała się na względnie stałym poziomie.

Tabela 50. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w gminach powiatu człuchowskiego w latach 2017-2020 (według liczby wypłaconych świadczeń)

gmina	2017	2018	2019	2020
gmina Człuchów	45	42	42	55
miasto Człuchów	89	103	119	17
gmina Czarne	58	71	79	73
gmina Debrzno	43	31	34	29
gmina Koczała	36	31	34	30
gmina Przechlewo	0	18	32	19

gmina Rzeczenica	0	19	19	35
ŁĄCZNIE	271	315	359	258

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

W 2020 łącznie we wszystkich gminach powiatu człuchowskiego przyznano 499 zasiłków pielęgnacyjnych osobom, które ukończyły 75 lat. Liczba świadczeń przyznawanych osobom po 75 roku życia w porównaniu do 2017 roku spadła o 27,8%. Najwięcej zasiłków pielęgnacyjnych w 2020 roku przyznano mieszkańcom gminy Przechlewo (139) i gminy Człuchów (96), natomiast najmniej osobom z gminy Koczała (13) i Rzeczenica (24). W porównaniu do 2019 roku wzrost przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych osobom, które ukończyły 75 lat można zauważyć w gminie Debrzno (28,6%) oraz w gminie Rzeczenica (31,3%). Na terenie pozostałych gmin powiatu człuchowskiego ich liczba uległa zmniejszeniu.

Tabela 51. Liczba zasiłków pielęgnacyjnych przyznanych osobom, które ukończyły 75 lat na przestrzeni lat 2017-2020 w gminach powiatu człuchowskiego

gmina	2017	2018	2019	2020
gmina Człuchów	134	128	148	96
miasto Człuchów	130	120	102	75
gmina Czarne	191	157	139	80
gmina Debrzno	50	68	56	72
gmina Koczała	39	24	24	13
gmina Przechlewo	123	131	144	139
gmina Rzeczenica	24	12	16	24
ŁĄCZNIE	691	640	629	499

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Osobom starszym, które nie są w stanie samodzielnie funkcjonować w życiu codziennym, przysługuje prawo do opieki w Domu Pomocy Społecznej. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej koszty pobytu w Domu Pomocy Społecznej pokrywa zainteresowany w wysokości 70% swojego dochodu (najczęściej jest to renta bądź emerytura). Uzupelnienie kwoty do 100% (całkowite koszty utrzymania) to zadanie rodziny bądź gminy, gdy rodzina nie jest wydolna finansowo. Pobyt w Niepublicznym Domu Seniora opłacany jest przez samych jego pensjonariuszy ze środków własnych (rent, emerytur, oszczędności, dochodów z innych tytułów), bądź przez rodzinę osoby zamieszkującej. Istnieje również możliwość dofinansowań pobytów z budżetu publicznego, o ile dom nie jest związany umową z Ośrodkiem Pomocy Społecznej. Zajmują się tym odpowiednie jednostki administracyjne Pomocy Rodzinie¹⁴.

Szczegółowe dane dotyczące odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej na przestrzeni lat 2017-2020 w poszczególnych gminach powiatu człuchowskiego znajdują się w kolejnej tabeli. Na przestrzeni omawianych lat łączna liczba osób, za które

¹⁴ Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.).

gminy ponosiły odpłatność za pobyt DPS ulegała wahaniom, gdyż od 2017 do 2019 roku zwiększała się, natomiast w 2020 roku zmniejszyła się. Z danych statystycznych wynika, że gmina Czarne ponosiła odpłatność za największą liczbę osób przebywających w DPS (15 osób), natomiast gmina Rzeczenica na przestrzeni analizowanych lat nie poniosła odpłatności za żadną osobę.

Tabela 52. Odpłatność poszczególnych gmin powiatu człuchowskiego za pobyt w Domu Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2017-2020 (liczba osób)

gmina	2017	2018	2019	2020
gmina Człuchów	4	4	4	5
miasto Człuchów	9	9	10	8
gmina Czarne	9	11	17	15
gmina Debrzno	5	8	9	7
gmina Koczała	6	5	5	5
gmina Przechlewo	7	9	8	8
gmina Rzeczenica	0	0	0	0
ŁĄCZNIE	40	46	53	48

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018, 2019 i 2020 rok

Na terenie powiatu człuchowskiego funkcjonuje 1 placówka, która świadczy pomoc osobom wymagającym całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, tj.:

- Dom Pomocy Społecznej w Czarnem dla przewlekle psychicznie chorych dysponuje 199 miejscami przeznaczonymi dla kobiet. W 2020 roku przyjęto 9 nowych mieszkanek, natomiast na dzień 31.12.2020 roku w DPS przebywało 179 kobiet. W 2019 roku w DPS w Czarnem było 195 kobiet, a w 2018 roku – 184 kobiety.

Uniwersytety Trzeciego Wieku, czyli uczelnie dla osób starszych powstały na gruncie idei *lifelong learning*, czyli uczenia się przez całe życie. Głównym celem powstawania UTW przy uczelniach wyższych i gminach jest ogólne kształcenie seniorów, a tematyka oferowanych zajęć jest różnorodna i zależy od specyfiki podmiotu prowadzącego oraz lokalnych potrzeb. W ramach wykładów, lektoratów językowych, warsztatów, a także wycieczek seniorom umożliwia się wieloaspektowy rozwój w szybko zmieniającym się otoczeniu. Ponadto uczestnicy zajęć zdobywają nowe, praktyczne umiejętności, które mają za zadanie ułatwić im codzienne funkcjonowanie w społeczności, a także są niezbędne do wykonywania pracy zawodowej. Dla seniorów z powiatu człuchowskiego w 2018 roku utworzony został Uniwersytet Trzeciego Wieku w Człuchowie, który funkcjonuje w strukturze Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Człuchowie. Stanowi on formę edukacji oraz zachowania i zwiększenia sprawności intelektualnej, psychicznej i fizycznej.

Ponadto na terenie powiatu człuchowskiego funkcjonują liczne kluby seniora, których celem jest aktywizacja emerytów i rencistów, organizowanie życia kulturalno-towarzyskiego oraz sportowo-turystycznego.

PRZESTĘPCZOŚĆ

Z udostępnionych danych przez KPP w Człuchowie wynika, że w 2020 roku na terenie powiatu człuchowskiego odnotowano 479 przestępstw kryminalnych, 63 przestępstwa narkotykowe, 66 przestępstw gospodarczych oraz 191 przestępstw pospolitych. W porównaniu do 2019 roku dynamika zmian w zakresie liczby przestępstw prezentuje się

następująco:

- liczba przestępstw kryminalnych wzrosła o 21,6%;
- liczba przestępstw narkotykowych zwiększyła się o 12,5%;
- liczba przestępstw gospodarczych zmalała o 15,4%;
- liczba przestępstw pospolitych wzrosła o 11,7%.

Tabela 53. Liczba odnotowanych przestępstw w latach 2017-2020 na terenie powiatu człuchowskiego

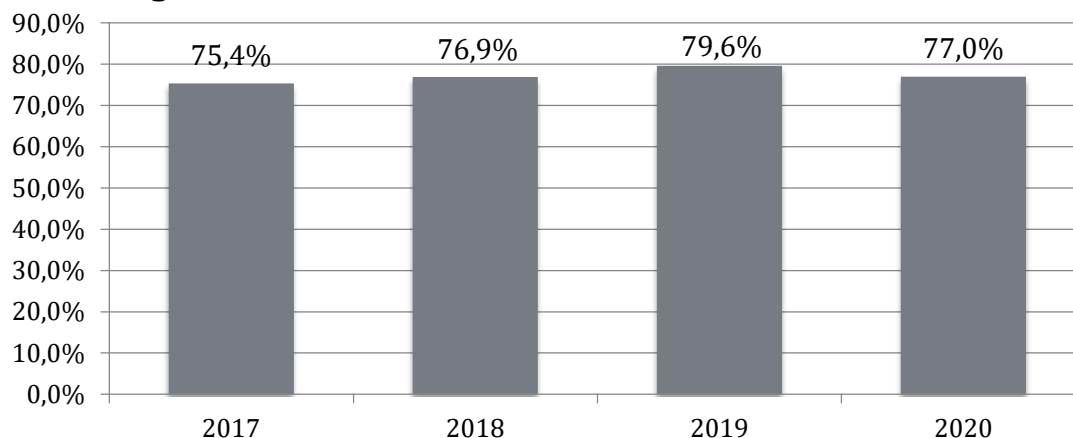
wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
liczba przestępstw kryminalnych	354	486	394	479
liczba przestępstw narkotykowych	46	51	56	63
liczba przestępstw gospodarczych	48	67	78	66
liczba przestępstw pospolitych	183	220	171	191

Źródło: dane udostępnione przez KPP w Człuchowie

Kolejny wykres prezentuje wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw w powiecie człuchowskim w latach 2017-2020. Z prezentowanych danych wynika, iż jego wysokość w porównaniu do 2019 roku uległa zmniejszeniu. W 2017 roku wskaźnik wykrywalności wynosił 75,4%, w 2018 roku – 76,9%, w 2019 roku – 79,6%, a w 2020 roku – 77,0%.

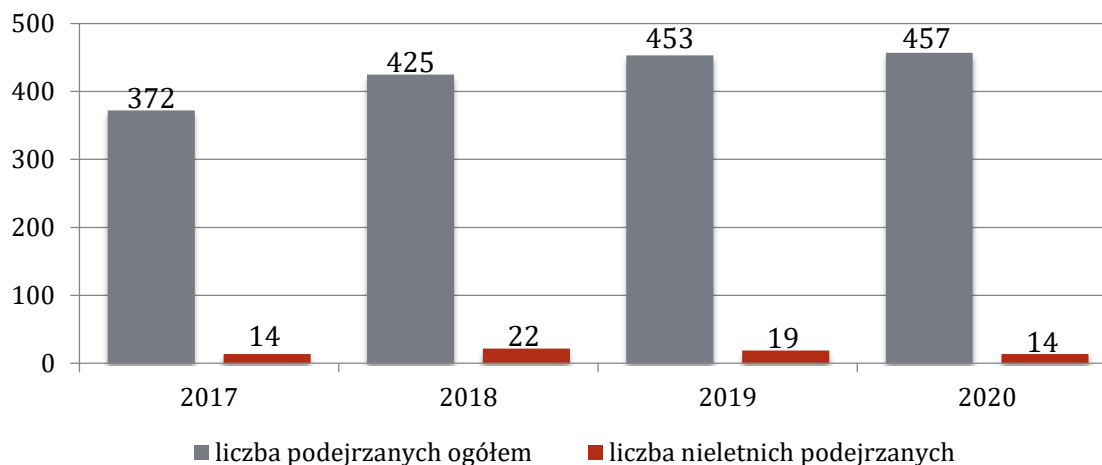
Wykres 16. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw na terenie powiatu człuchowskiego w latach 2017-2020

Źródło: dane udostępnione przez KPP w Człuchowie

W 2020 roku odnotowano 457 osób podejrzanych o przestępstwa na terenie powiatu człuchowskiego – to najwięcej od 2017 roku. W porównaniu do 2017 roku liczba osób podejrzanych wzrosła o 22,8%, natomiast w stosunku do 2019 roku można zaobserwować wzrost o 0,9%. W porównaniu do poprzednich lat zmniejszył się natomiast udział osób nieletnich, które były podejrzane o popełnienie przestępstwa, co obrazuje poniższy wykres.

Wykres 17. Liczba osób podejrzanych o przestępstwa w podziale na nieletnich w latach 2017-2020

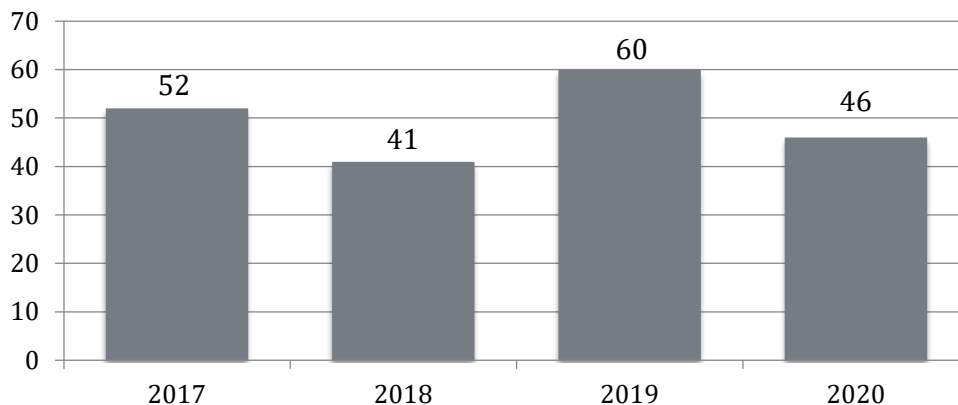

Źródło: dane udostępnione przez KPP w Człuchowie

Z danych Komendy Powiatowej Policji wynika, że w ostatnich latach liczba zatrzymanych kierowców w stanie nietrzeźwości ulegała wahaniom, gdyż w 2017 roku były to 52 osoby, w 2018 roku – 41 osób, w 2019 roku – 60 osób, natomiast w 2020 roku – 46 osób.

Wykres 18. Liczba zatrzymanych kierowców w stanie nietrzeźwości w latach 2017-2020

Źródło: dane udostępnione przez KPP w Człuchowie

Policja poza ściganiem sprawców przestępstw i wykroczeń, realizuje także zadania w obszarze profilaktyki społecznej, skierowanej zarówno do dzieci jak i osób dorosłych. W ramach tego prowadzi systematyczną współpracę z wieloma podmiotami publicznymi i prywatnymi, samorządami, stowarzyszeniami oraz związkami funkcjonującymi na terenie całego powiatu.

W latach 2017-2020 KPP w Człuchowie realizowała następujące działania profilaktyczne na terenie powiatu:

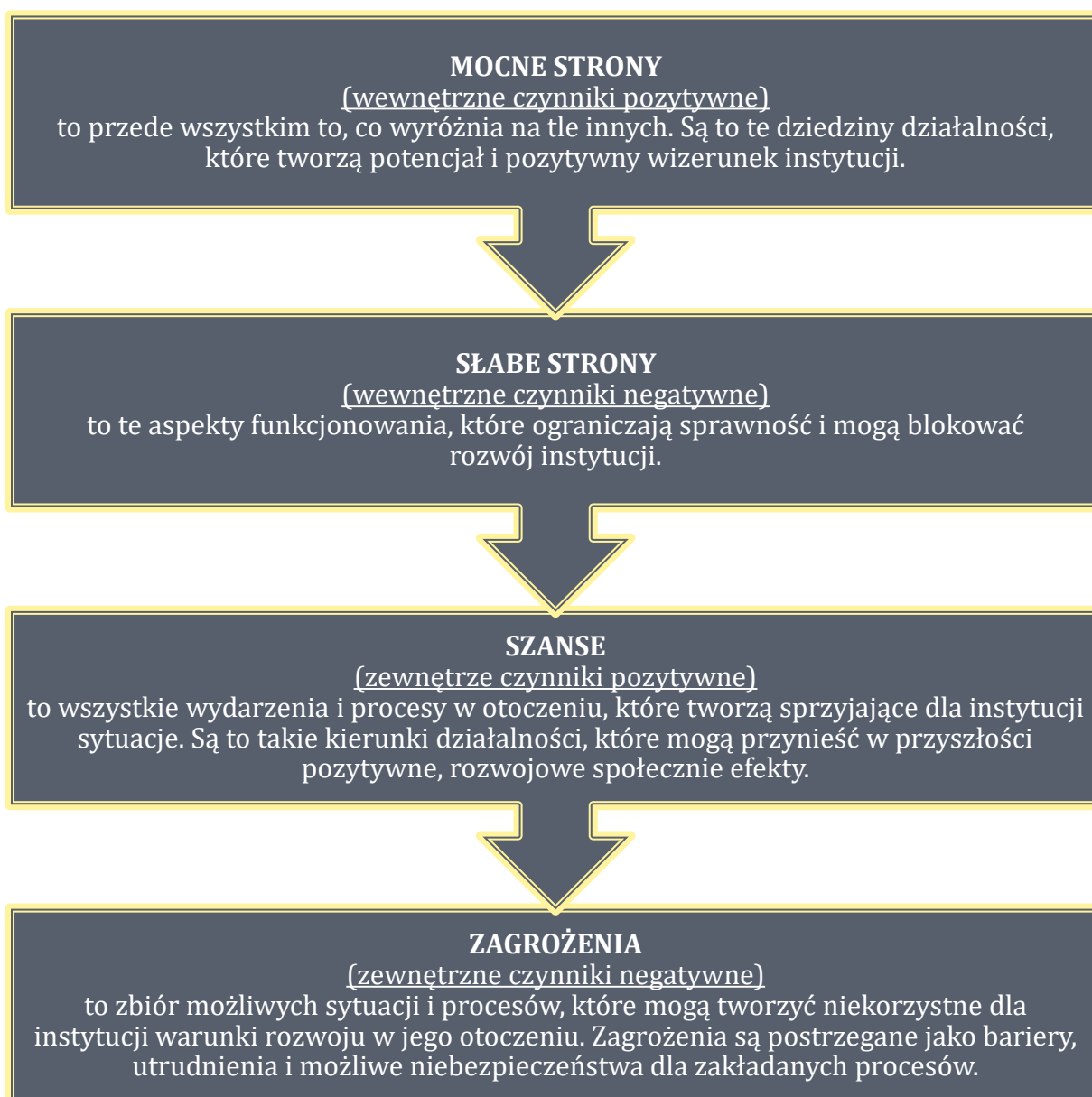
- Kampania MSWiA „Kręci mnie bezpieczeństwo”: „Kręci mnie bezpieczeństwo przez cały rok szkolny”, „Kręci mnie bezpieczeństwo nad wodą”, „Kręci mnie bezpieczeństwo na stoku”;
- Program Ograniczania Przestępczości i Aspołecznych Zachowań „Razem Bezpieczniej” im. Władysława Stasiaka;
- Narodowy Program Zdrowia;
- Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS;
- Krajowy Plan Działań Przeciwno Handlowi Ludźmi;
- Program Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego „Wspólnie przeciw patologiom”;
- „Narkotyki i dopalacze zabijają” – kampania edukacyjno-profilaktyczna MSWiA;
- „Uczę się bezpieczeństwa” – działania profilaktyczne koordynowane przez Komendę Wojewódzką Policji w Gdańsku;
- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
- Krajowy Program Działań Profilaktycznych koordynowanych przez Komendę Główną Policji;
- „Bezpieczna droga do szkoły” – coroczne działania skierowane do dzieci klas I;
- „Bezpieczny w domu, bezpieczny w sieci” – działania skierowane do dzieci szkół podstawowych;
- „Bezpieczeństwo Seniorów” – działania mające na celu uświadamianie seniorów dotyczące zagrożeń.

ANALIZA SWOT

Jedną z najczęściej stosowanych metod i technik służących budowaniu strategii jest analiza SWOT. Analiza SWOT polega na zbadaniu silnych i słabych podmiotów działających w sferze polityki społecznej, a następnie ich konfrontacji z szansami i zagrożeniami tkwiącymi w jej bliższym i dalszym otoczeniu. Pozwala oszacować możliwości i potencjał, jakim dysponuje dany podmiot. W kolumnie obok przedstawiono sposób w jaki definiowane są grupy czynników w metodzie SWOT.

GRUPY CZYNNIKÓW W METODZIE SWOT SĄ DEFINIOWANE W NASTĘPUJĄCY SPOSÓB:

MOCNE STRONY

- Wzrost liczby podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON.
- Funkcjonowanie dużych przedsiębiorstw na terenie Powiatu.
- Rozwinięta infrastruktura kulturalna i sportowo-rekreacyjna.
- Rozwinięta oferta edukacyjna, w tym: Zespół Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych i Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii.
- Wzrost liczby lokali socjalnych.
- Funkcjonowanie licznych organizacji pozarządowych o profilu działalności skierowanej na pomoc w rozwiązywaniu problemów społecznych mieszkańców Powiatu.
- Spadek liczby osób długotrwale pobierających świadczenie.
- Funkcjonowanie Warsztatów Terapii Zajęciowej, Środowiskowych Domów Samopomocy i Zakładu Aktywności Zawodowej.
- Dostęp do pomocy i wsparcia dla osób uzależnionych i doświadczających przemocy w rodzinie dzięki funkcjonowaniu Punktów Informacyjno-Konsultacyjnych, grup samopomocowych.
- Funkcjonowanie placówki całodobowej opieki dla osób z niepełnosprawnościami intelektualnymi (DPS).
- Prowadzenie działalności profilaktycznej dla dzieci i młodzieży w szkołach.
- Realizacja działań aktywizujących na rzecz bezrobotnych mieszkańców Powiatu.

SŁABE STRONY

- Spadek liczby mieszkańców na terenie Powiatu na przestrzeni ostatnich lat.
- Utrzymujący się ujemny przyrost naturalny oraz ujemne saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych.
- Wyższa niż w całym województwie pomorskim stopa bezrobocia rejestrowanego.
- Znaczny wzrost udziału osób starszych w ogólnej liczbie ludności na przestrzeni ostatnich lat.
- Nieco gorsze wyniki uczniów z egzaminu ósmoklasisty i maturalnego w porównaniu do województwa.
- Wzrost liczby rodzin z Powiatu korzystających z pomocy społecznej.
- Wzrost liczby bezrobotnych mieszkańców Powiatu.
- Wzrost osób do 30 roku życia pozostających bez pracy.
- Znaczący udział osób długotrwale bezrobotnych w ogóle osób pozostających bez pracy.
- Wzrost liczby osób, którym zostało udzielone wsparcie z powodu bezdomności.
- Zbyt mało rodziców objętych działaniami profilaktycznymi związanymi z używaniem substancji psychoaktywnych przez uczniów oraz zjawiskiem przemocy.
- Niewystarczający dostęp do klubów samopomocowych dla osób współuzależnionych, dorosłych dzieci alkoholików (DDA) oraz osób doświadczających przemocy w gminach.
- Wzrost osób dotkniętych przemocą w Powiecie.

- Współpraca międzyinstytucjonalna w zakresie rozwiązywania problemów społecznych mieszkańców.
- Wsparcie rodzin poprzez działalność asystentów rodziny.
- Funkcjonowanie Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej oraz placówek wsparcia dziennego.
- Spadek liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie na terenie Powiatu.
- Zapewnienie bezpłatnej pomocy prawnej dla rodzin.
- Funkcjonowanie Uniwersytetu Trzeciego Wieku oraz Klubów Seniora.
- Spadek liczby kierowców zatrzymanych w stanie nietrzeźwości.

- Wzrost liczby interwencji policyjnych związanych z przemocą w rodzinie.
- Wzrost liczby sprawców przemocy w rodzinie będących pod wpływem alkoholu, w tym również doprowadzonych do wytrzeźwienia.
- Niskie kompetencje wychowawcze rodziców i związana z tym konieczność umieszczania dzieci w pieczy zastępczej.
- Wzrost liczby dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych.
- Wzrost liczby przestępstw kryminalnych, narkotykowych i pospolitych.
- Spadek wskaźnika wykrywalności przestępstw na terenie Powiatu.
- Brak całodobowej placówki wsparcia dla osób starszych, somatycznie chorych i z niepełnosprawnościami ruchowymi.

SZANSE

- Rozwój gospodarczy kraju i regionu.
- Pozyskanie środków unijnych na rozwój Powiatu.
- Promocja Powiatu w całej Polsce.
- Utworzenie nowych miejsc pracy.
- Utworzenie podmiotów ekonomii społecznej.
- Aktywizacja społeczna mieszkańców, rozwój fizyczny i sportowy.
- Poszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży.
- Intensyfikacja działalności organizacji pozarządowych.
- Wzrost aktywności i integracji osób starszych i osób z niepełnosprawnościami.
- Rozwój usług społecznych na rzecz osób starszych i osób z niepełnosprawnościami.

ZAGROŻENIA

- Starzejące się społeczeństwo.
- Wzrost zapotrzebowania na ośrodki wsparcia oraz zakłady opiekuńczo-lecznicze dla osób starszych i osób z niepełnosprawnościami.
- Zwiększenie się liczby mieszkańców potrzebujących wsparcia z pomocy społecznej.
- Narastanie zjawiska wyuczonej bezradności.
- Zagrożenie izolacją społeczną i samotnością osób starszych.
- Wzrost liczby osób długotrwale bezrobotnych.
- Wzrost bezrobocia wśród kobiet, związany z brakiem możliwości zapewnienia opieki dziecku.
- Zwiększenie skali problemu przemocy.
- Niskie zainteresowanie rodzin

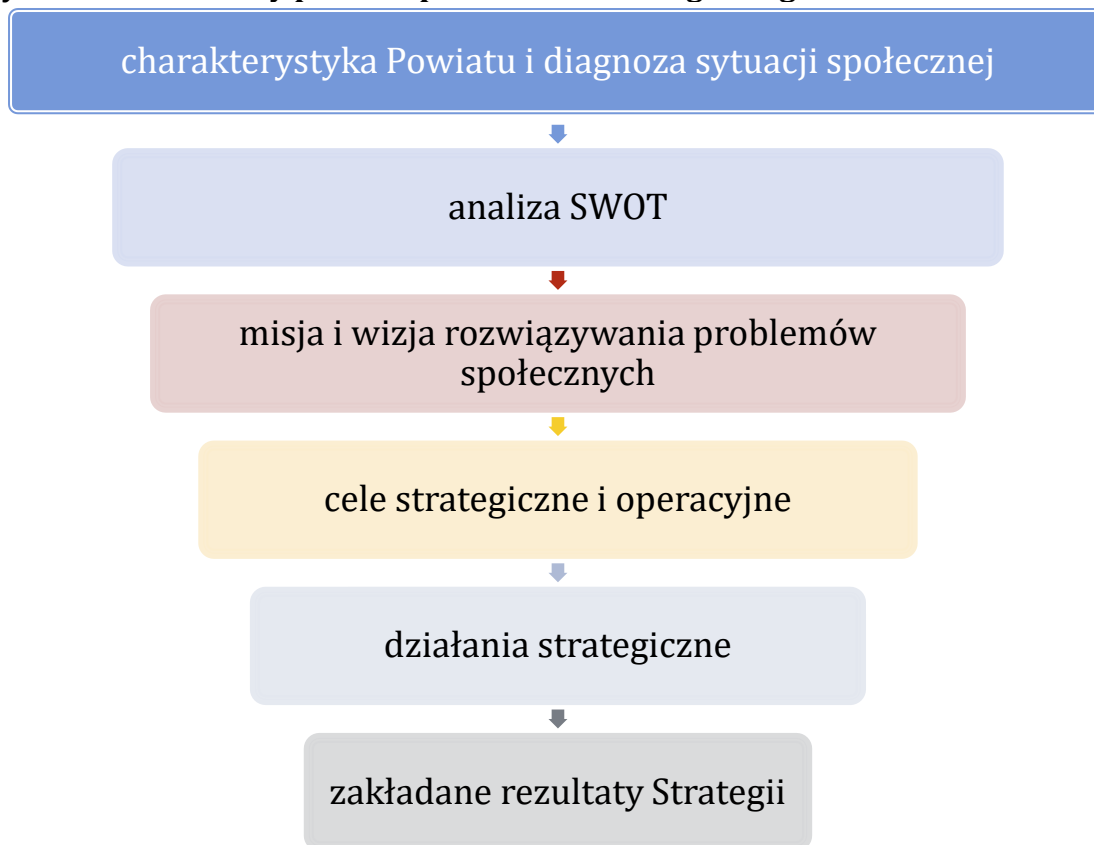
- Rozwój rodzinnej pieczy zastępczej.
 - Szkolenia i podnoszenie kompetencji kadry działającej w obszarze rozwiązywania problemów społecznych.
 - Dostępność do pomocy w przypadku doświadczenia przez mieszkańców problemów przemocy lub uzależnień.
 - Rozwiązywanie problemów społecznych mieszkańców we współpracy z organizacjami pozarządowymi.
 - Dostęp mieszkańców do informacji na temat możliwych form pomocy w przypadku problemów uzależnień i przemocy.
 - Skuteczność w rozwiązywaniu problemów społecznych oraz przeciwdziałaniu im dzięki współpracy międzyinstytucjonalnej i międzysektorowej.
 - Likwidowanie barier architektonicznych w miejscu zamieszkania oraz w budynkach użyteczności publicznej.
 - Prowadzenie kampanii promujących społeczeństwo otwarte na osoby z niepełnosprawnościami.
 - Rozwój Zakładu Aktywności Zawodowej.
- pełnieniem funkcji rodziny zastępczej.
 - Wzrost problemów opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach, zaburzenie więzi rodzinnych.
 - Podejmowanie zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież.
 - Negatywne konsekwencje pandemii koronawirusa COVID-19, w szczególności związane z zatrudnieniem, poziomem ubóstwa oraz stanem psychospołecznym mieszkańców.
 - Dalszy odpływ młodych ludzi z terenu Powiatu.
 - Wzrost liczby osób spożywających alkohol w sposób problemowy.

CZEŚĆ PROGRAMOWA

Część programowa Strategii składa się z następujących elementów: misji i wizji rozwiązywania problemów społecznych, celów strategicznych i operacyjnych, zaplanowanych do realizacji działań, zakładanych rezultatów Strategii, sposobów monitorowania i ewaluacji oraz przepisów dotyczących wdrażania. Punktem wyjściowym dla przedstawionych w tej części prognoz, jest diagnoza sytuacji społecznej oraz analiza SWOT, będąca skutecznym narzędziem oceny uwarunkowań strategicznych. Przeprowadzona analiza przyniosła informacje niezbędne do podjęcia decyzji planistycznych i sformułowania kierunków rozwiązywania problemów społecznych.

Rysunek 3. Elementy procesu planowania strategicznego

Źródło: opracowanie własne

MISJA I WIZJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Wizja Strategii służy do opisu obrazu Powiatu w relatywnie odległej przyszłości. Przedstawia stan, który chcemy uzyskać w najbardziej korzystnych warunkach rozwoju. Wyznacza ona określony punkt orientacyjny. **Wizja** rozwiązywania problemów społecznych została opracowana w oparciu o analizę sytuacji społecznej oraz identyfikację obszarów problemowych w części diagnostycznej. Brzmi ona następująco:

Powiat Człuchowski to miejsce, które zapewnia warunki sprzyjające godnemu życiu i rozwojowi swoich mieszkańców w oparciu o lokalne zasoby społeczno-kulturowe i instytucjonalne. Podejmuje on skuteczne działania w celu rozwiązywania problemów społecznych lokalnej społeczności i dąży do zapewnienia bezpieczeństwa socjalnego wszystkim grupom społecznym, a w szczególności tym zagrożonym wykluczeniem i marginalizacją.

Tak sformułowana wizja pozwala na zdefiniowanie **misji**, czyli ogólnego celu, który pokazuje kierunek, w którym Powiat zmierza. Brzmi ona:

Misją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Człuchowskiego jest zapewnienie mieszkańcom dostępu do kompleksowego wsparcia oraz stworzenie warunków do rozwoju społeczno-zawodowego i pełnej integracji społecznej.

KIERUNKI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

W oparciu o wnioski wynikające z analizy danych dotyczących poszczególnych dziedzin sformułowano cele strategiczne, których realizacja da możliwość zredukowania niekorzystnych zjawisk społecznych. Dla każdego z celów strategicznych, wyznaczono cele operacyjne, przy których zaprezentowane zostały planowane zadania. Przyczynią się one do realizacji celów strategicznych. Określone zostały także podmioty odpowiedzialne, podmioty współpracujące, termin realizacji poszczególnych zadań, zakładane rezultaty oraz źródła finansowania.

Przeciwdziałanie marginalizacji społecznej osób zagrożonych ubóstwem.

Aktywizacja zawodowa i reintegracja społeczna osób bezrobotnych, ze szczególnym uwzględnieniem osób długotrwale pozostających bez pracy.

Włączenie społeczne i aktywizacja osób z niepełnosprawnościami poprzez rozszerzenie form wsparcia.

Promocja zdrowego stylu życia poprzez prowadzenie działań profilaktycznych dotyczących uzależnień.

Zwiększenie dostępności i skuteczności pomocy dla rodzin, w których stosowana jest przemoc.

Przeciwdziałanie dysfunkcjom występującym w rodzinach oraz doskonalenie systemu ich wspierania.

Poprawa poziomu życia osób starszych oraz stwarzanie warunków do godnego starzenia się poprzez włączenie do życia społeczno-kulturalnego.

UBÓSTWO

Obszary problemowe:

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej w części diagnostycznej analizy wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- ubóstwo jako jeden z głównych powodów udzielania pomocy społecznej w gminach powiatu człuchowskiego;
- ograniczenie możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb bytowych w wyniku niedoboru środków finansowych, skutkujące funkcjonowaniem w sytuacji zagrożenia egzystencji;
- ograniczona aktywność zawodowa i społeczna wśród osób dorosłych;
- przyjmowanie pozycji społecznej „osoby ubogiej” jako stałej formy funkcjonowania społecznego, która prowadzi do zjawiska wyuczonej bezradności;
- występowanie zjawiska bezdomności na terenie Powiatu – wzrost liczby osób, którym zostało udzielono wsparcie z powodu bezdomności.

CEL STRATEGICZNY NR 1

PRZECIWDZIAŁANIE MARGINALIZACJI SPOŁECZNEJ OSÓB ZAGROŻONYCH UBÓSTWEM

Cel operacyjny nr 1					
Wspieranie działań na rzecz poprawy sytuacji ekonomiczno-bytowej mieszkańców Powiatu.					
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Zapewnienie dostępu do świadczeń pomocy społecznej w celu umożliwienia zaspokojenia przez osoby i rodziny podstawowych potrzeb bytowych z uwzględnieniem współpracy w rozwiązywaniu trudnej sytuacji.	Zaspokojenie potrzeb bytowych mieszkańców Powiatu.	Liczba osób/rodzin objętych pomocą materialną.	2021-2030	PCPR, OPS	Budżety Gmin Budżet Powiatu

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA
P O W I A T U C Z Ł U C H O W S K I E G O

Udzielanie pomocy w zakresie żywienia w formie zasiłków na zakup żywności oraz w formie pomocy niepieniężnej – posiłku.	Zwiększenie dostępności do pomocy w zakresie żywienia.	Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie zasiłku. Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie posiłku.	2021-2030	OPS, placówki oświatowe	Budżety Gmin
Udzielanie uczniom pomocy w formie stypendiów i zasiłków szkolnych.	Poprawa funkcjonowania dzieci z rodzin o ograniczonych środkach materialnych.	Liczba uczniów, którym została udzielona pomoc w formie stypendiów i zasiłków szkolnych.	2021-2030	OPS, samorząd powiatowy, samorządy gminne, placówki oświatowe	Budżety Gmin Budżet Powiatu Budżet Państwa
Udzielanie wsparcia osobom bezdomnym w celu ochrony ich życia i zdrowia, w postaci schronienia oraz posiłku.	Zapewnienie osobom bezdomnym podstawowych warunków do egzystencji.	Liczba osób bezdomnych korzystających z pomocy społecznej, w tym ze schronienia i posiłku.	2021-2030	OPS, samorząd powiatowy, samorządy gminne, NGO	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Cel operacyjny nr 2					
Prowadzenie działań integrujących społeczność lokalną, a także zapewnienie osobom wykluczonym możliwości aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym.					
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Realizacja działań mających na celu wyrównywanie szans edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych lub zagrożonych problemem ubóstwa.	Zniwelowanie nierówności edukacyjnych dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych ubóstwem.	Liczba dzieci i młodzieży objętych działaniami mającymi na celu wyrównywanie szans edukacyjnych.	2021-2030	PCPR, OPS, PPP, samorząd powiatowy, samorządy gminne, placówki oświatowe, placówki wsparcia dziennego	Budżety Gmin Budżet Powiatu Budżet Państwa

Podnoszenie skuteczności wsparcia przez pracę socjalną, ukierunkowaną na wzmacnianie potencjału osób i rodzin w przewyciężaniu trudnej sytuacji życiowej z wykorzystaniem ich uprawnień, zasobów i możliwości.	Wychodzenie osób i rodzin z ubóstwa oraz włączanie ich w społeczność lokalną.	Liczba osób objętych wsparciem ukierunkowanym na wzmacnianie potencjału w przewyciężaniu trudnej sytuacji.	2021-2030	samorząd powiatowy, samorządy gminne, PCPR, OPS, NGO	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Kształtowanie wzorców współpracy obywatelskiej przez umożliwienie włączenia się w udzielanie pomocy przez osoby prywatne – organizacja i wspieranie idei wolontariatu.	Zintegrowana społeczność lokalna na terenie Powiatu.	Liczba osób objętych wolontaryjnymi działaniami pomocowymi.	2021-2030	samorząd powiatowy, samorządy gminne, PCPR, OPS, NGO placówki oświatowe, placówki wsparcia dziennego	Budżety Gmin Budżet Powiatu

BEZROBOCIE

Obszary problemowe:

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej w części diagnostycznej analizy wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- bezrobocie jako jeden z głównych powodów korzystania z pomocy społecznej w powiecie człuchowskim;
- znaczny wzrost liczby osób z terenu Powiatu, zarejestrowanych jako bezrobotne;
- znaczny udział osób długotrwale bezrobotnych, osób pozostających bez zatrudnienia przed 30 rokiem życia i po 50 roku życia oraz osób posiadających co najmniej jedno dziecko w wieku do 6 lat, w ogólnej liczbie osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy;
- niewielka liczba osób bezrobotnych korzystających z aktywizacji zawodowej.

CEL STRATEGICZNY NR 2

**AKTYWIZACJA ZAWODOWA I REINTEGRACJA SPOŁECZNA OSÓB
BEZROBOTNYCH, ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM OSÓB
DŁUGOTRWALE POZOSTAJĄCYCH BEZ PRACY**

Cel operacyjny nr 1					
Wspieranie zatrudnienia i reintegracji osób bezrobotnych poprzez organizowanie różnych form wsparcia i aktywizacji społeczności lokalnej.					
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Udzielanie pomocy w znalezieniu pracy poprzez pośrednictwo pracy oraz poradnictwo zawodowe.	Zmniejszenie liczby osób bezrobotnych w Powiecie.	Liczba osób bezrobotnych objętych pomocą w znalezieniu pracy.	2021-2030	PUP, samorząd powiatowy, samorządy gminne, PCPR, OPS	Budżety Gmin Budżet Powiatu Budżet Państwa Fundusze Europejskie
Podnoszenie kwalifikacji zawodowych kadry pomocy społecznej w zakresie udzielania aktywnych form wsparcia osobom bezrobotnym poprzez wykorzystanie pracy socjalnej.	Wyższa jakość udzielanego wsparcia w zakresie wychodzenia z bezrobocia.	Liczba osób biorących udział w szkoleniach w zakresie aktywnych form wsparcia osób bezrobotnych.	2021-2030	PUP, samorząd powiatowy, samorządy gminne, PCPR, OPS	Budżety Gmin Budżet Powiatu Budżet Państwa Fundusze Europejskie
Prowadzenie działalności informacyjnej w zakresie dostępnych form wsparcia i aktywizacji osób bezrobotnych, poprzez dystrybucję ulotek, plakatów i innych materiałów informacyjno-edukacyjnych.	Wzrost wiedzy wśród osób bezrobotnych na temat dostępnych form wsparcia.	Liczba podjętych działań informacyjnych.	2021-2030	PUP, samorząd powiatowy, samorządy gminne, PCPR, OPS	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Współpraca z pracodawcami oraz jednostkami oświatowymi w celu dostosowania oferty edukacyjnej do lokalnego rynku pracy.	Zapewnienie realnych warunków do zatrudnienia na powiatowym rynku pracy.	Liczba podjętych działań we współpracy z jednostkami oświatowymi celem dostosowania oferty edukacyjnej do lokalnego rynku pracy.	2021-2030	PUP, samorząd powiatowy, samorządy gminne, placówki oświatowe	Budżety Gmin Budżet Powiatu

Organizacja opieki nad dziećmi do lat 3 umożliwiającej szczególnie osobom samotnie wychowującym dzieci podjęcie zatrudnienia.	Aktywizacja kobiet na rynku pracy.	Liczba dostępnych na terenie Powiatu miejsc w żłobkach lub klubach dziecięcych.	2021-2030	samorząd powiatowy, samorządy gminne, placówki oświatowe, NGO	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Prowadzenie diagnozy stanu lokalnego rynku pracy, monitorowanie zawodów nadwyżkowych i deficytowych.	Uzyskanie rzetelnych informacji na temat rynku pracy w Powiecie.	Liczba opracowanych diagnoz i monitoringów.	2021-2030	PUP, samorząd powiatowy, samorządy gminne	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Kontynuowanie prowadzenia Zakładu Aktywności Zawodowej na terenie Powiatu.	Zwiększenie zatrudnienia wśród osób z niepełnosprawnością.	Liczba osób z niepełnosprawnością korzystających z ZAZ. Liczba osób zatrudnionych w ZAZ.	2021-2030	samorząd powiatowy, samorządy gminne, NGO	Budżety Gmin Budżet Powiatu PFRON

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ, DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA

Obszary problemowe:

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej w części diagnostycznej analizy wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- niepełnosprawność jako jeden z głównych powodów korzystania w pomocy społecznej w powiecie człuchowskim;
- trudności w funkcjonowaniu osób niepełnosprawnych ze względu na występowanie barier osobistych, społecznych i funkcjonalnych;
- utrudniony dostęp do rehabilitacji i terapii zajęciowej dla osób z niepełnosprawnością, spowodowany trwającą pandemią COVID-19;
- niska aktywność zawodowa osób z niepełnosprawnościami wynikająca z niedostosowania miejsc pracy do ich potrzeb.

CEL STRATEGICZNY NR 3

**WŁĄCZENIE SPOŁECZNE I AKTYWIZACJA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI
POPURZEC ROZSZERZENIE FORM WSPARCIA**

Cel operacyjny nr 1					
Rozszerzenie form wsparcia osób z niepełnosprawnościami umożliwiających pełne włączenie społeczne i aktywizację oraz tworzenie warunków do ich samodzielnego funkcjonowania.					
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Podniesienie jakości i dostępności usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z niepełnosprawnością.	Poprawa jakości usług opiekuńczych i stopnia ich dostępności.	Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi. Liczba zrealizowanych godzin usług opiekuńczych.	2021-2030	PCPR, OPS, NGO	Budżet Gminy Budżet Powiatu PFRON
Zapewnienie dostatecznej liczby miejsc w Domu Pomocy Społecznej w Czarnem.	Poprawa dostępności do całodobowej opieki.	Liczba mieszkańców Powiatu przebywających w Domu Pomocy Społecznej.	2021-2030	samorząd powiatowy	Budżet Powiatu
Udzielanie pomocy materialnej osobom z niepełnosprawnością.	Poprawa warunków bytowych osób z niepełnosprawnością.	Liczba osób objętych pomocą materialną.	2021-2030	PCPR, OPS	Budżety Gmin Budżet Powiatu PFRON
Rozwijanie bazy środowiskowego wsparcia dla osób z niepełnosprawnością (warsztaty terapii zajęciowej, środowiskowe domy samopomocy, grupy wsparcia, świetlice integracyjne itp.).	Poprawa społecznego i zawodowego funkcjonowania osób z niepełnosprawnością.	Liczba placówek wsparcia dla osób z niepełnosprawnością. Liczba działań wspierających rozwój istniejących placówek wsparcia.	2021-2030	samorząd powiatowy, samorządy gminne, PCPR, OPS, NGO, ŚDS, WTZ	Budżety Gmin Budżet Powiatu

Organizowanie opieki wytchnieniowej dla osób z niepełnosprawnością oraz ich opiekunów.	Odciążenie opiekunów nieformalnych oraz zapewnienie profesjonalnej opieki osobom z niepełnosprawnością.	Liczba osób korzystających z opieki wytchnieniowej. Liczba godzin opieki wytchnieniowej przypadająca na 1 beneficjenta.	2021-2030	samorząd powiatowy, samorządy gminne, PCPR, OPS, NGO	Budżety Gmin Budżet Powiatu Fundusz Solidarności-owy
Organizowanie szkoleń dla pracowników instytucji publicznych z zakresu obsługi i wsparcia osoby z niepełnosprawnością.	Podniesienie kompetencji zawodowych kadry pomocy społecznej zajmującej się obsługą i wsparciem osób z niepełnosprawnością.	Liczba osób biorących udział w szkoleniach wzmacniających kompetencje zawodowe.	2021-2030	samorząd powiatowy, samorządy gminne, PCPR, OPS	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Organizowanie usług poradnictwa prawnego, psychologicznego i rodzinnego dla opiekunów osób z niepełnosprawnościami.	Poprawa sytuacji opiekunów osób z niepełnosprawnościami	Liczba osób, którym udzielono porad. Liczba udzielonych porad.	2021-2030	samorząd powiatowy, samorządy gminne, PCPR, OPS	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Cel operacyjny nr 2					
Wyrównywanie szans w życiu społecznym i zawodowym – rehabilitacja i reintegracja społeczna i zawodowa oraz rozwój aktywności osób z niepełnosprawnościami.					
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Organizacja oraz dofinansowanie imprez sportowych, kulturalnych, rekreacyjnych i turystycznych skierowanych do osób z niepełnosprawnością.	Poprawa dostępności do zajęć sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych dla osób z niepełnosprawnością oraz wzrost ich aktywności społecznej i umiejętności.	Liczba zorganizowanych/ dofinansowanych imprez sportowych, kulturalnych, rekreacyjnych i turystycznych dla osób z niepełnosprawnością. Liczba uczestników.	2021-2030	samorząd powiatowy, samorządy gminne, PCPR, OPS, NGO, WTZ, JOSG	Budżety Gmin Budżet Powiatu

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA
P O W I A T U C Z Ł U C H O W S K I E G O

Stworzenie warunków do integracji społecznej osób z niepełnosprawnością poprzez realizację projektów socjalnych i programów adresowanych do tych osób.	Zwiększenie liczby realizowanych projektów na rzecz osób z niepełnosprawnością, w stosunku do lat poprzednich.	Liczba zrealizowanych projektów/ programów. Liczba uczestników.	2021-2030	PCPR, OPS, ŚDS, NGO, WTZ, JOSG	Budżety Gmin Budżet Powiatu PFRON
Rozwój podmiotów ekonomii społecznej na terenie Powiatu oraz inicjowanie powstawania kolejnych.	Zapewnienie osobom z niepełnosprawnością możliwości pełnego uczestnictwa w życiu zawodowym i społecznym.	Liczba nowo utworzonych podmiotów ekonomii społecznej. Liczba podjętych działań w kierunku rozwoju istniejących.	2021-2030	samorząd powiatowy, samorządy gminne, PCPR, OPS, NGO	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Pogłębianie współpracy z organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność na rzecz osób z niepełnosprawnością oraz wspieranie ich działalności.	Zwiększenie działań mających na celu współpracę z NGO. Zwiększenie działalności NGO w kierunku osób z niepełnosprawnością.	Liczba podjętych działań na rzecz wspierania i rozwiązywania problemów osób z niepełnosprawnością we współpracy z organizacjami pozarządowymi.	2021-2030	samorząd powiatowy, samorządy gminne, PCPR, NGO	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Likwidowanie barier transportowych, poprzez dostosowywanie pojazdów komunikacji publicznej do potrzeb osób z niepełnosprawnością oraz organizowanie dowozu dla dorosłych osób z ograniczoną mobilnością, w szczególności na terenach wiejskich.	Poprawa funkcjonowania osób z niepełnosprawnością w przestrzeni publicznej. Zwiększenie ich samodzielności.	Liczba środków transportu przystosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnością. Liczba osób dorosłych korzystających z dowozu.	2021-2030	samorząd powiatowy	Budżet Powiatu Fundusze Europejskie PFRON

Dostosowywanie ciągów komunikacyjnych (dróg, chodników, przejść dla pieszych itp.), małej architektury oraz budynków użyteczności publicznej do potrzeb osób z niepełnosprawnością, w tym słabowidzących.	Zwiększenie możliwości przemieszczania się osób z niepełnosprawnością po obiektach infrastruktury powiatowej.	Liczba obiektów infrastruktury powiatowej dostosowanych do potrzeb tej grupy osób.	2021-2030	samorząd powiatowy	Budżet Powiatu PFRON Fundusze Europejskie
Przeciwdziałanie dyskryminacji osób z niepełnosprawnością na rynku pracy poprzez ich aktywizację zawodową, tworzenie miejsc pracy chronionej, popularyzację wśród pracodawców zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami.	Wyrównanie szans osób z niepełnosprawnością na płaszczyźnie społecznej i zawodowej.	Liczba zrealizowanych projektów i działań na rzecz aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnością.	2021-2030	samorząd powiatowy, samorządy gminne, PCPR, PUP, OPS	Budżety Gmin Budżet Powiatu PFRON Fundusze Europejskie

UZALEŻNIENIA

Obszary problemowe:

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej w części diagnostycznej analizy wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- zagrożenie wystąpieniem przemocy w rodzinach dotkniętych problemami uzależnień;
- brak samopomocowych grup wsparcia dla dorosłych członków rodzin z problemem alkoholowym oraz dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym na terenie większości gmin Powiatu;
- brak funkcjonującego punktu konsultacyjnego na terenie gminy Człuchów;
- niewystarczająca liczba programów profilaktycznych rekomendowanych w ramach Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego prowadzonych przez PARPA, ORE, KBdsPN i IPiN.

CEL STRATEGICZNY NR 4

**PROMOCJA ZDROWEGO STYLU ŻYCIA POPRZEZ PROWADZENIE DZIAŁAŃ
PROFILAKTYCZNYCH DOTYCZĄCYCH UZALEŻNIEŃ**

Cel operacyjny nr 1					
Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin.					
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Udzielanie pomocy materialnej i niematerialnej rodzinom z problemem uzależnienia.	Poprawa warunków bytowych rodzin z problemem uzależnienia.	Liczba rodzin, którym udzielona została pomoc materialna i niematerialna.	2021-2030	PCPR, OPS	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Utworzenie Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin w gminie Człuchów, a także kontynuowanie działalności Punktów w pozostałych gminach na terenie Powiatu.	Dostęp do pomocy i wsparcia rodzinom z problemem uzależnienia.	Liczba funkcjonujących Punktów Konsultacyjnych na terenie Powiatu. Liczba udzielonych porad. Liczba osób, którym udzielono porady.	2021-2030	samorząd powiatowy, samorządy gminne, OPS, G/MKRPA, PK	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Utworzenie grup samopomocowych skierowanych do dorosłych dzieci alkoholików (DDA) oraz osób współuzależnionych.	Zapewnienie wsparcia osobom uzależnionym oraz członkom ich rodzin.	Liczba utworzonych grup samopomocowych. Liczba osób uczestniczących w spotkaniach grup samopomocowych.	2021-2030	OPS, G/MKRPA, NGO	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Utworzenie i prowadzenie całodobowego Ośrodka Interwencji Kryzysowej.	Wzrost liczby osób objętych pomocą i wsparciem w zakresie problemu uzależnień.	Liczba osób, które skorzystały ze wsparcia OIK.	2021-2030	samorząd powiatowy, samorządy gminne, OPS, G/MKRPA	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia terapii w placówkach leczenia odwykowego typu stacjonarnego i ambulatoryjnego.	Wzrost liczby osób podejmujących terapię w placówkach leczenia odwykowego.	Liczba osób wobec, których podjęte zostały rozmowy motywujące.	2021-2030	OPS, G/MKRPA	Budżety Gmin Budżet Powiatu NFZ

Monitorowanie skali problemu uzależnienia od substancji psychoaktywnych wśród mieszkańców Powiatu poprzez działania instytucji na szczeblu gminnym, m.in. G/MKRPA.	Pozyskanie informacji służących zaprojektowaniu odpowiednich działań w zakresie problemu uzależnień na terenie Powiatu.	Liczba podjętych działań mających na celu monitorowanie i diagnozowanie problemów uzależnień.	2021-2030	samorząd powiatowy, samorządy gminne, OPS, G/MKRPA	Budżety Gmin Budżet Powiatu

Cel operacyjny nr 2

Prowadzenie działań profilaktycznych wśród mieszkańców i uczniów oraz wzrost ich świadomości w zakresie zagrożeń wynikających ze spożywania alkoholu.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Realizacja w szkołach programów profilaktycznych rekomendowanych przez PARPA, ORE, KBdSPN, IPiN związanych z tematyką uzależnień.	Podniesienie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie uzależnień, rozwoju psychospołecznego uczniów.	Liczba uczestników rekomendowanych programów profilaktyki. Liczba przeprowadzonych programów.	2021-2030	G/MKRPA, OPS, placówki oświatowe	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Utrwalanie postaw abstynenckich poprzez realizację działań polegających na promowaniu zdrowego stylu życia.	Podjęcie odpowiedzialnych wyborów przez mieszkańców Powiatu.	Liczba działań podjętych w celu promowania wśród mieszkańców zdrowego stylu życia.	2021-2030	samorząd powiatowy, samorządy gminne, PCPR, G/MKRPA, NGO, KPP, placówki wsparcia dziennego	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Udział w ogólnopolskich oraz lokalnych kampaniach i akcjach informacyjno-edukacyjnych, skierowanych do różnych grup odbiorców służących profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień.	Podniesienie poziomu wiedzy mieszkańców w zakresie uzależnień.	Liczba działań podjętych w ramach ogólnopolskich i lokalnych kampanii informacyjno-edukacyjnych.	2021-2030	samorząd powiatowy, samorządy gminne, PCPR, GKRPA, placówki oświatowe, NGO, świetlice środowiskowe i wiejskie	Budżety Gmin Budżet Powiatu

Podejmowanie współpracy z Komendą Powiatową Policji w Człuchowie oraz działających w jej ramach posterunków Policji, w zakresie organizowania spotkań, pogadanek i lekcji profilaktycznych na temat zagrożeń spożywania alkoholu, w tym w ciąży i w wieku starszym oraz prowadzenia pojazdów pod jego wpływem.	Podniesienie poziomu wiedzy mieszkańców w zakresie uzależnień.	Liczba zorganizowanych spotkań/lekcji/pogadanek. Liczba osób uczestniczących w nich.	2021-2030	samorząd powiatowy, samorządy gminne, PCPR, KPP, placówki oświatowe, NGO	Budżety Gmin Budżet Powiatu

PRZEMOC W RODZINIE

Obszary problemowe:

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej w części diagnostycznej analizy wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- wzrost liczby interwencji związanych z przemocą w rodzinie;
- wzrost liczby osób dotkniętych przemocą w powiecie człuchowskim;
- wzrost liczby sprawców przemocy w rodzinie będących pod wpływem alkoholu, w tym doprowadzonych do wytrzeźwienia.

CEL STRATEGICZNY NR 5

**ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI I SKUTECZNOŚCI POMOCY DLA RODZIN, W KTÓRYCH
STOSOWANA JEST PRZEMOC**

Cel operacyjny nr 1					
Skuteczna profilaktyka, ukierunkowana na przeciwdziałanie występowaniu zjawiska przemocy w środowisku rodzinnym oraz zwiększenie świadomości mieszkańców na temat przemocy domowej.					
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Zamieszczanie informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie na dostępnych stronach internetowych oraz kolportaż materiałów informacyjnych dotyczących form specjalistycznej pomocy możliwej do uzyskania w sytuacji wystąpienia przemocy w rodzinie.	Zwiększenie dostępu do informacji na temat pomocy z zakresu przemocy w rodzinie.	Liczba działań informacyjnych. Liczba rozpowszechnionych informacji.	2021-2030	PCPR, OPS, ZI	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Organizacja spotkań informacyjno-edukacyjnych oraz szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla pracowników instytucji publicznych.	Poszerzenie wiedzy pracowników instytucji pomocowych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	Liczba pracowników instytucji publicznych uczestniczących w spotkaniach informacyjno-edukacyjnych oraz szkoleniach.	2021-2030	PCPR, OPS, G/MKRPA, ZI, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Rozwijanie współpracy międzyinstytucjonalnej i międzysektorowej na rzecz przeciwdziałania przemocy.	Zapewnienie wielostronnego wsparcia w zakresie przemocy w rodzinie na terenie Powiatu.	Liczba podjętych działań na rzecz przeciwdziałania przemocy przy współpracy.	2021-2030	PCPR, OPS, G/MKRPA, ZI, NGO, KPP, PPP, PK	Budżety Gmin Budżet Powiatu

Realizacja działań mających na celu podniesienie świadomości społecznej na temat przemocy w rodzinie, a także uwrażliwienie społeczności lokalnej na występowanie tego problemu.	Przełamywanie zwojy milczenia w zakresie przemocy w rodzinie.	Liczba zrealizowanych działań mających na celu podniesienie świadomości społecznej na temat przemocy w rodzinie.	2021-2030	PCPR, OPS, G/MKRPA, ZI, NGO, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, KPP, PPP, PK	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Cel operacyjny nr 2					
Tworzenie warunków ograniczających zjawisko przemocy w rodzinie w Powiecie poprzez poprawę dostępu do usług oraz rozszerzanie oferty wsparcia dla osób i rodzin dotkniętych problemem przemocy.					
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Udzielanie wsparcia osobom w sytuacji przemocy w rodzinie, w tym interwencji kryzysowej, pomocy finansowej, psychologicznej i prawnej.	Wzrost liczby zaopiekowanych osób doznających przemocy w rodzinie.	Liczba osób doświadczających przemocy w rodzinie, którym zostało udzielone wsparcie, na przykład w postaci interwencji kryzysowej, pomocy finansowej, psychologicznej i prawnej.	2021-2030	PCPR, OPS, G/MKRPA, ZI	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Monitorowanie i diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie.	Dostosowanie oferty pomocowej do potrzeb mieszkańców i skali problemu.	Liczba działań podjętych w celu diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie.	2021-2030	PCPR, OPS, G/MKRPA, ZI, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Zapewnienie dzieciom doznającym przemocy miejsc w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych.	Zapewnienie dzieciom i młodzieży ochrony przed przemocą w rodzinie.	Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w związku z przemocą w rodzinie.	2021-2030	PCPR, OPS	Budżety Gmin Budżet Powiatu

Prowadzenie programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy oraz monitorowanie ich sytuacji.	Resocjalizacja osób stosujących przemoc.	Liczba osób stosujących przemoc, biorących udział w programach edukacyjno-korekcyjnych. Liczba osób poddanych monitorowaniu.	2021-2030	PCPR, OPS, G/MKRPA	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Organizowanie grup wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie.	Zapewnienie wsparcia emocjonalnego osobom doświadczającym przemocy w rodzinie.	Liczba grup wsparcia. Liczba uczestników.	2021-2030	PCPR, G/MKRPA, OPS, NGO, ZI	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Podnoszenie kompetencji osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy.	Możliwość uzyskania specjalistycznej pomocy w zakresie przemocy w rodzinie na terenie Powiatu.	Liczba zrealizowanych szkoleń i superwizji w zakresie przeciwdziałania przemocy. Liczba uczestników.	2021-2030	PCPR, G/MKRPA, OPS, ZI, KPP, PPP	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Utworzenie mieszkania chronionego/ interwencyjnego.	Zapewnienie schronienia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie, poprzez izolację od sprawy.	Liczba osób doświadczających przemocy, którym udzielono schronienia.	2021-2030	samorząd powiatowy, samorządy gminne, PCPR, OPS	Budżety Gmin Budżet Powiatu Budżet Państwa

BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO

Obszary problemowe:

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej w części diagnostycznej analizy wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych wynikająca z niskich kompetencji rodzicielskich;
- konieczność umieszczania dzieci w pieczy zastępczej, z powodu niewydolności rodzin biologicznych.

CEL STRATEGICZNY NR 6

**PRZECIWDZIAŁANIE DYSFUNKCJOM WYSTĘPUJĄCYM W RODZINACH ORAZ
DOSKONALENIE SYSTEMU ICH WSPIERANIA**

Cel operacyjny nr 1					
Udzielanie wsparcia rodzinom zagrożonym dysfunkcjami, przeciwdziałanie i zapobieganie sytuacjom kryzysowym oraz wyrównywanie szans edukacyjnych i rozwojowych dzieci i młodzieży.					
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Praca z rodzinami mającymi problemy opiekuńczo-wychowawcze polegająca na rozpoznaniu deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, wydolności opiekuńczo-wychowawczej, zaniedbań względem dzieci oraz ocenie sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku rówieśniczym i szkolnym.	Poprawa sytuacji rodzin mających trudności opiekuńczo-wychowawcze.	Liczba rodzin objętych wsparciem. Liczba działań podjętych w celu wsparcia rodzin z terenu Powiatu,	2021-2030	PCPR, OPS, PPP	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Organizacja kampanii informacyjnych dla rodzin na temat możliwości poradnictwa rodzinnego i psychologicznego oraz uzyskania pomocy w przypadku doświadczenia problemów.	Wzrost świadomości mieszkańców na temat możliwości uzyskania wsparcia na terenie Powiatu.	Liczba kampanii informacyjnych na temat poradnictwa rodzinnego i psychologicznego. Liczba osób uzyskujących pomoc w przypadku doświadczenia problemów.	2021-2030	PCPR, OPS, PPP, placówki oświatowe	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Organizowanie warsztatów i szkoleń dla rodziców wzmacniających kompetencje wychowawcze.	Podniesienie kompetencji wychowawczych rodziców z terenu Powiatu.	Liczba rodziców biorących udział w warsztatach wzmacniających kompetencje wychowawcze. Liczba zorganizowanych warsztatów.	2022, 2024, 2026, 2028, 2030	PCPR, OPS, PPP	Budżety Gmin Budżet Powiatu

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA
P O W I A T U C Z Ł U C H O W S K I E G O

Poszerzenie liczby miejsc w publicznych przedszkolach, funkcjonujących na terenie Powiatu.	Zapewnienie dostępu do nieodpłatnej edukacji i wychowania dla dzieci z terenu Powiatu.	Liczba miejsc w publicznych przedszkolach. Liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym.	2021-2030	samorządy gminne	Budżety Gmin
Organizowanie działań i aktywności mających na celu integrację rodzin, w tym konkursów dla dzieci, festynów i pikników rodzinnych.	Podniesienie poziomu integracji rodzin z terenu Powiatu.	Liczba zorganizowanych działań mających na celu integrację rodzin. Liczba ich uczestników.	2021-2030	samorząd powiatowy, samorządy gminne, PCPR, placówki oświatowe, NGO	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Kontynuowanie i pogłębianie współpracy z organizacjami pozarządowymi na rzecz wspierania rodziny.	Wzrost działań skierowanych do rodzin z terenu Powiatu, przy współpracy z organizacjami pozarządowymi.	Liczba działań podjętych we współpracy z organizacjami pozarządowymi.	2021-2030	samorząd powiatowy, samorządy gminne, PCPR, OPS, NGO	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Zapewnienie dostępności do specjalistycznego poradnictwa rodzinnego w zakresie wsparcia prawnego, psychologicznego i pedagogicznego.	Poprawa psychospołecznej funkcjonalności rodzin.	Liczba rodzin objętych specjalistycznym poradnictwem.	2021-2030	PCPR, OPS, PPP	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Wspieranie i rozwój placówek wsparcia dziennego skierowanych do dzieci i młodzieży.	Zmniejszenie skali podejmowania przez dzieci i młodzież zachowań ryzykownych.	Liczba placówek wsparcia dziennego. Liczba dzieci uczęszczających na zajęcia.	2021-2030	samorząd powiatowy, samorządy gminne, NGO	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Cel operacyjny nr 2					
Rozwój systemu rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz wsparcie opuszczających pieczę wychowanków w usamodzielnieniu się.					
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Organizowanie szkoleń i warsztatów podnoszących kompetencje rodziców zastępczych i osób prowadzących rodzinną pieczę zastępczą.	Podniesienie poziomu jakości funkcjonowania rodzinnej pieczy zastępczej.	Liczba osób biorących udział w warsztatach wzmacniających kompetencje. Liczba szkoleń i warsztatów.	2023, 2026, 2029	PCPR, PPP, ROPS	Budżet Powiatu Budżet Województwa

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA
P O W I A T U C Z Ł U C H O W S K I E G O

Udzielanie pomocy i wsparcia w usamodzielnieniu się wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych i rodzin zastępczych (opracowywanie Indywidualnych Programów Usamodzielnienia).	Zapewnienie wychowankom pieczy zastępczej odpowiednich warunków do samodzielnego funkcjonowania.	Liczba wychowanków objętych pomocą i wsparciem w usamodzielnieniu się.	2021-2030	PCPR, ROPS	Budżet Powiatu Budżet Województwa
Utworzenie mieszkania chronionego dla dorosłych wychowanków pieczy zastępczej.	Zapewnienie dorosłym wychowankom pieczy zastępczej wsparcia i schronienia.	Liczba osób korzystających z mieszkania chronionego.	2021-2030	samorząd powiatowy, samorządy gminne, PCPR, ROPS	Budżet Powiatu Budżet Państwa Budżet Województwa
Podjęcie współpracy międzyinstytucjonalnej w celu powrotu dzieci przebywających w pieczy zastępczej do rodzin naturalnych.	Wzmocnienie pozycji rodziny.	Liczba działań podjętych we współpracy na rzecz powrotu dzieci do rodzin naturalnych.	2021-2030	PCPR, OPS, ROPS	Budżet Powiatu Budżet Województwa
Zapewnianie rodzinom zastępczym i dzieciom przebywającym w rodzinach zastępczych pomocy specjalistycznej oraz pomocy ze strony koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.	Ogólna poprawa funkcjonowania rodzin zastępczych i dzieci w nich przebywających.	Liczba rodzin zastępczych i dzieci w nich umieszczonych, którym udzielono pomocy specjalistycznej. Liczba koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.	2021-2030	PCPR, ROPS	Budżet Powiatu Budżet Województwa
Prowadzenie grup wsparcia dla rodzin zastępczych.	Zapewnienie wsparcia emocjonalnego dla rodzin zastępczych.	Liczba utworzonych grup wsparcia. Liczba spotkań grup.	2021-2030	PCPR, OPS, PPP, ROPS	Budżet Powiatu Budżet Województwa
Pozyskiwanie oraz szkolenie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.	Rozwój pieczy zastępczej.	Liczba pozyskanych oraz biorących udział w szkoleniu kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.	2021-2030	PCPR, OPS, ROPS	Budżet Powiatu Budżet Województwa

Rozwijanie działań wolontaryjnych na rzecz rodzinnej pieczy zastępczej.	Udzielanie wsparcia rodzinom zastępczym zawodowym w pracach opiekuńczych i gospodarczych.	Liczba rodzin zastępczych objętych wsparciem w pracach opiekuńczych i gospodarczych. Liczba podjętych działań wolontaryjnych.	2021-2030	PCPR, NGO, ROPS	Budżet Powiatu Budżet Województwa

WSPARCIE OSÓB STARSZYCH

Obszary problemowe:

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej w części diagnostycznej analizy wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- stały wzrost udziału osób starszych w ogólnej liczbie ludności Powiatu;
- zagrożenie izolacją społeczną i samotnością osób starszych.

CEL STRATEGICZNY NR 7

POPRAWA POZIOMU ŻYCIA OSÓB STARSZYCH ORAZ STWARZANIE WARUNKÓW DO GODNEGO STARZENIA SIĘ POPRZEZ WŁĄCZENIE ICH DO ŻYCIA SPOŁECZNO-KULTURALNEGO

Cel operacyjny nr 1					
Zapewnienie godnych warunków życia osobom starszym, zaspokajanie ich potrzeb oraz umożliwienie im aktywnego uczestnictwa w życiu społeczno-kulturowym.					
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Wsparcie i inicjowanie działań mających na celu aktywizację społeczną i integrację osób starszych (zajęcia sportowe, komputerowe, rekreacyjne, itp.).	Poprawa społecznego funkcjonowania osób starszych z terenu Powiatu.	Liczba seniorów uczestniczących w zajęciach.	2021-2030	OPS, UTW, kluby seniora, JOSG, DPS, świetlice wiejskie, NGO	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Diagnozowanie oraz monitorowanie sytuacji i potrzeb osób starszych.	Uzyskanie rzetelnych informacji odnośnie sytuacji i potrzeb seniorów.	Liczba przeprowadzonych diagnoz.	2021-2030	PCPR, OPS, DPS	Budżety Gmin Budżet Powiatu

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA
P O W I A T U C Z Ł U C H O W S K I E G O

Wspieranie rozwoju i tworzenie miejsc przyjaznych seniorom, w których prowadzone będą różnorodne aktywności (np. Dzielne Domy Pobytu, Kluby Seniora, instytucje kultury).	Organizacja czasu wolnego osób starszych oraz ich integracja społeczna.	Liczba miejsc, w których prowadzone są zajęcia dla seniorów. Liczba uczestników.	2021-2030	PCPR, OPS, DPS, UTW, kluby seniora, JOSG, świetlice wiejskie, NGO	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Współpraca i podejmowanie inicjatyw na rzecz rozwoju Uniwersytetu Trzeciego Wieku oraz promowanie jego działalności wśród osób starszych.	Poszerzenie działalności UTW oraz jego promocja.	Liczba osób uczęszczających na zajęcia UTW.	2021-2030	UTW, PCPR, OPS, kluby seniora, JOSG, świetlice wiejskie, NGO, placówki oświatowe	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Udzielanie pomocy i wsparcia osobom starszym w pełnieniu obowiązków domowych w formie wolontariatu i solidarności międzypokoleniowej.	Częściowe odciążenie osób starszych w zakresie codziennych czynności życiowych.	Liczba osób działających na rzecz osób starszych w formie wolontariatu.	2021-2030	OPS, PCPR, NGO	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Zapewnienie osobom starszym, w szczególności zamieszkującym obszary wiejskie, dostępu do usług opiekuńczych.	Podniesienie poziomu bezpieczeństwa i funkcjonowania osób starszych z terenu Powiatu.	Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych.	2021-2030	samorząd powiatowy, samorządy gminne, PCPR, OPS, DPS	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Organizowanie szkoleń dla opiekunów osób starszych.	Wzrost kompetencji opiekunów osób starszych.	Liczba osób biorących udział w szkoleniach dla osób starszych.	2022, 2024, 2026, 2028, 2030	PCPR, OPS	Budżety Gmin Budżet Powiatu Fundusze Europejskie
Promowanie działalności Gminnych Rad Seniorów i popularyzacja idei w samorządach gminnych.	Wzrost decyzyjności seniorów z terenu Powiatu.	Liczba Gmin, w których działalność prowadzą Rady Seniorów.	2021-2030	PCPR, OPS, UTW, kluby seniora	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Rozwój działalności Domu Pomocy Społecznej w Czarnem, w tym poszerzenie liczby miejsc.	Zapewnienie całodobowej opieki seniorom z terenu Powiatu jej pozbawionych.	Liczba miejsc w DPS. Liczba osób oczekujących na miejsce w DPS.	2021-2030	samorząd powiatowy, samorządy gminne, PCPR	Budżety Gmin Budżet Powiatu

Promowanie pozytywnego wizerunku osoby starszej w społeczności lokalnej poprzez wspieranie organizacji zajęć edukacyjno-informacyjnych dla dzieci i młodzieży.	Zwiększenie poziomu integracji międzypokoleniowej.	Liczba dzieci i młodzieży biorących udział w zajęciach informacyjno-edukacyjnych. Liczba zorganizowanych zajęć.	2021-2030	PCPR, OPS, placówki oświatowe, UTW, kluby seniora, DPS	Budżety Gmin Budżet Powiatu
Prowadzenie akcji informacyjnych/warsztatów w zakresie bezpieczeństwa osób starszych.	Wzrost poziomu bezpieczeństwa osób starszych z terenu Powiatu.	Liczba podjętych akcji informacyjnych/przeprowadzonych warsztatów dla osób starszych.	2021-2030	PCPR, OPS, KPP, UTW, kluby seniora, DPS	Budżety Gmin Budżet Powiatu

ZAKŁADANE REZULTATY REALIZACJI STRATEGII

Zakłada się, że realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Człuchowskiego na lata 2021-2030 przyniesie:

- stałą i pełną diagnozę problemów społecznych i ocenę stopnia zaspokojenia zdiagnozowanych potrzeb wraz z ich stałym monitoringiem;
- wzrost aktywności na rzecz rozwiązywania problemów społecznych innych podmiotów niż jednostki pomocy społecznej oraz poprawę przepływu i wymiany informacji między tymi podmiotami;
- poprawę dostępu do informacji i stałą aktualizację wiedzy o oferowanych usługach społecznych, w tym o charakterze specjalistycznym dla rozmaitych grup adresatów w formie dla nich przyjaznej z wykorzystaniem elektronicznego dostępu do informacji;
- zwiększenie udziału obywateli, wspólnot mieszkańców oraz organizacji pozarządowych w tworzeniu lokalnych rozwiązań poprawiających jakość życia;
- wzrost atrakcyjności powiatu człuchowskiego jako przyjaznego dla rodzin z dziećmi i seniorów miejsca życia;
- wzrost aktywności własnej obywateli i rodzin w tym na rzecz najbliższego otoczenia lokalnego;
- wzrost liczby osób objętych instrumentami aktywizacji zawodowej w podmiotach ekonomii społecznej;
- poprawę dostępu do takich ofert dla osób ze szczególnymi ograniczeniami z racji wieku, niepełnosprawności, długotrwałego bezrobocia i niskich kwalifikacji zawodowych.

SYSTEM WDRAŻANIA STRATEGII

Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Człuchowskiego na lata 2021-2030 to wprowadzenie w życie zintegrowanego modelu polityki społecznej. Z uwagi na fakt, że opracowana Strategia jest dokumentem długookresowym i zawiera podstawowe cele perspektywiczne, musi być poddana okresowej weryfikacji, a także niezbędnym zmianom.

Strategia zawiera zadania, które stanowią wyzwania dla całej społeczności lokalnej i wszystkich instytucji publicznych oraz niepublicznych, które działają na polu polityki społecznej w Powiecie. Taka zasada partnerstwa i współpracy jest jednym z fundamentalnych elementów polityki strukturalnej Unii Europejskiej. Jednak wdrażanie Strategii, zawierającej zadania będące w kompetencjach wielu lokalnych i ponadlokalnych instytucji, organizacji i środowisk, wymaga ścisłej koordynacji, a także współpracy pomiędzy zainteresowanymi stronami. Stąd też efektywność realizacji zadań wyodrębnionych w Strategii, w dużej mierze zależała będzie od instytucji zarządzającej jej wdrażaniem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Człuchowie.

Tabela 54. Harmonogram wdrażania Strategii

Etap	Wyszczególnienie	Termin realizacji
Etap I	Podjęcie uchwały przez Radę Powiatu Człuchowskiego o przyjęciu do realizacji „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Człuchowskiego na lata 2021-2030”.	III kwartał 2021 r.
Etap II	Koordinacja realizacji działań objętych Strategią.	III kwartał 2021 r. – IV kwartał 2030 r.
Etap III	Monitoring Strategii.	W miesiącu czerwcu następnego roku za rok poprzedni począwszy od 2023 r. za rok 2021- 2022 do 2031 roku
Etap IV	Uzupełnianie Strategii o nowe zadania i programy.	Sukcesywnie w okresie wdrażania Strategii, czyli od III kwartału 2021 r. do IV kwartału 2030 r.
Etap V	Podsumowanie i ocena Strategii (ewaluacja ex-post).	I kwartał 2031 r.

Źródło: opracowanie własne

SYSTEM AKTUALIZACJI STRATEGII

Strategia jest dokumentem „żywym” i wprowadzanie zmian w jej zapisach jest nie tylko możliwe, ale w niektórych sytuacjach wręcz konieczne, to jednak należy pamiętać, że zmiany te nie powinny dotyczyć zasadniczych kierunków Strategii. Przeglądy strategiczne powinny być realizowane cyklicznie. Konsekwencje pojawienia się koronawirusa SARS-CoV-2 i wywołanej przez nią choroby COVID-19 mogą spowodować konieczność zredefiniowania zaplanowanych działań. Skutki ekonomiczne, gospodarcze i społeczne pandemii będą dostrzegalne w dłuższej perspektywie czasowej. W związku z tym mogą pojawić się nowe wyzwania dla polityki regionalnej i lokalnej. Najlepszą metodą na wprowadzenie zmian w dokumencie Strategii jest jej weryfikacja w społecznym procesie zbliżonym do tego, który towarzyszył tworzeniu Strategii. Zespół ds. Wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Człuchowskiego na lata 2021-2030 oraz Kierownik PCPR jako osoba koordynująca prace Zespołu, przy wyborze zadań do realizacji będą brać pod uwagę zarówno nowe oczekiwania społeczności lokalnej i określonych grup społecznych, jak również zmieniające się czynniki środowiska zewnętrznego oraz możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych. Dlatego podczas aktualizacji dokumentu Strategii Zespół powinien uwzględniać nie tylko istniejące zapisy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, ale również nowe, nie ujęte w niej zadania, których w obecnym czasie uczestnicy nie byli w stanie przewidzieć.

MONITORING I EWALUACJA

Monitoring i ewaluacja zapisów strategicznych polegać będą na systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji kierunków działań w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się poprzez zmianę regulacji prawnych czy też narastanie poszczególnych kwestii społecznych. Podstawowym celem wyżej wymienionych działań będzie dostarczenie praktycznej wiedzy potrzebnej przy podejmowaniu decyzji. Wdrażanie Strategii monitorowane będzie na bieżąco przez realizatorów merytorycznych poszczególnych zadań, natomiast ocena stopnia realizacji i osiągniętych efektów strategii będzie dokonywana co dwa lata w terminie do końca II kwartału na podstawie materiałów sprawozdawczych i innych źródeł, przekazanych od realizatorów merytorycznych poszczególnych celów strategicznych w formie sprawozdania. Osobą odpowiedzialną za przygotowanie sprawozdania z realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Człuchowskiego na lata 2021-2030 będzie Kierownik PCPR w Człuchowie.

Wskaźniki stopnia efektywności realizacji Strategii

Celem oceny wdrażanych działań, wykorzystane zostaną wskaźniki społeczne odzwierciedlające ważne wartości zakładane do osiągnięcia i ukierunkowujące proces rozwoju, w tym m.in.:

- dane statystyczne w obszarze dotyczącym ludności – liczba osób korzystających z różnorodnych form wsparcia ze strony jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z terenu Powiatu,
- w obszarze dotyczącym rynku pracy – liczba osób zarejestrowanych jako osoby bezrobotne w poszczególnych latach,
- wskaźniki społeczne: liczba programów i projektów socjalnych zrealizowanych w ramach poszczególnych celów strategicznych, liczba uczestników szkoleń i warsztatów, liczba inicjatyw społecznych w obszarze aktywizacji i integracji społecznej i zadań zleconych w tym zakresie (grupy wsparcia, rodzinne formy opieki nad dziećmi),
- wskaźniki ekonomiczne: stopień poniesionych nakładów, koszty jednostkowe uzyskania efektu i wysokość środków finansowych przeznaczonych na realizację danego projektu.

OCENA RYZYKA

Dokument Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Człuchowskiego na lata 2021-2030 poddany został analizie pod kątem zgodności przyjętych postanowień i sposobu ich realizacji. Kluczową okolicznością jest fakt wyznaczenia przez Strategię celów, wskazania działań dla poszczególnych obszarów wsparcia i interwencji, określenia wskaźników stopnia ich realizacji oraz szeroko zakrojony zakres konsultacji tego dokumentu dla wyeliminowania ryzyka sprzeczności z innymi strategicznymi ustaleniami i opracowaniami. Ponadto przyjęcie tego dokumentu istotnie ograniczy ryzyko planowania zadań budżetowych w sferze społecznej bez uwzględnienia rzeczywistości zdiagnozowanych problemów i potrzeb. Analiza taka przeprowadzana będzie także okresowo z wykorzystaniem danych z monitoringu, a ewentualne stwierdzone ryzyka, w szczególności wynikające ze zmiany zewnętrznych okoliczności i zdarzeń mających wpływ na realizację wyznaczonych celów i zadań na podstawie tego monitoringu i ewaluacji będą mogły być identyfikowane i ograniczane poprzez dopuszczalną aktualizację.

WNIOSKI I PODSUMOWANIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Człuchowskiego na lata 2021-2030 jest dostosowana do zidentyfikowanych w procesie badawczym potrzeb społecznych. Planowane sposoby ich zaspokajania są kontynuacją istniejącego systemu wsparcia i tworzą możliwość jego uzupełnienia o nowe rozwiązania. W związku z powyższym, z jednej strony Strategia proponuje zmianę stosowanych metod tak, by chronić przed zagrożeniami społecznymi, z drugiej zaś wskazuje na konieczność przejścia do prewencji trudnych sytuacji życiowych, tak aby nie dopuścić do ich wystąpienia lub maksymalnie skrócić czas ich trwania.

Cele strategiczne i kierunki działań sformułowane zostały w oparciu o analizę systemu pomocy społecznej, edukacji, ochrony zdrowia, profilaktyki uzależnień i sytuację na lokalnym rynku pracy. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Człuchowskiego na lata 2021-2030 zakłada rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, szeroką współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze polityki społecznej. W myśl ustawy o pomocy społecznej, podejmowane działania powinny doprowadzić, w miarę możliwości, do życiowego usamodzielnienia się objętych nią osób i rodzin oraz do ich integracji ze środowiskiem. W ramach wypracowanej Strategii przyjmuje się podejście nastawione przede wszystkim na: wzmocnienie postaw aktywnych, wdrożenie modelu pomocy zintegrowanej, partnerskich działań instytucji i organizacji pozarządowych w stworzeniu lokalnego systemu rozwiązywania problemów społecznych.

Analiza problemów społecznych będących przedmiotem niniejszej Strategii zwraca również uwagę na tzw. nowe ryzyka socjalne, czyli trudne sytuacje, nie tylko materialne, które pojawiły się w efekcie zmian zwłaszcza demograficznych. Zapisy zawarte w Strategii realizowane będą zgodnie z wytyczonymi działaniami, ale w skali i harmonogramie zależnych od możliwości finansowych. Będzie podlegać okresowym weryfikacjom oraz niezbędnym modyfikacjom związanym ze zmieniającą się rzeczywistością społeczno-ekonomiczną, zidentyfikowanymi potrzebami mieszkańców powiatu człuchowskiego i przepisami prawa. Wielość i różnorodność potrzeb społecznych, przy istniejących ograniczeniach budżetowych, oznacza potrzebę zwiększenia efektywności pomocy społecznej poprzez racjonalne określanie wydatków, maksymalne wykorzystanie istniejącego potencjału oraz stosowanie rozwiązań o charakterze bardziej systemowym niż akcyjnym. Przyjmuje się w niniejszym dokumencie, że osiągnięcie zamierzonego rezultatu będzie możliwe dzięki:

1. podejmowaniu działań wspierających rozwój przedsiębiorczości mieszkańców oraz ścisłej korelacji tych działań z potrzebą zapewnienia osobom pracującym warunków do wychowywania dzieci,
2. dostosowaniu oferty usług do potrzeb starzejącego się społeczeństwa; działania będą ukierunkowane na wspieranie rozwoju rynku usług dla seniorów, ale również na ich wszechstronną aktywizację,

3. podniesieniu kapitału społecznego poprzez wzmacnianie potencjału istniejących i nowopowstających organizacji pozarządowych oraz podmiotów pożytku publicznego, które swoją działalnością wspierają społeczeństwo,
4. wspieraniu działań prospołecznych, wolontarystycznych i samopomocowych oraz rozwijaniu umiejętności współpracy,
5. promowaniu i rozwijaniu inicjatyw z zakresu ekonomii społecznej,
6. doskonaleniu dialogu społecznego poprzez badanie opinii i potrzeb lokalnych, propagowaniu działań profilaktycznych i edukacyjnych dla dzieci i młodzieży,
7. zwiększeniu dostępu do informacji o działaniach w zakresie szeroko rozumianej polityki społecznej oraz wsparciu rodzin i opiekunów osób niepełnosprawnych, chorych i starszych,
8. interdyscyplinarnej i wielosektorowej współpracy z instytucjami i organizacjami mającymi wpływ na budowanie kolejnych narzędzi na rzecz zabezpieczenia potrzeb mieszkańców Powiatu.

Zgodnie z celami strategicznymi i głównym założeniem niniejszego dokumentu, jego realizacja powinna przyczynić się do dobrej jakości życia mieszkańców Powiatu, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży, osób starszych oraz osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. Należy zaznaczyć, że zadania z zakresu szeroko rozumianej polityki społecznej realizowane są za pomocą wszelkich dostępnych kompetencji i możliwości Powiatu, natomiast Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych stanowi wybór priorytetowych obszarów i kierunków działań, które uznane zostały za kluczowe, a więc umożliwiające najskuteczniejsze i najbardziej efektywne osiągnięcie założonych rezultatów.

SPIS RYSUNKÓW, WYKRESÓW I TABEL

SPIS RYSUNKÓW:

Rysunek 1. Mapa powiatu człuchowskiego.....	14
Rysunek 2. Liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie powiatu człuchowskiego według klas wielkości (stan na koniec 2020 roku).....	23
Rysunek 3. Elementy procesu planowania strategicznego	88

SPIS TABEL:

Tabela 1. Etapy opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.....	7
Tabela 2. Powierzchnia gmin znajdujących się na terenie powiatu człuchowskiego.....	15
Tabela 3. Przyrost naturalny w powiecie człuchowskim na przestrzeni lat 2017-2020	17
Tabela 4. Przyrost naturalny na 1000 ludności w gminach należących do powiatu człuchowskiego w 2020 roku	17
Tabela 5. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w powiecie człuchowskim w latach 2017-2020 (w procentach)	18
Tabela 6. Saldo migracji wewnętrznych i zewnętrznych w powiecie człuchowskim w latach 2017-2020.....	18
Tabela 7. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w poszczególnych gminach powiatu człuchowskiego w latach 2017-2020	22
Tabela 8. Rodzaj prowadzonej działalności osób fizycznych w powiecie człuchowskim (stan na koniec 2020 roku)	22
Tabela 9. Zasoby mieszkaniowe w powiecie człuchowskim na przestrzeni lat 2017-2019	24
Tabela 10. Liczba mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców w powiecie człuchowskim, w poszczególnych gminach oraz województwie pomorskim w latach 2017-2019.....	24
Tabela 11. Mieszkania wyposażone w wodociąg i łazienkę w powiecie człuchowskim z podziałem na poszczególne gminy w 2019 roku (w procentach).....	25
Tabela 12. Infrastruktura i zasoby kulturalne na terenie powiatu człuchowskiego z podziałem na poszczególne gminy.....	26
Tabela 13. Ludność gmin należących do powiatu człuchowskiego według edukacyjnych grup wieku w 2020 roku	29
Tabela 14. Wykaz placówek oświatowych, dla których organem prowadzącym są poszczególne gminy powiatu człuchowskiego	30
Tabela 15. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2020 roku uczniów z terenu województwa pomorskiego, powiatu człuchowskiego oraz należących do niego gmin (w procentach)	31
Tabela 16. Wyniki egzaminu maturalnego w 2020 roku w powiecie człuchowskim oraz województwie pomorskim (w procentach).....	32

Tabela 17. Dane statystyczne dotyczące opieki zdrowotnej w powiecie człuchowskim z podziałem na gminy w 2019 roku	33
Tabela 18. Kadra Ośrodków Pomocy Społecznej w powiecie człuchowskim w latach 2017-2020.....	38
Tabela 19. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminach należących do powiatu człuchowskiego w latach 2017-2020	38
Tabela 20. Wskaźnik deprivacji lokalnej na przestrzeni lat 2017-2020 w gminach należących do powiatu człuchowskiego (w procentach)	39
Tabela 21. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w latach 2017-2020 w gminach należących do powiatu człuchowskiego.....	39
Tabela 22. Liczba osób, z którymi przeprowadzono wywiady środowiskowe na przestrzeni lat 2017-2020 w gminach należących do powiatu człuchowskiego	40
Tabela 23. Wskaźnik pracy socjalnej w gminach należących do powiatu człuchowskiego na przestrzeni lat 2017-2020 (w procentach).....	41
Tabela 24. Liczba rodzin, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu ubóstwa w gminach wchodzących w skład powiatu człuchowskiego w latach 2017-2020	44
Tabela 25. Liczba osób korzystających ze świadczenia pieniężnego i niepieniężnego w ramach programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” i „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2017-2020 w gminach powiatu człuchowskiego.....	45
Tabela 26. Liczba gospodarstw domowych w poszczególnych gminach powiatu człuchowskiego, które otrzymały dodatki mieszkaniowe w latach 2017-2020.....	46
Tabela 27. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc powodu bezrobocia w gminach wchodzących w skład powiatu człuchowskiego w latach 2017-2020	47
Tabela 28. Mieszkańcy powiatu człuchowskiego zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy w latach 2017-2020 oraz ich udział w ogólnej liczbie ludności zarejestrowanej w PUP (stan na koniec roku) – podziale na gminy	48
Tabela 29. Mieszkańcy powiatu człuchowskiego będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP na przestrzeni lat 2017-2020.....	49
Tabela 30. Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu w powiecie człuchowskim na przestrzeni lat 2017-2020	50
Tabela 31. Liczba osób, którym zostało udzielone wsparcie z powodu bezdomności w gminach powiatu człuchowskiego w latach 2017-2020	51
Tabela 32. Liczba osób bezdomnych, którym udzielono schronienia w gminach powiatu człuchowskiego w latach 2017-2020	52
Tabela 33. Rodziny z terenu gmin wchodzących w skład powiatu człuchowskiego, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2017-2020.....	53
Tabela 34. Liczba udzielonych świadczeń – zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka na przestrzeni lat 2017-2020.....	54

Tabela 35. Liczba rodzin z terenu gmin wchodzących w skład powiatu człuchowskiego, którym została udzielone pomoc i wsparcie z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w latach 2017-2020.....	55
Tabela 36. Liczba wydanych przez Powiatowy Zespół Orzekania o Niepełnosprawności orzeczeń, legitymacji i kart parkingowych w latach 2017-2020	56
Tabela 37. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia Ośrodków Pomocy Społecznej z powodu alkoholizmu w gminach należących do powiatu człuchowskiego na przestrzeni lat 2017-2020	58
Tabela 38. Działania Gminnych/Miejskich Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminach należących do powiatu człuchowskiego wobec osób uzależnionych oraz członków ich rodzin w latach 2017-2020	59
Tabela 39. Łączna wartość sprzedanego alkoholu na terenie powiatu człuchowskiego z podziałem na poszczególne gminy w latach 2017-2020 (w złotych).....	62
Tabela 40. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminach należących do powiatu człuchowskiego na przestrzeni lat 2017-2020.....	63
Tabela 41. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu przemocy w rodzinie w gminach należących do powiatu człuchowskiego na przestrzeni lat 2017-2020.....	65
Tabela 42. Dane statystyczne dotyczące procedury „Niebieskiej Karty” w poszczególnych gminach powiatu człuchowskiego w latach 2018-2020	67
Tabela 43. Dane statystyczne dotyczące sprawców przemocy w rodzinie w powiecie człuchowskim w latach 2017-2020.....	69
Tabela 44. Typy rodzin z dziećmi objętych pomocą społeczną w formie świadczeń w gminach należących do powiatu człuchowskiego w 2020 roku (liczba świadczeń).....	70
Tabela 45. Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego na przestrzeni lat 2017-2020 z podziałem na poszczególne gminy należące do powiatu człuchowskiego .	71
Tabela 46. Rodziny, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego we wszystkich gminach należących do powiatu człuchowskiego w latach 2017-2020.....	72
Tabela 47. Asystenci rodziny oraz liczba rodzin objętych ich wsparciem w poszczególnych gminach powiatu człuchowskiego na przestrzeni lat 2018-2020.....	73
Tabela 48. Liczba dzieci, które powróciły do rodzin biologicznych, przysposobionych i usamodzielniających się na przestrzeni lat 2017-2020.....	75
Tabela 49. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w powiecie człuchowskim i gminach do niego należących na przestrzeni lat 2017-2020 (w procentach)	78
Tabela 50. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w gminach powiatu człuchowskiego w latach 2017-2020 (według liczby wypłaconych świadczeń)	78
Tabela 51. Liczba zasiłków pielęgnacyjnych przyznanych osobom, które ukończyły 75 lat na przestrzeni lat 2017-2020 w gminach powiatu człuchowskiego.....	79

Tabela 52. Odpłatność poszczególnych gmin powiatu człuchowskiego za pobyt w Domu Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2017-2020 (liczba osób).....	80
Tabela 53. Liczba odnotowanych przestępstw w latach 2017-2020 na terenie powiatu człuchowskiego	81
Tabela 54. Harmonogram wdrażania Strategii.....	112

SPIS WYKRESÓW:

Wykres 1. Liczba mieszkańców powiatu człuchowskiego w latach 2017-2020	15
Wykres 2. Liczba mieszkańców powiatu człuchowskiego w podziale na gminy w 2020 roku.....	16
Wykres 3. Liczba kobiet i mężczyzn zamieszkujących powiat człuchowski na przestrzeni lat 2017-2020	16
Wykres 4. Stopa bezrobocia w powiecie człuchowskim na przestrzeni lat 2017-2020 w porównaniu do województwa pomorskiego i całej Polski (stan na koniec roku, w procentach).....	19
Wykres 5. Liczba osób pracujących w podziale na płeć w powiecie człuchowskim na przestrzeni lat 2017-2019	19
Wykres 6. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w latach 2017-2020 w powiecie człuchowskim.....	21
Wykres 7. Poziom wykształcenia mieszkańców powiatu człuchowskiego według danych Narodowego Spisu Powszechnego	28
Wykres 8. Ludność powiatu człuchowskiego według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2020 roku	28
Wykres 9. Liczba pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Człuchowie na przestrzeni lat 2017-2020	42
Wykres 10. Łączna liczba godzin, w których w 2020 roku czynne były Punkty Informacyjno-Konsultacyjne w gminach powiatu człuchowskiego	61
Wykres 11. Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” w poszczególnych gminach powiatu człuchowskiego w 2020 roku.....	66
Wykres 12. Liczba interwencji związanych z przemocą w rodzinie w powiecie człuchowskim w latach 2017-2020.....	68
Wykres 13. Liczba osób dotkniętych przemocą w powiecie człuchowskim w latach 2017-2020.....	69
Wykres 14. Liczba rodzin zastępczych oraz umieszczonych w nich dzieci w latach 2017-2020.....	75
Wykres 15. Liczba dzieci umieszczonych w placówce opiekuńczo-wychowawczej w latach 2017-2020.....	76
Wykres 16. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw na terenie powiatu człuchowskiego w latach 2017-2020	82

Wykres 17. Liczba osób podejrzanych o przestępstwa w podziale na nieletnich w latach 2017-2020.....	82
Wykres 18. Liczba zatrzymanych kierowców w stanie nietrzeźwości w latach 2017-2020	83

BIBLIOGRAFIA

1. <https://bdl.stat.gov.pl/>
2. <https://pl.wikipedia.org/>
3. <http://sejm.gov.pl/Sejm7.nsf/BASLeksykon.xsp?id=06F226039DB0C772C1257A80003297FE&litera=C>
4. <https://czluchow.praca.gov.pl/>
5. <https://mapa.wyniki.edu.pl>
6. <https://www.oke.gda.pl/>
7. <https://bip.powiatczluchowski.org.pl/artukul/stowarzyszenia-rejestrowe>
8. <https://czluchow.praca.gov.pl/informacja-o-bezrobociu-w-powiecie-czluchowskim>
9. Europa 2020 - Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.
10. Jerzy Kwaśniewski, Rola diagnozy w rozwiązywaniu problemów społecznych, Uniwersytet Warszawski 2006.
11. Joanna Staręga-Piasek, Metodologia strategicznego rozwiązywania problemów społecznych, Warszawa 2013.
12. Narodowy Spis Powszechny 2011.
13. Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018, 2019 i 2020 rok.
14. Raport o stanie Powiatu Człuchowskiego za 2020 rok.
15. Ricky W. Griffin, Podstawy zarządzania organizacjami, Warszawa 2004.
16. Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za okres I-XII 2018, 2019 i 2020 rok.
17. Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2017, 2018, 2019 i 2020 rok.
18. Sprawozdanie z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Człuchowie za 2017, 2018, 2019 i 2020 rok.
19. Statystyczne Vademecum Samorządowca 2020
20. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030.
21. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.).
22. Zawody deficytowe i nadwyżkowe w Powiecie Człuchowskim. Informacja sygnałowa 2019 r.